

MBULI YEDI IWANDIKWE NI LUKA ULONGOZI

Chitabu cha Mbuli yedi chiwandikwe ni Luka ni chimwenga mwe vitabu vine mwe Lagano Hya chiya chikutamwila wikazi wa Yesu Kulisito. Chila chimwenga mwe ivyo chetangwa “Mbuli,” kugamba “Mbuli Yedi” Vya wandikagwa ni Matayo na Mako na Luka na Yohana, Yesu eze kubanika. Naho Luka suyo uyodu awandike lugano lwo wikazi wa Yesu, mna awandikaga naho mwe mbuli wadamanyaga wasigilwa wa Yesu eze abanike no kuuyuka kwakwe, chitabu chikwitangwa Ntendwa za Wasigilwa. Hahana amanyize pwilili chipindi icho Mbuli yedi iwandikwe ni Luka chawandikagwa hegu ni kuhi chawandikagwa, mna wasomile walozize wazumila kugamba mafani chawandikagwa mo mhilimo wa milongo mfungate. 70 AD

(Eze elekwe Yesu) Mta kuwandika ni Luka, yudya endaga tabibu mkulu. Isila ivyo awandike na ulongi ajeseze walagisa kugamba endaga mntu mmanyi. Luka nakaunga awandike jejeje milosi yo wikazi wa Yesu, akalavyanya mwe sila ivyo vintu vilaile, chani kugamba watuhu wadahe kumanya kulaila mo kukisoma (Luka 1:1-3). Hendaga Myahudi (Wako 4:10-14) naho awandikaga mwe sila kugaba wantu sawo Wayahudi wadaha kukombaganya. Vino ni pwilili mwe sila idya alongile mwe mazwela ya Wayahudi (Luka 1:8).

Chitabu cha Mbuli yedi iwandikwe ni Luka chaliganisa ne vitabu vya Matayo na Mako, kwaviya vya vyatambalisa vintu iviya mwe sila iyo vyaligana. Mgati mwe vitabu vitatu, Luka alavya mbuli zilizozite mo kwelekwa kwa Yohana Mta kubatiza. Luka naho atambalisa kulekeilwa (sula 3:3, 11:4, 17:3-4, 23:34, 24:47) na malombezo (sula 3:21, 5:16, 6:12, 11:1-12, 22:32).

Vimndani

Mwe sula ya 1:1-4, Luka alonga Mbuli yawe na kutambalisa vilekile akawandika ichitabu icho.

Akaheza atamalisa ukwelekwa kwa Yesu naivyo amalanyagwa mwe ndima (1:14-21:38),

Mwe ntendele nkulu mbuli yedi isigale (4:14-1:8). Luka alonga mwe ndima idya Yesu adamanyaga, vitendese mpituko adamanye na mbuli ahinyize.

Mo udumo, mwe zisula zimbili (22-24), katambalisa ivyo Yesu abanike, kuhambwa, na kuuyuka kwakwe.

¹ Mkulu Teofilo,

Wantu walozize wajezaga kuwandika mbuli ziya zadamanyagwa mgati mwetu.

² Wawandikaga saviya chigambilwe ni wadya waukuzi naho wavionaga, na wandima wa udyo ulosi kukongela nkongo, ³ Ivyo mkulu Teofilo siwona vyawagila nikaule uchindedi we zimbuli izo zose kukongela nkongo, siwona ni vyedi niwandike kwa untanda mbuli izo ivyo zilaile.

⁴ Sidamanya ivyo chani nawe umanye uchindedi we izimbuli ziya uhinyigwe.

Kwelekwa kwa Yohana Mta kubatiza kwa-longwa

⁵ Mwe dizuwa hadya Helode endaga seuta ywa Yudeya, hendaga na mlavyantambiko yumwenga akwitangwa Zakaliya, endaga ywa bunga dya walavyantambiko wa lukolo lwa Abiya. Na mkaziwe naketangwa Elizabeti naye endaga wo lukolo lwa mlavyantambiko mkulu akwitangwa Haluni. ⁶ Wose waidi wendaga wawoneka wedi kulongozi kwa Chohile, nawatoza kwa ukanuni miko na malagizo yose ya Zumbe. ⁷ Mna wendaga hawena mwana, kwaviya Elizabeti nendile hana cheleko, naho wose waidi wendaga wadalahala.

⁸ Zuwa dimwenga, Zakaliya endaga akamsankanila Chohile, akadamanya ndima yakwe ya ulavyantambiko kwaviya yendaga zamu ye dibunga dyakwe. ⁹ Kulawana na mazwela ya walavyantambiko, uyo asagulagwa kwa sila ya kumtoila tegatega kwa kwingila mndani mwe nyumba yo kuvikila ya Zumbe, chani akafunkize ubani. ¹⁰ Fyo kulu dya wantu nendile dikuse dikalombeza mwe saa idya Zakaliya awoka ubani.

¹¹ Niyo mndima ywa kwembingu ywa Zumbe amlaila Zakaliya, kachimala ntendele ya kulume ye nchanja yo kufunkiziza ubani. ¹² Zakaliya eze amwone, niyo ehelwa na kwingilwa ni woga. ¹³ Mna yudya mndima ywa kwembingu niyo amgamba, Zakaliya, “Use kogoha! Kwaviya Chohile keva malombeza yako, na mkaziwo Elizabeti nakwelekele mwana ywa chilume. Wenawe naumwitange Yohana. ¹⁴ Wenawe na

utende na mbwedo na chinyemi, na wantu walozize nawabwede mo kwelekwa kwakwe. ¹⁵ Kwaviya nauwazwe kutenda mntu mkulu kulongozi kwa Zumbe. Hanywe divai hegu mpombe, naho namemezwe Muye Ukukile kukongela mwe nda ya nine. ¹⁶ Nawahitule Waizulaeli walozize kwa kumuwiya Zumbe Chohile ywawe. ¹⁷ Namlongweile Zumbe, naho na atende na nguvu na udahi wa Muye saviya muwoni Eliya. Na wevanye vituhu watati zamntu na wana wawo, na kuwahitula wehi watendwe na umanyi saviya wakuwoneka wedi, naho na watende wantu wemalanye kale kumhokela Zumbe.”

¹⁸ Zakaliya amuza yudya mndima ywa kwembingu, “Nanimanye vivihi ichindedi che imbuli ino? Miye sidalahala, mkazangu naye kadalahala.”

¹⁹ Mndima ywa kwembingu amgamba, “Miye ni Gabulieli, akwikala haguhi na Chohile, anisigile nize kulonga na weye na kukugambila mbuli yedi ino. ²⁰ Mna kwaviya huzumile ulosi wangu, ukunga uchinte mwe chipindi chikigwe. Kwaviya huzumile, haudahe kulonga, naho naunyamale kubula mwe dizuwa diya dye ndagano nadichinte.”

²¹ Wantu wendile wakamgoja Zakaliya wehelwa kwaviya kekalisa mwe nyumba yo kuvikila. ²² Eze afose, hakudaha kulonga nawo, wantu niyo wamanya kugamba kawona uwoni mndani mwe nyumba yo kuvikila. Niyo alonga nawo kwa vilagiso mwe mikono yakwe.

²³ Eze abinde ndima yakwe, Zakaliya auya kwe kaya yakwe. ²⁴ Yeze yomboke mazuwa majeche, mkaziwe Elizabeti niyo atenda msoka ekala hekaya yakwe miezi mishano. ²⁵ Elongela, “Vino nivyo anitendele Zumbe,” akagamba. “Kanusiza soni zangu za kuleka kweleka!”

Kwelekwa kwa Yesu kwalongwa

²⁶ Mwezi wa mtandatu we inda ya Elizabeti Chohile amsigilaga mndima ywa kwembingu Gabulieli aite kwe isi ya Galilaya ikwitangwa Nazaleti. ²⁷ Nakasigilwa kwa mwana chiche akwitangwa Maliyamu henati kudugana na mgosi. Mwana chiche uyo nakalombwa ni mgosi akwitangwa Yusufu, akulaila mo lukolo lwa Daudi. ²⁸ Mndima ywa kwembingu niyo amlaila Maliyamu na kumlamsa, “Utondowazi utende naweye! Zumbe ehamwenga na weye naye kakujimbika vidala!”

²⁹ Maliyamu niyo engilwa ni chinyulu eze eve ulosi uwo, niyo ehelwa mbuli idya yagaze. ³⁰ Akaheza mndima ywa kwembingu amgamba, “Maliyamu, usekogoha, kwaviya Chohile kakufile mbazi. ³¹ Nawinule nda, naho naweleke mwana chilume, namwitange zina dyakwe Yesu. ³² Uyo natende mkulu naho netangwe Mwana Chohile Mkulu. Zumbe Chohile namwinke chigoda chakwe cho useuta, saviya endaga mwelesi ywakwe Daudi, ³³ naho natende seuta ywa lukolo lwa Yakobo mazuwa yose, useuta wakwe hauna udumo!”

³⁴ Maliyamu niyo amuza mndima ywa kwembingu, “Navidahike, vivihi, mbuli ino?” Miye simmanyize mgosi.

³⁵ Mndima ywa kwembingu amhitula, “Muye Ukukile nakwizile, na nguvu za Chohile nazikugubike. Kwa chausa icho mwana uyo nomwitange Mwana ywa Chohile. ³⁶ Naho umanye mlukolo ywako Elizabeti, yudya wantu wamanyize hakweleka, mna haluse ana nda ya myezi mtandatu, hatahegu kadalahala. ³⁷ Kwaviya hamna hedikudahika kwa Chohile.”

³⁸ Maliyamu niyo agamba, “Kaula, miye ni mtumwa ywa Zumbe,” “navitende saivyo ulongile.” Niyo mndima ywa kwembingu ahalawa.

Maliyamu amtalamkila Elizabeti

³⁹ Mwa mazuwa yadya Maliyamu kahalawa aita kwa kuchinyinta kwita ko mzi wendile kwa magulu ye mwe si ya Yudeya. ⁴⁰ Niyo engila mwe nyumba ya Zakaliya na kumlamsa Elizabeti. ⁴¹ Elizabeti eze eve indamsa yakwe Maliyamu, kazana mwe inda yakwe katugusa. Elizabeti niyo amemezwa Muye Ukukile. ⁴² Niyo alonga kwa izwi kulu, “Kujimbikwa weye kujinka wavyele wose, na umwana ukunga weleke kajimbikwa! ⁴³ Ilaila vivihi mbuli ino, vikaleka mame ywa Zumbe ywangu anitalamkile? ⁴⁴ Nize nive indamsa yako, kazana mwe nda yangu niyo katugusa kwa chinyemi. ⁴⁵ Chinyemi kwa weye uzumile longi mbuli ziya ugambilwe kulaila kwa Zumbe nazichinte!”

Uchemi wa Maliyamu wa kumtoga Chohile

- 46 Maliyamu niyo alonga,
“Umoyo wangu wamtogola Zumbe,
47 no muye wangu wamwelelwa Chohile
Mwambula ywangu,
48 kwaviya kanikumbuka, mtumwa wakwe
mnyanyahala!
Kukongela vino haluse na kujendeleza,
vyeleko vyose navinitange mjimbikwa,
49 kwaviya Chohile mta Udahi anidamanyiza
vintu vikulu.
Zina dyakwe ni ukuka.
50 Mbazi zakwe zekala vyeleko na vyeleko
kwa wadya wakumwogoha.
51 Kadamanya vintu vikulu kwa mkono wakwe.
Kawasambalagasa wata kweduvya fanyanyi
zawo mwe myoyo yawo.
52 Kawaseleza maseuta wata nguvu kulaila mwe
vigoda vyawo vyo useuta,
na kuwakweza wachiwa.
53 Kawegusa wata sala kwa vintu vyedi,
na kuwabalaza wagoli mikono ibule.
54 Kamwambiza Izulaeli, mndima ywakwe,
nahi kawafila mbazi wantu wakwe mazuwa
yose.
55 Saviya alongile kwa wababa zetu Bulahimu
na lweleko lwakwe lose mazuwa yose!”
56 Maliyamu niyo ekala na Elizabeti myezi
mitatu, niyo auya kaya.

Kwelekwa kwa Yohana Mta kubatiza

- 57 Mazuwa ya Elizabeti yo kwefungula yeze
yabule, niyo efungula mwana chilume. 58 Wantu
we haguhi hakwe hamwenga na walukolo

wakwe weze weve ivyo Zumbe amfilise mbazi, niyo wose weleleswa hamwenga naye.

⁵⁹ Mwana eze abule mazuwa mnane, weza kumjela ngasu. Niyo waunga wamwinke zina dya tati yakwe, etangwe Zakaliya. ⁶⁰ Mna nine niyo agamba, “Bule! Zina dyakwe netangwe Yohana.”

⁶¹ Wamhitula, “Mna hahana mntu mo lukolo lwenyu akwitangwa zina idyo!” ⁶² Niyo walonga na Zakaliya kwa vilagiso chani wamanye ivyo akunga amwitange mwanawe.

⁶³ Zakaliya niyo alombeza wamwinke chibawo awandike, niyo awandika vino, “Zina dyakwe netangwe Yohana.” Wose niyo wehelwa vidala!

⁶⁴ Ahadya Zakaliya niyo adaha kulonga naho, niyo akonga kumjimbika Chohile. ⁶⁵ Wantu we haguhi hakwe niyo wogoha, na mbuli za vintu ivyo niyo zalongwa kose kwa wagulu wose we isi ya Yudeya. ⁶⁶ Chila evile mbuli izo, afanyanya mo moyo wakwe na kweuza, “Ivyo mwana uyo natende mntu ywani? Kwaviya udahi wa Zumbe wi hamwenga naye.”

Uwoni wa Zakaliya

⁶⁷ Zakaliya, ise dya Yohana, amemezwa Muye Ukukile, naye kalonga mbuli ino kwa uwoni kulaila kwa Chohile.

⁶⁸ Ajimbikwe Zumbe, Chohile ywa Izulaeli! Kwaviya keza kuwambiza wantu wakwe na kuwambula.

⁶⁹ Kachinka suwe Mwambula mta nguvu, kulaila mo lukolo lwa Daudi, mtumwa ywakwe.

⁷⁰ Saviya alongaga kukongela nkongo, kujinkila kwa wawoni wakwe wakukile,

71 kugamba na chambulwe kulaila mwe wankondo wetu, na kulaila mwe mikono ya wadya wose wakuchihiwa.

72 Alongaga nawawonele mbazi wadalahala wetu, na kudikumbuka lagano dyakwe dikukile.

73 Elisaga kwa Bulahimu mkale ywetu,

74 kugamba nachambule kulaila mwa wankondo wetu.

Naho nachitende chidahe kumsankanila Chohile hehena kogoha,

75 kwa ukuka na kwa kuwoneka wedi kwakwe, mazuwa yose yo ujima wetu.

76 “Nawe mwanangu, nawitangwe muwoni ywa Chohile Mkulu.

Kwaviya naulongole kubula kulongozi kwa Zumbe,

chani umdamanyize sila.

77 Kuwagambila wantu wakwe kugamba nawambulwe

kwa kulekeilwa masa yawo.

78 Kwaviya Chohile ywetu ni mta mbazi.

Nachigaile mmweko wa wambulwa kulaila kulanga,

79 na kuwalangaziza wadya wose wakwikala mwe chiza,

na chizuli cha file,

na kuvilongoza iviga vyetu mwe isila ya utondowazi.”

80 Yudya mwana niyo akula umwili no muye. Ekalaga mwe nyika kubula zuwa diya eze awalaile wantu wa Izulaeli.

2

Kwelekwa kwa Yesu Matayo 1:18-25

¹ Mazuwa yadya, Augusto, seuta ywa Lumi kalavya sigilizi kugamba wantu wose wo uzumbe wa isi ya Lumi waungigwa wawazwe.

² Iyo nani nkanana ya nkongo kwa wantu kuwazwa umo Kileniyo endile mkulu ywe isi ya Siliya. ³ Wantu wose niyo waita wawazwe, chila mntu ko mzi wakwe elekwe.

⁴ Yusufu naye ahalawaga heisi ya Galilaya mo mzi wa Nazaleti, niyo aita kwe isi ya Yudeya, mo mzi wa Beselehemu, hantu elekagwa zumbe Daudi. Yusufu nakaita uko kwaviya nani mntu akulaila mo lukolo lwa Daudi. ⁵ Niyo aita wawazwe hamwenga na Maliyamu mchumbakwe, endile ni msoka. ⁶ Umo wecheyuko Betlehemu, zuwa dya Maliyamu dyo kwefungula niyo dyabula. ⁷ Niyo efungula mwanawe ywa nkongo, mwana chilume. Amvisa vibwende, amgoneza mwe hondo, kwaviya nahena he kwikala mwe nyumba za kufikila wajeni.

Wadimi wa ngoto na wandima wa kwembingu

⁸ Mwe isi idya, kwendaga na wadimi wa ngoto mwe zinkonde, wakadima fyo dyawo dya ngoto kwa kuhokelezana neichilo. ⁹ Mndima ywa kwembingu ywa Zumbe awalaila, Ukulu wa Zumbe wawang'aziza kosekose, niyo wogoha vidala. ¹⁰ Mna mndima ywa kwembingu awagamba, "Msekogoha! Siwegailani mbuli yedi ya chinyemi vidala, ikunga iwatamile wantu

wose. ¹¹ Dyelo ko mzi wa Daudi, kelekwa Mwambula ywenyu, nuyo Kulisito,^c Zumbe! ¹² Chino ni chilagiso chikunga chileke mkamanya, namumbwile mwana mteke, kaviswa vibwende, kagonezwa mwe hondo.”

¹³ Ahadya, bunga kulu dya wandima wa kwembingu dyadugana na yudya mndima ywa kwembingu, wakamtogola Chohile na kugamba.

¹⁴ “Ukulu una Chohile eyuko kulanga kwembingu, na utondowazi kwa wantu mwe isi awaungile.”

¹⁵ Wandima wa kwembingu wadya weze wauye kulanga, wadya wadimi wagambilana, “Haya, chiteni uko Beselehemu chikakaule idyo dilaile, Zumbe achigambile.”

¹⁶ Ivyo waita kwa kunyaguliza, wambwila Maliyamu na Yusufu hamwenga na yudya mwana umteke kagonezwa mwe hondo. ¹⁷ Weze wamwone yudya mwana, niyo wawagambila mbuli wagambilwe ni mndima ywa kwembingu zikumlanga umwana. ¹⁸ Wadya wose wevile, wehelwa kwa yadya wagambilwe ni wadya wadimi. ¹⁹ Mna Maliyamu niyo ayaika yose mo moyo wakwe, akayafanyanya vitendese. ²⁰ Vikaheza wadya wadimi niyo wauya waka mtunya Chohile na kumtogola kwa chausa cha yose wevile na kuyawona, kwaviya yose yadamanyagwa saviya mndima ywa kwembingu endaga awagambilaga.

Umwana enkwa zina

^c **2:11** Kulisito. Mwambuzi asagulwe ni Chohile atende Zumbe.

²¹ Mwe zuwa dya mnane, zuwa dyo kumjela ngasu umwana, niyo umwana etangwa Yesu saviya mndima ywa kwembingu alongaga umo nine nahenati kwinula nda.

Yesu alavigwa kwa Zumbe mwe Nyumba inkulu ya Kuvikila

²² Yabula mazuwa ya Maliyamu na Yusufu kulenguswa saviya mazwela ye Sigilizi ya Musa ikulagiza, niyo wamwigala umwana Yelusalemu uleke wamlavye kwa Zumbe, ²³ saviya iwandikwe mwe Sigilizi ya Zumbe, “Chila mwana ywa nkongo wa chilume aungwa aikwe kwa Chohile.” ²⁴ Niyo waita chani wakalavye majeleko saviya viungigwe mwe Sigilizi ya Zumbe ikulonga, “Suwa waidi hegu machinda maidi ya wasuwamanga.”

²⁵ Mazuwa ayo, hadya Yelusalemu nahana mntu akwitagwa Simoni. Mntu uyo nendile kawoneka ywedi kulongozi kwa Chohile. Naho nakagoja vidala wambulwa wa Izulaeli, na Muye Ukukile ne hamwenga naye. ²⁶ Naye nakagambigwa ni Muye Ukukile kugamba habanike kubula eze amwone Kulisito asagulwe ni Zumbe. ²⁷ Welesi wa Yesu weze wamwigale Yesu mwe Nyumba nkulu ya Chohile chani wamdanyize saviya vikungwa ni Sigilizi ya Musa, niyo Muye Ukukile amlongoza Simoni kubula mwe Nyumba iyo. ²⁸ Simoni amhokela umwana mwe mikono yakwe, amjimbika Chohile agamba, ²⁹ “Haluse Zumbe, mlekeile mtumwa ywako, aite kwa utondowazi saviya ulongile.

³⁰ Kwaviya kwa meso yangu suuwona wambulwa wako,

³¹ uutendile uwoneke mwa wantu wose.

³² Langailo dikunga diwagubwile wantu sawo Wayahudi yadya ukuunga weye, naho nadigale ukulu kwa wantu wako wa Izulaeli.”

³³ Welesi wa Yesu wehelwa ni izimbuli zilongigwe ni Simoni zo umwana. ³⁴ Niyo Simoni awajimbika na kumgambila Maliyamu, nine dya Yesu, “Mwana yuno kasagulwa ni Chohile kutenda luhosa lwa kugwa na kuuyuka kwa wantu walozize mwe isi ya Izulaeli. Naho natende chilagiso kulaila kwa Chohile, na wantu walozize nawamlemele. ³⁵ Naho fanyanyi za mwe myoyo ya wantu walozize nazigubulwe pwilili. Nawe mwenye, usungu saviya bamba dikutwa naukusenge mo umoyo wako.”

³⁶ Hendaga na muwoni yumwenga mvyele akwitangwa Ana, mwana Fanueli, ywa kabila dya Asheli. Mvyele uyo ekalaga na mgosiwe kwa mihilimo mfungate kukongela kusolwa kwakwe.

³⁷ Niyo afilwa ni mgosiwe. Naho nana mihilimo milongo mnane na mine. Chipindi chose icho nakekala mwe nyumba nkulu ya Chohile, akalombeza kwa kufunga na kulombeza chilo na msi. ³⁸ Yuno nakalaila mwe sila idya, akamtogola Chohile, na kawagambila mbuli ya yudya mwana wantu wose nawakagoja wambulwa wa Yelusalemu.

Kuya Nazaleti

³⁹ Yusufu na Maliyamu weze wabinde yose saviya waungigwe ni Sigilizi ya Zumbe, wauya

Nazaleti, mo mzi wa Galilaya. ⁴⁰ Yudya mwana niyo akula na kutenda na nguvu, niyo atenda na umanyi, na wedi wa Chohile navihamwenga naye.

Mbwanga Yesu mwe Nyumba nkulu ya Kuvikila

⁴¹ Welesi wa Yesu nawa mazwela ya kwita Yelusalemu chila mhilimo mwe Pasaka. ⁴² Yesu eze abuze mihilimo mlongo na midi, niyo waita naye mwe sikunkulu iyo saviya nawakaungigwa ni mazwela. ⁴³ Sikunkulu ize isile, wakonga kuya kaya. Mna yudya mwana Yesu niyo asigala ko mzi wa Yelusalemu, mna welesi wakwe hawavimanyize. ⁴⁴ Nawakamanya emgati mwe difyo dya wantu, wajenda kubula zuwa diswa. Niyo wakonga kumlonda kwa walukolo wawo na wambuya wawo. ⁴⁵ Weze wamswese, wauya Yelusalemu kumlonda. ⁴⁶ Yeze yabule mazuwa matatu, wambwila mwe Nyumba nkulu ya Chohile, kekala mgati mwa wahinya wa Chiyahudi, awategeleza na kuwauza milosi. ⁴⁷ Wose wamwetegeleze wehelwa ni zifanyanyi zakwe no umanyi ananawo. ⁴⁸ Welesi wakwe weze wamwone wehelwa. Mami yakwe amgamba, “Mwanangu, ni mbwani ukuchitenda vino? Kaula, miye na iso nachikakulonda kwa chinyulu.”

⁴⁹ Yesu awagamba, “Kwa mbwani mwanilonda? Hammanyize kugamba naungwa nikale mwe inyumba ya Tate?” ⁵⁰ Mna wowo hawaimanyize imbuli idya awagambile.

⁵¹ Yesu niyo auyanya na welesi wakwe kubula Nazaleti, naye nakawevisa ise na nine. Nine azika izimbuli zose mo moyo wakwe. ⁵² Naye Yesu niyo akula na kongezeka chimo na kutenda na umanyi, na kujendeleza kumuwagila Chohile na wantu.

3

Ulongi wa Yohana Mta kubatiza

Matayo 3:1-12; Mako 1:1-8; Yohana 1:19-28

¹ Mhilimo wa mlongo na mishano wo uzumbe wa zumbe Tibeliyo zumbe ywa Lumi, Pontiyi Pilato endaga mkulu ywa isi ya Yudeya, na Helode endaga chilongozi ywa Galilaya, na mlukolo ywakwe Filipino endaga chilongozi ywa si ya Ituleya hamwenga na Tilakoniti, Lisaniya naye endaga chilongozi ywa Abilene, ² Anasi na Kayafa wendaga walavyantambiko wakulu. Chipindi icho mbuli ya Chohile yambwila Yohana mwana ywa Zakaliya kwedijangwa. ³ Yohana niyo abula chila hantu mwe si zose zihakane no mto Yolodani, akalonga, “Kweileni masa yenyu, mbatizwe, Chohile nawalekeileni masa yenyu.”

⁴ Saviya iwandikwe mwe chitabu cha muwoni Isaya

“Izwi dya mntu akwila kwe nyika,
‘Idamanyeni sila ya Zumbe,
mchumize hadya akunga ajinkile!

⁵ Chila kolongo nadigubikwe,
chila gulu na kagulu visalahazwe.
Sila zigonjize zichumizwe,
na sila zibanike zidamanywe vyedi.

6 Chila mntu nawone ivyo Chohile nachambule!”

7 Yohana nakawagambila wadya wose wezile chani wabatizwe, “Nyuwe welekwa wa nyoka! Ni yuhi awagambileni mwadaha kusumka kanto dya Chohile dikwiza? 8 Elo lagisani kwa ntendwa kugamba mweila masa yenyu. Msek-welongela mwe myoyo yenyu, ‘Bulahimu ni tati yetu!’ Nawagambilani kugamba, Chohile adaha kuyahitula mayuwe yano kutende wana Bulahimu! 9 Mna haluse hoyo imalanywa kale kukanta masina ye miti, chila mti haukweleka matunda yedi naukantwe na kudulwa mo moto.”

10 Wantu niyo wamuza, “Haluse chitende mbwani?”

11 Niyo awahitula, “Mta nkazu mbili amwinkage imwenga yudya hena, mta nkande atende saivyo.”

12 Wachisanya kodi nawo niyo weza chani wabatizwe, wamuza, “Mhinyi, suwe naswi chitende mbwani?” 13 Niyo awahitula, “Msekuguha vintu kujinka vya mpangilwe.”

14 Wankondo nawo niyo wamuza, wamgamba, “Suwe naswi chitende mbwani?”

Awagamba, “Msekuhoka vintu vya wantu, msekumlongela mntu kwa udanti, naho mzumile maliho mkulihwa.”

15 Mna kwaviya wantu nawakagoja kwiza kwa Kulisito, ivyo wakonga kufanyanya mwe myoyo yawo kugamba Yohana nuyo Kulisito. 16 Yohana niyo awahitula, “Miye nawabatizani kwa mazi, mna eza mntu mta udahi kujinka miye. Uyo akwiza miye sikuwagila hata kufungula izisigi

ze vilatu vyakwe, uyo nawabatizeni kwa Muye Ukukile na kwa moto. ¹⁷ Ana lungu mo mkono wakwe, naye aheta ingano yakwe. Akajika naike ngano kwedigulu, mna makanka nayoke ko moto hokufu.”

¹⁸ Ivyo kwa mbuli ntuhu ziloze Yohana niyo awagamba wantu Mbuli Yedi na kuwagamba waleke wavu wawo. ¹⁹ Naho Yohana nakamkwahila Helode, mkulu ywa Galilaya kwaviya nakamsola Helodiya, mkaza mlukolo ywa Filipo mwe mbuli ntuhu zihiye ziloze. ²⁰ Vikajika Helode nakongezeza wavu wakwe hadya eze amjele Yohana mwe digeleza.

Yesu abatizwa

Matayo 3:13-17; Mako 1:9-11

²¹ Niyo wantu wose weze wabatizwe, Yesu naye niyo abatizwa. Umo akalombeza, kulanga kwembingu niyo kwagubuka, ²² Muye Ukukile niyo asela mnanga mwakwe mwe mligano uge suwa manga. Niyo izwi kulaila kwembingu dyevika, “Weye nuyo mwanangu, hungisa. Weye waniwagila.”

Lukolo lwa Yesu

Matayo 1:1-17

²³ Yesu eze akonge ndima yakwe, nakabula mihilimo milongo mitatu. Wantu nawakampanya kugamba ni mwana Yusufu, mwana Eli. ²⁴ Eli nani mwana Matati, endaga mwana Lawi, mwana Meliki, mwana Yana, mwana Yusufu, ²⁵ endaga mwana Matatiya, mwana Amosi, mwana Nahumu, mwana Hesili, mwana Nagayi, ²⁶ endaga mwana Mati, mwana Matatiya, mwana

ywa Semeni, mwana ywa Yusufu, mwana ywa Yuda, ²⁷ endaga mwana Yohanani, mwana Lesa, mwana Zelubabeli, mwana Shealiteli, mwana Neli, ²⁸ mwana Meliki, mwana Adi, mwana Kosamu, mwana Elimadamu, mwana Eli, ²⁹ endaga mwana Yoshuwa, mwana Eliezeli, mwana Yolimu, mwana Matati, mwana Lawi, ³⁰ endaga mwana Simoni, mwana Yuda, mwana Yusufu, mwana Yonamu, mwana Eliakimu, ³¹ endaga mwana Meleya, mwana Mena, mwana Matati, mwana Natani, mwana Daudi, ³² endaga mwana Yese, mwana Obedi, mwana Boazi, mwana Salimoni, mwana Nashoni, ³³ endaga mwana Aminadabu, mwana Adimini mwana Hesiloni, mwana Pelesi, mwana Yuda, mwana wa Alini, ³⁴ endaga mwana Yakobo, mwana Isaka, mwana Bulahimu, mwana Tela, mwana Naholi, ³⁵ endaga mwana Selugi, mwana Leyu, mwana Pelegi, mwana Ebeli, mwana Sala, ³⁶ endaga mwana Kenani, mwana Alifakisadi, mwana Shemu, mwana Nuhu, mwana Lameki, ³⁷ endaga mwana Mesusela, mwana Henoko, mwana Yaledi, mwana Mahalaleli, mwana Kenani, ³⁸ endaga mwana Enoshi, mwana Seti, mwana Adamu, endile mwana Chohile.

4

Kujezwa kwa Yesu

Matayo 4:1-11; Mako 1:12-13

¹ Yesu kauya kulaila ko mto Yolodani kamema Muye Ukukile niyo alongozwa ni Muye uyo kwita kwe nyika. ² Uko niyo ajezwa ni Mwavu kwa mazuwa milongo mine. Mwe chipindi icho chose

hadile chochose, ivyo eze yajinke mazuwa ayo niyo alumwa nisala.

³ Mwavu amgamba, “Hegu weye wi Mwana ywa Chohile, digambe diyuwe dino dihituke mgate.”

⁴ Yesu amhitula, “Iwandikwa mwa Mawandiko Yakukile, ‘Mntu hakwikala kwa kudya mgate uwodu.’ ”

⁵ Akaheza Mwavu amkweza hantu henukile kulanga na kumlagisa useuta wi mwe isi yose. ⁶ Niyo Mwavu amgamba, “Nahwike useuta wose uwo una udahi wose na Ukuka na ugoli wose,” “Kwaviya vyose sinkigwa miye, nidahe kumwinka yoyose saviya hunga. ⁷ Elo una nifikila madi kwa kunivikila miye, vyoseni vino navitende vyako.”

⁸ Yesu niyo amhitula, “Iwandikwa vino mwa Mawandiko Yakukile, ‘Mvikile Zumbe Chohile ywako na kumsankanila uyo du!’ ”

⁹ Akaheza Mwavu amwigala Yelusalemu na kumkweza halanga ho lunenengwe he Nyumba nkulu ya Chohile, niyo amgamba, “Hegu weye wi Mwana ywa Chohile, kwedule hasi kulaila hano. ¹⁰ Kwaviya iwandikwa mwa Mawandiko Yakukile kugamba, ‘Chohile nawasigile wandima wa kwembingu wakwe wakudime.’ ¹¹ Naho viwandikwa kugamba, ‘Nawakutoze mwe mikono yawo, chani unasekwebaja chiga chako mwe diyuwe.’ ”

¹² Mna Yesu niyo amhitula, “Viwandikwa kugamba, ‘Usekumjeza Zumbe Chohile ywako.’ ”

¹³ Mwavu eze abinde kumjeza Yesu kwa chila sila, niyo amwasa kwa chipindi.

*Yesu akonga ndima yakwe uko Galilaya
Matayo 4:12-17; Mako 1:14-15*

¹⁴ Yesu niyo auya Galilaya, atenda kamema nguvu za Muye Ukukile. Mbuli zakwe niyo zajendeleza mwe zi si zose zi mjihi. ¹⁵ Nakahinya mwe zi nyumba zo kuvikila zawo naho nakatunyiswana ni wantu wose.

*Yesu alemelwa uko Nazaleti
Matayo 13:53-58; Mako 6:1-6*

¹⁶ Yesu niyo aita Nazaleti, hantu akwile, mwe zuwa dya kuhumula, engila mwe nyumba yo kuvikila saviya azwele. Niyo achimala chani asome Mawandiko Yakukile, ¹⁷ niyo enkigwa chitabu cha muwoni Isaya. Kachigubula na kusoma hantu hawandikwe,

¹⁸ “Muye wa Zumbe wi hamwenga na miye, kwaviya kanisagula niwagambile wachiwa Mbuli Yedi.

Kanisigila niwagambile wadya wafungigwe kugamba nawalekeilwe,

na wadya hawekuwona nawawone naho, kanisigila kuwalekeila wadya wakusulumizwa,

¹⁹ na kulonga kugamba chipindi chibula, Zumbe hadya nakombole wantu wakwe.”

²⁰ Akaheza Yesu niyo agubika chiya chitabu, amvuziza mndima, na kwikala hasi. Wantu wose nawe mwe nyumba yo kuvikila wamng’oila meso, ²¹ niyo akonga kuwagambila, “Mawandiko yano dyelo yachinta, saviya mwivile yaka-somwa.”

²² Wose niyo watamilwa na kwehelwa ni milosi yedi ya mbuli asimwile. Wagamba, “Yuno suyo mwana ywa Yusufu?”

²³ Yesu awagamba, “Sivimanya kugamba namnigambile mliganyo, ‘Mganga, kwehonye mwenye.’ Naho namnigambe kugamba chiva mbuli zose udamanye uko ko mzi wa Kapelinaumu vidamanye hano he kaya yako. ²⁴ Yesu ongezeza, chindedi nawagambilani vino,” kugamba, “Hahana muwoni natunywe kwe isi yakwe mwenye.

²⁵ “Tegelezani chindedi, kwendaga na wavyele walozize mwe isi ya Izulaeli mwa mazuwa ya Eliya. Mwe chipindi chiya kwendaga hakuna fula kwembingu kwa mihilimo mitatu na myezi mtandatu naho niyo kwatenda na gumbo diten-dese mwe si yose. ²⁶ Hata ivyo Eliya hasigilwe kwe mntu mgati mwawo, ukaleka du kwa yudya mvyele abanikilwe ni mgosi Saleputa mwe si ya Sidoni. ²⁷ Naho kwendaga na wantu walozize wata matana wakekala mwe isi ya Izulaeli mwa mazuwa ya muwoni Elisha, mna na hahana hata mtu yumwenga mgati mwawo alenguswe, mna Naamani uyodu we isi ya Siliya.”

²⁸ Wantu wose nawe mwe idya nyumba yo kuvikila weze weve ivyo, niyo wengilwa ni maya. ²⁹ Niyo wachimala, wamlavya Yesu kuse ko mzi, na kumwigala halanga ho lugulu hadya mzi wawo uzengigwe. Nawakaunga wamdule hasi kulaila mnkanda mo lugulu, ³⁰ mna Yesu niyo ajinka mgati mwawo na kwita zakwe.

Mntu mta mpepo

Mako 1:21-28

³¹ Akaheza Yesu niyo aita Kapelinaumu, mwe mzi wa Galilaya. Na akahinya wantu we Zuwa

dya Kuhumula. ³² Woseni niyo weheleswa eze wawone ivyo endile akawahinya, kwaviya nakahinya kwa udahi. ³³ Mwe nyumba yo kuvikila kwendaga na mntu mta mpepo nchafu, niyo aguta kwa izwi kulu, ³⁴ “Haa! Yesu ywa Nazaleti, waunga mbwani kwetu? Kwiza uchikome? Sikumanya weye wi yuhi, wi Msigilwa Mkuka ywa Chohile!”

³⁵ Yesu niyo aikwahila idya mpepo, “Nyamala naho mlawe yuno mntu!” Mpepo idya yamgwisa hasi yudya mntu kulongozi kwawo, yamlawa hemlumize.

³⁶ Wantu wose weheleswa na kugambilana, “Yano ni mahinyo yani? Mntu yuno ana udahi na nguvu za kukwahila mpepo nchafu, nazo zamwiva!” ³⁷ Elo mbuli za Yesu niyo zazagala chila hantu mwe isi idya.

Yesu ahonya wantu walozize

Matayo 8:14-17; Mako 1:29-34

³⁸ Yesu niyo afosa mwe nyumba yo kuvikila aita kwe nyumba ya Simoni. Mkwewe Simoni ywe chivyele endaga akalumiswa homa, wamlombeza Yesu amhonye. ³⁹ Yesu aita na kuchimala hajihi na yudya mvyele aikwamila idya ihoma imlawe. Ihoma nayo niyo yamlawa, aho akonga kuwasankanila.

⁴⁰ Zuwa dize diswe, wamwigaila Yesu wantu wose wendile wakalumwa ni manyonje yesimile, niyo awajelekela mikono chila yumwenga na kuwahonya woseni. ⁴¹ Mpepo niyo zawafosa wantu walozize, wakaguta kugamba, “Weye wi Mwana ywa Chohile!”

Mna Yesu kazikwahila naho haungile zi-longe, kwaviya nawammanya kugamba uyo nuyo Kulisito.

Yesu alonga uko Yudeya

Mako 1:35-39

⁴² Mtondo wakwe eze kuche, Yesu afosa mo mzi na kwita hantu hechedu. Fyo kulu dya Wantu wakonga kumbasa, weze wamuwone, niyo waunga wamchinde asekuhalawa aho hawo. ⁴³ Mna awagamba, “Naungigwa nilonge Mbuli Yedi ya Useuta wa Chohile mwe mizi mituhu nayo, kwaviya icho nicho nisigilwe ni Chohile kudamanya.”

⁴⁴ Elo Yesu ajendeleza kulonga mwe isi ya Yudeya mndani mwe zi nyumba zo kuvikila ya Galilaya.

5

Yesu etanga wahinywa wa nkongo

Matayo 4:18-22; Mako 1:16-20

¹ Zuwa dimwenga Yesu achimalaga hankanda hedi ziwa dya Genesaleti. Wantu walozize nawammemela na kufintana kwita kwakwe kwetegeleza ulosi wa Chohile. ² Awona ngalawa mbili zijeile nanga mpwani, walowa wazasa nawakasunta izinyavu zawo. ³ Yesu engila mwe ngalawa imwenga yendaga ya Simoni niyo amgamba aigale hale hadodo na mpwani. Akajika ekala mwe ingalawa iyo na kuhinya fyo dya wantu.

⁴ Eze abinde ukuhinya, amgamba Simoni, “Igale halehale ingalawa kwa mazi amatali, niyo

weye hamwenga na mbuyazo mziseleze izinyavu zenyu mlowe samaki.”

⁵ Simoni amhitula, “Zumbe,” “chilowa chilo chijima mna hachipatile chochose. Mna hegu weye walonga seivyo, naniziseleze izinyavu.”

⁶ Weze waseleze izinyavu niyo walowa samaki zilizose naho izinyavu niyo zakonga kukantika.

⁷ Ivyo wawatagusa weyawe wadya nawe mwe ingalawa intuhu weza wawambize. Weza na kumemeza samaki mwe zingalawa zoseni mbili na zimeme niyo zakonga kudidimila. ⁸ Simoni Petulo eze awone ayo yalaile, amfikila madi Yesu na kumgamba, Zumbe! “Halawe hangu, miye ni mta masa!”

⁹ Simoni na wose wendile wehamwenga naye niyo weheleswa kwa chausa che zisamaki walowile. ¹⁰ Seiviya weyawe dya Simoni, Yakobo na Yohana, wana Zebedayo nawo wehelewa. Yesu amgamba Simoni, “Usekogoha, kukongela vino haluse nautende mlowa wantu.”

¹¹ Elo walavya izingalawa zawo mwa mazi na kuzibuza mpwani. Waleka chila chintu na kumtimila Yesu.

Yesu ahonya mntu

Matayo 8:1-4; Mako 1:40-45

¹² Yesu hadya endaga kwemzi umwenga mgati mwe mizi idya kwalailaga mntu endaga akuhuma matana. Eze amwone Yesu, edula hasi na kumlombeza, “Zumbe, ukaunga, wadaha kunilengusa!”

¹³ Yesu achumiza mkono wakwe na kumdonta. Niyo amgamba, “Lenguka!” Aho uny-onje wamlawa mntu uyo. ¹⁴ Yesu amgamba,

“Usekumgambila mntu yoyose, mna hita kwa mlavyantambiko akuwone, naho ukalavye jeleko kwa chausa cho kulenguka kwako saviya Musa asigile, chani wantu waukule kugamba kuhona.”

¹⁵ Mna mbuli za Yesu niyo zajendesha vidala, na mafyo ya wantu nayo niyo yaita kumwetegeleza na kuhonywa manyonje yawo. ¹⁶ Mna Yesu nakaita hantu hechedu na kumlombeza Chohile.

Yesu ahonya mntu aholomale

Matayo 9:1-8; Mako 2:1-12

¹⁷ Zuwa dimwenga Yesu nakahinya. Mafalisayo wamwenga na wahinya Sigilizi walaile mwe chila mzi wa Galilaya na Yudeya na Yelusalemu hadya ekale akahinya. Nguvu za Zumbe nazimwingila ahonye wanyonje.

¹⁸ Wantu wamwenga naweza wamwinula mntu mwe lusazi aholomale. Niyo wajeza kumwingiza kunyumba wamwike kulongozi kwa Yesu. ¹⁹ Mna kwachausa che difyo dya wantu, wadunduga kumwingiza mndani. Ivyo wamwinula no lusazi na kumjisiza kulanga kwe digulu, waponkola langa, na kumseleza no lusazi lwakwe mgati mwe difyo kulongozi kwa Yesu.

²⁰ Yesu eze awone uzumizi wananawo, niyo amgamba, “Mbuyangu, kulekeilwa masa yako.”

²¹ Wahinya Sigilizi hamwenga na Mafalisayo wakonga kulanga wenye, “Yuno ni mntu ywani akumhuluta Chohile? Chohile nuyo ichedu akudaha kulekeila masa!”

²² Yesu kabunkula zifanyanyi zawo na kuwagamba, “Ni mbwani mkufanyanya vino mwe myoyo yenyu? ²³ Vihufu ni vihi kugamba,

‘Masa yako yalekeilwa,’ hegu kugamba, ‘Chimala ujende?’ ²⁴ Mna naunga mmanye kugamba, Mwana ywa Mntu ana udahi wa kulekeila masa mwe isi yose.” Akajika amgamba yudya mntu aholomale, “Nakugamba, chimala, guha ulusazi lwako wite kukaya!”

²⁵ Ahadya mntu yudya achimala kulongozi kwawo wose, etwika ulusazi lwakwe endile akagonela, aita kaya, kuno akamtunya Chohile. ²⁶ Wantu wose niyo wehelweswa! Wengilwa ni woga, wamtunya Chohile, wakagamba, “Dyelo chiwona maula!”

*Yesu amwitanga Lawi
Matayo 9:9-13; Mako 2:13-17*

²⁷ Aho vize viheze, Yesu akafosa niyo amwona mchisanya kodi yumwenga akwitangwa Lawi, ekale mwe kazumba ka kuchisanyiza kodi. Yesu amgamba, “Nitimila.” ²⁸ Lawi achimala, asa chila chintu na kumtimila.

²⁹ Akaheza Lawi niyo amdamanyiza Yesu ngasu nkulu mwe nyumba yakwe, bunga kulu dya wachisanya kodi na wantu watuhu wendaga wakadya hamwenga nawo. ³⁰ Mafalisayo wamwenga na wahinya sigilizi wamwenga wa bunga dya Mafalisayo wawagamba wanampina wa Yesu. “Ni mbwani mkudya na kunywa na wachisanya kodi hamwenga na wata masa?”

³¹ Yesu awahitula, “Wantu hewekulumwa hawakunga mgangana, mna wadya waku-lumwa. ³² Sizile kuwetanga wakuwoneka wedi weile, mna wadya wata masa wadahe kweila masa yawo.”

Mbuli ya kufunga
Matayo 9:14-17; Mako 2:18-22

³³ Wantu watuhu wamgamba Yesu, “Wanampina wa Yohana wafunga kudya nkanana zilozize na kumlombeza Chohile, na wanampina wa Mafalisayo nawo wadamanya seivyo, mna wanampina wako wadya na kunywa.”

³⁴ Yesu awahitula, “Mwafanyanya kugamba mwadaha kuwachinda wajeni wagonekwe kwe nyinka wafunge wasekudya aho msozi achi hamwenga nawo? Havikudahika! ³⁵ Mna mazuwa yeza umo msozi aneza kusigwa mgati mwawo, aho naho nawafunge.”

³⁶ Yesu naho awagambila mligano uno, “Hahana mntu akutatula chilaka cha suche mpya na kuchisuma mwe suche isakale. Anadamanya ivyo, nabalange isuche impya, na chiya chilaka che suche impya hachiivane neidya isuche isakale. ³⁷ Seivyo hahana mntu akujela divai mpya mwe mikwiji ya kale, kwaviya anadamanya ivyo, divai impya naitule idya mikwiji, divai naitikile hasi, mikwiji nayo naiwole vyabule. ³⁸ Mna divai mpya yawagila ijelwe mwe mikwiji mihya! ³⁹ Naho hahana mntu naunge anywe divai mpya anaheza kunywa divai ya kale. Agamba, ‘Idya divai ya kale ni yedi,’ vitendese.”

6

Mbuli ya Zuwa dya Kuhumula
Matayo 12:1-8; Mako 2:23-28

¹ Zuwa dimwe dya Kuhumula Yesu na wanampina wakwe nawakajinka mwe nkonde zo uhemba. Wanampina wakwe niyo wakonga kuhasula maiso, wayahugusa ne mikono yawo, na kudya uhemba. ² Mafalisayo wamwenga wauza, “Ni mbwani mkudamanya mbuli ilemezwe mwe sigilizi yetu kudamanywa mwe zuwa dya Kuhumula?”

³ Yesu awahitula, “Vino hamsomile viya adamanyaga Daudi hamwenga na weyawe umo nawana sala? ⁴ Yeye nakengila mwe nyumba nkulu ya Chohile, niyo aguha migate ilavigwe kwa chausa cha Chohile na kuidya, niyo awapangila weyawe. Naho Sigilizi zilemeza mntu yoyose kudya migate iyo, mna walavyantambiko du.”

⁵ Akajika Yesu awagamba, “Mwana ywa Mntu nyuo Zumbé ywa Zuwa dya Kuhumula.”

*Mntu aholomale mkono
Matayo 12:9-14; Mako 3:1-6*

⁶ Mwe Zuwa tuhu dya Kuhumula Yesu aitaga kwe kuhinya mwe nyumba yo kuvikila. Mwe nyumba iyo mwendaga na mntu aholomale mkono wakwe wa kulume. ⁷ Wahinya Sigilizi wamwenga na Mafalisayo wamwenga nawakazungula chintu chikunga chimhose Yesu, elo wamsinyisa hegu namhonye mntu yudya mwe Zuwa dya Kuhumula. ⁸ Mna kwaviya Yesu nakamanya izifanyanyi zawo niyo amgamba yudya mntu mta mkono uholomale, “Souchimale hano.” Yudya mntu enuka niyo achimala hadya. ⁹ Akaheza Yesu niyo awagamba, “Nawauzani,

Sigilizi yetu yachunga chidamanye yedi hegu yehiye mwe Zuwa dya kuhumula? Kuhonya ujima wa mntu hegu kukoma?”¹⁰ Niyo ahituka na kuwakaula wantu woseni wendile hadya, niyo amgamba yudya mntu, “Chumiza umkono wako.” Naye niyo adamanya seivyo, mkono wakwe niyo wahona.

¹¹ Mna wadya wantu niyo wengilwa niyo wehiwa wafanyanya wantende chisimo chani Yesu.

*Yesu asagula wasigilwa mlongo na waidi
Matayo 10:1-4; Mako 3:13-19*

¹² Mwa amazuwa ayo Yesu akwelaga ko lugulu akuchezeza chilo chijima akamlombeza Chohile. ¹³ Eze kuche, niyo etanga wanampina wakwe, na kusagula mlongo na waidi mgati mwawo, na kuwetanga wasigilwa, ¹⁴ Simoni yudya amwinkile zina dya Petulo na mlukolo ywakwe Anduleya, Yakobo na Yohana, Filipo na Batolomayo, ¹⁵ Matayo na Tomaso, Yakobo mwana ywa Alifayo, na Simoni akwitangwa Zelote, ¹⁶ Yuda mwana ywa Yakobo na Yuda Isikaliyote amhosize Yesu.

*Yesu ahinya na kuhonya wantu
Matayo 4:23-25*

¹⁷ Yesu eze asele kulaila ko lugulu hamwenga na wanampina wakwe, wachimala hantu hachumile. Wanampina wakwe walozize. Fyo kulu dya wantu walaile ntendele zose za Yudeya na wantu walaile Yelusalemu na mpwani ya Tilo na Sidoni, ¹⁸ Wantu awo naweza kumwetegeleza Yesu na kuhonywa manyonje yawo. Wadya

wendile wakasulumizwa ni mpepo nchafu nawahonywa. ¹⁹ Wantu wose nawakajeza kumkufya, kwa idya nguvu nendile ikalaila mndani mwakwe na kuwahonya wose.

Chinyemi na usungu

Matayo 5:1-12

²⁰ Yesu kawasinya wanampina wakwe agamba,

“Chinyemi china nyuwe wachiwa, kwaviya Useuta wa Chohile ni wenyu!

²¹ Chinyemi china nyuwe mkulumwa nisala vino haluse,

kwaviya namwigute!

Chinyemi china nyuwe mkwila vino haluse,

kwa viya namseke!”

²² “Chinyemi china nyuwe chipindi wantu wakawaihiwani, na kuwalemela, na kuwahulutani, na kugambigwa mwiha, kwa chausa cha Mwana ywa Mntu! ²³ Mbwedani aho mbuli izo nazilaile, kwaviya mwikiwa ntunyo nkulu uko kwembingu. Kwaviya wadalahala wawo wawadamanyizaga saivyo wawoni.”

²⁴ “Mna na mvimanye nyuwe mwi wagoli vino haluse,

kwaviya mhokela kale chinyemi chenyu!

²⁵ Namvimanye nyuwe mwigute vino haluse,

kwaviya namtende na sala!

Namvimanye nyuwe mkuseka vino haluse,

kwaviya namwomboleze na kwila!

²⁶ “Namvimanye nyuwe uneva wantu wakawatogolani, kwaviya wadalahala wawo watendaga saivyo wawoni wadanti.

Kuwaunga wankondo
Matayo 5:38-48; 7:12a

²⁷ “Mna nawagambilani nyuwe mkunitegeleza, waungeni wankondo wenyu, wadamanyizeni vyedi wadya wakuwehiwani. ²⁸ Wajimbikeni wadya wakuwaligita, naho walombezezeni kwa Chohile wadya wakuwadamanyiza yehiye. ²⁹ Uneva mntu anakutowa mwe funda imwe, mleke akutowe mwe funda ya kaidi nayo, naho uneva mntu anaguha inkazu yako, mwinke ne shati nayo. ³⁰ Mntu yoyose akukulombeza chintu, naho mntu yoyose akukuhoka chintu chako, usekumgamba akuvuzize. ³¹ Saviya mkunga wantu wawadamanyizeni nyuwe nanywi muwadamanyize seivyo.

³² “Uneva mwa waunga wadya wakuwaungani awodu, ni mbwani mkunga mhokele ntogozi? Kwaviya hata wata masa wawaunga wadya wakuwaunga! ³³ Naho uneva mkawadamanyiza yedi wadya wakuwadamanyizani yedi, na mhokele ntunyo yani? Kwaviya hata wata masa wadamanya seivyo! ³⁴ Naho uneva mwawakopesha wadya mmanyize kugamba nawawaliheni, ni mbwani mkunga mhokele ntogozi? Hata wata masa wawakopesha wata masa, wakatenda na msuhi wakulihwa chiyasi ichiya! ³⁵ Mna nyuwe waungeni wankondo wenyu naho wadamanyizeni yedi, wakopesheni naho msekwika fanyanyi za kuvuzizwa. Mkaheza namwinkigwe jeleko kulu, na mtende chindedi wana wa Chohile Mkulu ywa kwembingu Kwaviya uyo ni ywedi kwa wantu wehiye

hewena ntogozu. ³⁶ Mtende wata mbazi saviya Tati yenyu ana mbazi.

Kuwakantila watuhu
Matayo 7:1-5

³⁷ “Mse kukantila watuhu, na Chohile naye hawakantile nyuwe, mse kuwalaha watuhu, na Chohile naye hawalaheni, walekeileni watuhu, na Chohile naye nawalekeile nyuwe. ³⁸ Wenkeni watuhu, na Chohile nawenkeni nyuwe. Kwaviya na mhimilwe chihimo chimemile na kusintwa mwe mikono yenyu. Naho chihimo mkunga muwahimile watuhu nicho Chohile naajeseze kuwahimila nyuwe.”

³⁹ Yesu naye niyo awagambila mligano uno akawauza, “Tuntu hakudaha kumlongoza ntutu mnyawe, anadamanya ivyo, wose waidi nawagwele mwe bome. ⁴⁰ Hahana mwanampina akumjinka mhinya wakwe, mna chila mwanampina umo akakomeleza mahinyo yakwe, natende saviya mhinya ywakwe.

⁴¹ “Ni mbwani ukusinya kabasi kemwe ziso dya mlukolo ywako, mna hukuwona msomo wi mwe diziso dyako? ⁴² Hegu naudahe vivihi kumgamba mlukolo ywako, ‘Hake, mlukolo ywangu, goja huuse kabasi mwe diziso dyako,’ mna hukuwona msomo wi mwe diziso dyako mwenye? Msongaganyi weye! Konga ku-usa msomo wi mwe diziso dyako mwenye, nivyo naudahe kuwona pwilili na kudaha kuusa msomo wi mwe diziso dya mlukolo mnyawo.

Mti na matunda yakwe
Matayo 7:16-20; 12:33-35

⁴³ “Mti wedi haukweleka matunda yaihiye, naho mti wihiye haukweleka matunda yedi.
⁴⁴ Kwaviya chila mti umanyika kulawana na matunda yakwe ukweleka, wantu hawakwaha tini mwe saka dya miwa hegu kutunda zabibu mwe misongoma. ⁴⁵ Mntu ywedi alavya yedi kulaila mwe mpamba imwakwe, na mntu ehiye alavya yehiye kulaila mwe mpamba yakwe ya mbuli zihye. Kwaviya mntu alonga chiya chimemile mo moyo wakwe.

*Wazesi waidi wa nyumba
 Matayo 7:24-27*

⁴⁶ “Ni mbwani mkunitanga, ‘Zumbe, Zumbe,’ mna hamkudamanya yadya huwagambilani?
⁴⁷ Chila mntu akwiza kwangu na kwiva mbuli zangu na kuzitimila, nani walagise ivyo eli.
⁴⁸ Uyo kekelala enga mntu, mo kuzenga nyumba yakwe, asimbisa na kwika msingi wakwe mwe luwe. Fula nkulu ize inye yabohola mo mto yaisingisa inyumba iyo mna haisingisike, kwaviya izengwa vyedi. ⁴⁹ Mna mntu yoyose akwiva izimbuli zangu akaleka kuzitoza ali-ganywa na mntu azengile nyumba mlanga mwe msanga hesimbile msingi, mazi ya bohole mwe mto yakeisingisa inyumba iyo yagwa hasi, naho yabogozoka!”

7

*Yesu amhonya mtumwa ywa mkulu ywa wankondo wa Lumi
 Matayo 8:5-13*

¹ Yesu eze abinde kulonga yoseni yano kwa wantu, niyo aita Kapelinaumu. ² Mkulu yumwenga ywa wankondo gana wa Chilumi nana mtumwa amungise, mtumwa uyo nani mnyonje gaja. ³ Yudya mkulu eze eve mbuli za Yesu, niyo awasigila wadalahala wamwenga wa Chiyahudi waite wakamlombeze akamhonye umtumwa ywakwe. ⁴ Weze wambwile Yesu, niyo wamlombeza, “Ichindedi mntu yuno aungigwa umwambize ⁵ kwaviya awaunga wantu wose, naho kachizengela nyumba yo kuvikila.”

⁶ Akaheza Yesu niyo ajesanya nawo. Eze abule haguhi ne nyumba ya yudya mkulu ywa wankondo, niyo yudya mkulu awasigilaga wambuyaze kumgamba Yesu, “Zumbe, usekwehosa kwiza kuno, kwaviya miye sikuwagila kukuhokela mwe nyumbangu. ⁷ Naho miye nami sikuwagila kwiza kwako. Mna longa ulosi du, na mtumwa ywangu nahone. ⁸ Kwaviya miye mwenye nami ni mntu mta udahi, naho nina wankondo we hasi yangu. Ninamgamba yumwenga, ‘Hita!’ Naye aita, na ninamgamba mtuhu, ‘So!’ Naye eza, na ninamgamba mtumwa ywangu, ‘Damanya vino!’ Naye adamanya.”

⁹ Yesu eze eve ivyo niyo ehelwa, niyo ahitukila idifyo dya wantu dikumtimila na kugamba, “Nawagambilani, sinati kuwona uzumizi sauno mwe isi yose ya Izulaeli!”

¹⁰ Wadya wantu wasigilwe wauya kukaya kwa yudya mkulu na kumbwila mtumwa ywakwe kahona.

Yesu auyusa mwana mvyele afilwe ni mgosiwe

¹¹ Zuwa dikutumila, Yesu hamwenga na wanampina wakwe waita he mzi ukwitangwa Nayani. Fyo kulu dya wantu niyo dyawabasa. ¹² Umo wehaguhi ne nchili yo umzi, niyo kwa laila wantu wenule chimba cha mbwanga yumwenga endile ni mwana ichedu ywa mvyele afilwe ni mgosiwe, na fyo kulu dyo mzi udaya nendile dikamsindikiza yudya mvyele kokuhamba. ¹³ Zumbe eze amwone uyo umvyele, niyo amfila mbazi, na kumgamba, “Usekwila.” ¹⁴ Niyo asogela na kuditoza idijeneza, wadya wagosi nawadinule niyo wachimala. Yesu agamba, “Mbwanga! Nakugamba, inuka!” ¹⁵ Yudya mbwanga abanike enuka, ekala na kukonga kulonga. Yesu amwigala kwa mami yakwe.

¹⁶ Wantu wose niyo wengila woga na kumtunya Chohile. Niyo wagamba, “Muwoni mkulu kachilaila mgati mwetu! Chohile keza kwambiza wantu wakwe!”

¹⁷ Mbuli zino za Yesu zijenda mwe si yoseni ya Yudeya na si zoseni zi mguhi.

*Wasigilwa kulaila kwa Yohana Mta kubatiza
Matayo 11:2-19*

¹⁸ Wanampina wa Yohana niyo wamgambila Yohana izimbuli zino zose. Naye niyo etanga waidi mgati mwawo ¹⁹ na kuwasigila kwa Zumbe wakamuze, “Vino weye nuyo alongigwe ni Yohana kugamba neze, hegu chingoje mtuhu?”

²⁰ Weze wabule kwa Yesu, wamgamba, “Yohana Mta kubatiza kachisigila chize chikuze

kugamba ni weye nawize, hegu chingoje mtuhu.”

²¹ Chipindi ichiya Yesu nendile akawahonya wantu walozize wendile wanyonje na wata mpepo nchafu na kuwatenda mantuntu walozize wawone. ²² Ivyo Yesu awahitula wanampina, “Hitani mkamgambile Yohana yadya muwone na kwiva, mantuntu wawona, viwete wajenda, wadya wakuhuma matana walenguka, hewekwiva weva, wabanike wauyuswa, na Mbuli Yedi ya Chohile yalongwa kwa wachiwa. ²³ Chinyemi china wadya hewena nkama na miye!”

²⁴ Wanampina wa Yohana weze wahalawe, Yesu niyo akonga kuwasimwila wantu mbuli za Yohana, “Umo mwitile kwenyika, namwita kusinya mbwani? Vino namwita kusinya nyasi ikusingiswa ni mpeho? ²⁵ Vino mlaila kuse mkasinye mbwani? Mntu avikile suche zedi? Bule! Wantu wakuvika suche za chiseuta naho wekala wikazi wa chigoli we mwe nyumba za chiseuta! ²⁶ Nigambilani, mwakusinya mbwani kuse? Muwoni? Chindedi, mna muwona akujinka muwoni. ²⁷ Kwaviya Yohana nuyo alongigwe mwa Mawandiko kugamba, ‘Chohile kagamba, nanisigile msigilwa ywangu akulongwele kukudamanyiza sila.’ ²⁸ Yesu ajendeleza kulonga,” Nawagambilani, “Yohana ni mkulu kujinka mntu yoyose elekwe ni mvyele. Mna mntu mdodo kujinka wose mo Useuta wa Chohile ni mkulu kujinka Yohana.”

²⁹ Wantu wose weze weve ayo, na hata wachisanya kodi, niyo nawazumila wedi wa Chohile kwaviya na wakabatizwa ni Yohana.

³⁰ Mna Mafalisayo hamwenga na wahinya Sigilizi walemela kumwiva Chohile naho nawalemela kubatizwa ni Yohana.

³¹ Yesu niyo ajendeleza kulonga, “Vino wantu wa dyelo nadaha kuwaliganya na mbwani? Waligana na mbwani? ³² Waligana na wana wekale he gwilo. Bunga dimwenga dyagutila kwa tuhu, ‘Chawachemelaga wila wa nyinka, mna hamwavinaga! Chachemaga wila wa ndilo, mna hamwiile!’ ³³ Yohana Mta kubatiza nakeza hekudya naho hakunywa divai, mwagambaga, ‘Ana mpepo!’ ³⁴ Mwana Mntu ezaga, naakadya na kunywa, niyo mwagamba, ‘Mkauleni yuno mntu! Aungisa kudya, naho ni mkozi, mbuya ywa wachisanya kodi na wata masa!’ ³⁵ Mna ubala wa Chohile uwoneka wedi naho wachindedi kwa wadya woseni wakuuzumila.”

Yesu mnyumba mwa Simoni Mfalisayo

³⁶ Mntu yumwenga Mfalisayo amgoneke Yesu mwe nkande ya chisingi. Niyo Yesu aita kwe kaya ya Mfalisayo uyo, ekala na kudya. ³⁷ Mwo umzi udyo, nakuna mvyele mta masa. Keva kugamba Yesu naakadya mwe kaya ya Mfalisayo uyo, ivyo aguha kasupa kamemile mavuta ya kupwepweleka vitana. ³⁸ Achimala haguhi na Yesu kuno akaila, akachabaza iviga vya Yesu na mesozi yakwe. Niyo avifuta kwa fili zakwe, vikajika asesa na kuvikuluguta mavuta. ³⁹ Yudya Mfalisayo eze awone ivyo, afanyanya mo moyo wakwe, “Uneva chindedi mntu yuno nani muwoni, nakabunkula kugamba mvyele

yuno akumtoza evivihi, nakamanya kugamba ni mta masa!”

⁴⁰ Yesu amgamba Mfalisayo uyo, “Simoni, nonga hugambile chintu.”

Simoni niyo agamba, “Haya Mhinyi, nigambila.”

⁴¹ Yesu niyo akonga kulonga, “Nahana wantu waidi wakopaga hela kulaila kwa mntu akukopesha. Yumwenga nakakopa matundu magana mashano na mtuhu naye akopaga matundu milongo mishano. ⁴² Hahana adahile kuliha matundu ayo, ivyo yudya mntu awakopeshaga niyo awalekeila awagamba wose wasekumliha. Haluse ni yuhi namungise mgati mwa wadya waidi?”

⁴³ Simoni ahitula, “Nafanyanya kugamba ni yudya alekeilwe mta deni dya matundu yalozize.”

Yesu amgamba, “Ni chindedi.” ⁴⁴ Niyo amhitukila yudya mvyele na kumgamba Simoni, “Wamwona mvyele yuno? Siza mwe kaya yako, huninkile mazi ya kuhaka iviga vyangu, mna mvyele yuno kanihaka iviga vyangu kwa mesozi yakwe na kuvifuta kwa fili zakwe. ⁴⁵ Hunihokele kwa kunisesa, mna yuno kukongela hadya nizile halekile kunisesa mwe viga vyangu. ⁴⁶ Huukulugute mavuta mtwi wangu, mna mvyele uyu kakuluguta mavuta matana iviga vyangu. ⁴⁷ Nakugambila, kwaviya kausizwa masa yakwe yalozize, ivyo naye aungisa. Mna mntu yeyose alekeilwe masa majeche naye aunga kidodo.”

⁴⁸ Niyo Yesu amgamba yudya mvyele, “Kulekeilwa amasa yako.”

⁴⁹ Wantu watuhu wekale mwe meza wakonga kulonga wenye, “Yuno ni yuhi akudaha kulekeila masa?”

⁵⁰ Mna Yesu amgamba yudya mvyele, “Uzumizi wako ukuhonya. Jenda kwa utondowazi.”

8

Wavyele nawakamwambiza Yesu

¹ Akajika, Yesu katamba kwe mizi na kaya kulonga Mbuli Yedi yo Useuta wa Chohile. Wanampina mlongo na waidi niyo waita naye, ² wavyele wamwenga wahonyigwe manyonje na kulavigwa mpepo ni Yesu nawo wawabasa. Wavyele awo wendaga ni Maliyamu akwi-tangwa Magidalena, yudya alavigwe mpepo nchafu mfungate, ³ Yona, mkaza Kuza endaga mkulu mwe chitala cha Helode, Suzana, wavyele watuhu walozize. Wavyele awo wajesezaga ugoli wawo kumsankanila Yesu hamwenga na wanampina wakwe.

Mliganyo wa mhandi

Matayo 13:1-9; Mako 4:1-9

⁴ Wantu wajendeleza kwiza kwa Yesu kulaila chila mzi. Umo fyo kulu dya wantu dize didugane, Yesu nakasimwila mliganyo uno.

⁵ “Hendaga na mntu aitile kuhanda mbeyu. Umo akamyaga izimbeyu mwe nkonde, zimwenga zigwela mwe sila. Aho zijatwa, wadege wa kulanga nawo wazidya. ⁶ Izimwenga zigwela mwe luwe. Zize zikonge kuhota, zinyala

kwaviya ulongo uswesa mazi. ⁷ Izimwenga zigwela mwe miwa, zikula hamwenga ne miwa, miwa niyo yazifintafinta. ⁸ Mbeyu ntuhu zigwela mwe ulongo wedi. Zakula na kweleka, chila imwenga nkanana gana.”

Yesu naye abindiliza, “Mta magutwi neve!”

Vikuleka akuhinya kwa miliganyo

Matayo 13:10-17; Mako 4:10-12

⁹ Wanampina wakwe wamuza Yesu mliganyo uno ni mbwani, ¹⁰ Niyo ahitula, “Nyuwe ugubwilwa kumanya chinyele cho Useuta wa Chohile, mna kwa wantu watuhu vyalongwa kwa miliganyo, chani wanasinya wasekuona, wanategeleza wasekukombaganya.

Yesu atambalisa mliganyo wa mhandi

Matayo 13:18-23; Mako 4:13-20

¹¹ “Mliganyo uno nikugamba, mbeyu ni Mbuli ya Chohile. ¹² Izimbeyu zigwele mwe sila zaligana na wantu wakwiva Mbuli ya Chohile, mna Mwavu eza na kuiguha Mbuli iyo mwe myoyo yawo chani wasekuzumila na kukombolwa. ¹³ Izimbeyu zigwele mwe luwe zaligana na wantu wakwiva Mbuli ya Chohile na kuihokela kwa chinyemi, mna haikwingila mwe myoyo yawo. Waizumila hadodo, mna wanajezwa waileka. ¹⁴ Izimbeyu zigwele mwe miwa ni mliganyo wa wantu wakwiva Mbuli ya Chohile, mna wafintwa ni nkunto na ugoli na mbwedo wa mwe isi vyaleka wadunduga kweleka matunda. ¹⁵ Izimbeyu zigwele mwe ulongo wedi zaligana na wantu wakwiva Mbuli

ya Chohile, waizumila na kuika mwe myoyo yawo, naho waitoza kubula kweleka matunda.

Taa igubikwe mwe nyungu

Mako 4:21-25

¹⁶ “Wantu hawakuwasha taa na kuigubika na nyungu hegu kuika kwe divungu. Mna waika mnanga mwe chiya cha kwikiya taa, chani wantu walangazwe umo wakengila mnyumba.

¹⁷ “Chochose chifisigwe nachilavyanywe kung'aile, naho chochose chigubikwe nachigubulwe na kwikwa kung'aile.

¹⁸ “Elo msinyise, saviya mkwiva, kwaviya mta chintu nongezewe, mna yudya hena chintu nahokwe chiya ichidodo akufanyanya ananacho.”

Nine na walukolo wa Yesu

Matayo 12:46-50; Mako 3:31-35

¹⁹ Nine na walukolo wa Yesu wambasaga, mna hawadahile kumbwila kwa chausa che idifyo kulu dya wantu. ²⁰ Mntu yumwenga amgamba Yesu, “Mamiyako na walukolo wako wachimala heise waunga wakuwone.”

²¹ Yesu awagamba wantu wose, “Mnala na walukolo wangu ni wadya wakwiva Mbuli ya Chohile na kuitimila.”

Yesu aikwahila nkung'unto

Matayo 8:23-27; Mako 4:35-41

²² Zuwa dimwenga Yesu nakakwela mwe ngalawa hamwenga na wanampina wakwe. Niyo awagamba, “Chiteni ntendele ntuhu ye idiziwa.” Ivyo wakonga kwita. ²³ Umo wendile mwe ngalawa wakaita, Yesu niyo agona ntongo. Aho nkung'unto nkulu yavumila mwe diziwa,

niyo ingalawa yakonga kumema mazi, woseni nawe mwe chilozo chikulu. ²⁴ Elo wanampina wakwe niyo wamwinula wakamgamba, “Zumbe, Zumbe! Chafa!”

Yesu eze enuke, niyo akwahila idya inkung'unto na amawimbi ya mazi, niyo vya nyamala. ²⁵ Niyo awagamba wanampina wakwe, “Uzumizi wenyu nuhi?”

Mna wehelwa na kogoha kuno wakagam-bilana, “Yuno ni mntu ywani? Alonga na nkung'unto namawimbi navyo vyamwiva!”

Yesu ahonya mta mpepo

Matayo 8:28-34; Mako 5:1-20

²⁶ Yesu hamwenga na wanampina wakwe wajendeleza ne ntambo. Niyo wabula kwe isi ya Gelasi imwe ntendele ntuhu ye diziwa dya Galilaya. ²⁷ Yesu eze alawe mwe ingalawa, niyo adugana na mntu kudya ko mzi yudya endaga na mpepo. Mntu yudya nendile hakuvika suche kwa chipindi chitali, naho nendile hakwikala mwe nyumba, mna nakekala kwe zimbila. ²⁸ Eze amwone Yesu, kaguta kwa izwi kulu, kedula hasi mwe viga vya Yesu, na kugamba, “Yesu, Mwana Chohile ekulanga! Waunga mbwani kwangu? Nakulombeza, usekusulumiza!” ²⁹ Mntu uyo nakalonga ivyo kwaviya Yesu kamlagiza mpepo nchafu imlawe. Nkanana ziloize mpepo uyo nakamwizila uyo, hatahegu wantu nawakamvu-gaila mntu yudya, nakanyinywa mikono yakwe ne viga vyakwe kwa minyolo, mna nakaikanta minyolo iyo, na mpepo nakamwigala kwe nyika.

³⁰ Yesu amuza, “Zina dyako niweye yuhi?”

Amhitula, “Zina dyangu nuyo ‘Nimiye Fyo,’” nakahitula ivyo kwaviya nendile na mpepo ziloze. ³¹ Mpepo zamlombeza Yesu asekuzigala kwe dibome hedina uhelo.

³² Nahana fyo dya nguluwe hajihi, dikadya hankanda he kagulu. Ivyo izimpepo zamlombeza Yesu azigale zikengile mwe izinguluwe, naye azumila. ³³ Ivyo mpepo zamlawa yudya mntu, niyo zengila mwe izinguluwe. Idifyo dyose dye zinguluwe digulukila ntendele ya kagulu kwe diziwa na kudidimila mwa mazi.

³⁴ Wantu nawakadima izinguluwe weze wawone chilaile, niyo waguluka na kulonga izimbuli izo mo mzi na mwe zinkonde. ³⁵ Wantu niyo waita wakakaule ni chibwani chilaile. Weze wabule kwa Yesu, wambwila yudya mntu alavigwe mpepo kekala he viga vya Yesu, kavika suche, na ana fanyanyi zakwe zedi. Niyo woseni wengila ni woga. ³⁶ Wadya wawone imbuli idya, wawagambila wantu yudya mntu mta mpepo viya ahonyigwe. ³⁷ Niyo wantu woseni wa si ya Gelasi wamwunga Yesu aite kwaviya nawakogoha vidala. Ivyo Yesu engila mwe ngalawa na kuhalawa. ³⁸ Yudya mntu alavigwe izimpepo amlombeza Yesu waitanye. Mna Yesu amgamba, ³⁹ “Uya kukaya naho ukawagambile wantu chiya udamanyizwe ni Chohile.”

Yudya mntu niyo aita ko umzi wose, awagambila wantu viya adamanyizwe ni Yesu.

*Mndeke abanike na mvyele mnyonje
Matayo 9:18-26; Mako 5:21-43*

⁴⁰ Yesu eze auye kwe ntendele ntuhu ye diziwa, wantu wamhokela, kwaviya woseni nawakamgoja. ⁴¹ Akaheza niyo eza mntu yumwenga akwitangwa Yailo, nani mntu mkulu mwe nyumba yo kuvikila. Kedula hasi mwe viga vya Yesu na kumlombeza aite kwakwe, ⁴² kwaviya mwanawe ywa chiche ywe ichedu mta mihilimo mlongo na midi, na akabanika.

Umo Yesu akaita uko, fyo dya wantu na dikamfinta. ⁴³ Mgati mwawo nakuna mvyele akulawigwa sakame kwa mihilimo mlongo na midi, alavyaga vyoseni ananavyo kwa wagan-gana, mna hahana hata yumwenga adahile kumhonya. ⁴⁴ Mvyele uyo kalaila mwe difyo hanyuma ha Yesu nakukufya lepe dye suche yakwe, aho sakame niyo ileka kumlawa. ⁴⁵ Yesu auza, “Sikufywa ni yani?”

Chila yumwenga kalemela, niyo Petulo agamba, “Zumbe, wantu woseni wakuzunguluka nakukufintafinta.”

⁴⁶ Mna Yesu agamba, “Kuna mntu yumwenga anikufize, sibunkula kwaviya nguvu zinilawa.”

⁴⁷ Yudya mvyele kawona kugamba kabunkulwa, Elo eza akazingiza nakwedula hasi he viga vya Yesu. Mwa meso ya chila mntu, akamgambila ivyo vilekile akamkufya na vilekile kahonywa aho. ⁴⁸ Yesu niyo amgamba, “Mwanangu, uzumizi wako ukuhonya. Jenda na utondowazi.”

⁴⁹ Umo Yesu achi akulonga mbili izo, msigilwa yumwenga eza kulaila kwa yudya mkulu akwitagwa Yailo we nyumba yo kuvikila. Amgamba Yailo, “Mwanawo kabanika,” “usekumjela kivuzovuzo mhinya naho.”

⁵⁰ Mna Yesu eze eve ivyo, amgamba Yailo, “Usekogoha, zumila du, nahone.”

⁵¹ Yesu eze abule kwe nyumba ya Yailo, haungile engile kunyumba na mntu mna Petulo, Yohana, na Yakobo, na tati ya mtu na mami ywa mwana. ⁵² Wantu wose nendile wakaila nakulomboleza kwa chausa cho mwana. Yesu agamba, “Usekwila, mwana habanike katakutongomala du!”

⁵³ Wose niyo wamseka, kwaviya nawamanya kugamba kabanika. ⁵⁴ Mna Yesu niyo amtoza umkono na kumwitanga kwa izwi, “Chimala, mwanangu!” ⁵⁵ Muye wakwe umuwiya, niyo achimala ahadya, Yesu niyo awaunga wamwinke chintu cha kudya. ⁵⁶ Welesi wakwe weheleswa, mna Yesu kawalagisa wasekugambila mntu yeyose chilaile.

9

*Yesu awasigila wanampina Mlongo na waidi
Matayo 10:5-15; Mako 6:7-13*

¹ Yesu awetanga hamwenga wanampina mlongo na waidi niyo awenka nguvu za kugulusa mpepo na udahi wa kuhonya manyonje. ² Niyo awasigila kulonga Useuta wa Chohile na kuhonya wanyonje, ³ akawagamba, “Msekuguha chochose mwe ntambo yenyu, msekuguha nkome, hegu mkwiji hegu nkande hegu hela, naho hata suche mbili. ⁴ Hohose mkuhokelwa, ikalani umo mnyumba kubula mumlawe mo mzi uwo, ⁵ hohose hemkuhokelwa,

halaweni hounzi uwo, mpugute tifi mwe viga vyenyu vitende ukuzi kwawo.”

⁶ Wanampina niyo wajinka mwe vijiji wakalonga Mbuli yedi nakuhonya wantu chila hantu.

Mkanganyo wa Helode

Matayo 14:1-12; Mako 6:14-29

⁷ Helode, chilongozi wa Galilaya eze eve mbuli zoseni nazikalaila, kazaganywa vidala, kwaviya wantu wamwenga nawakagamba kugamba Yohana Mta kubatiza kauyuka.

⁸ Watuhu nawakagamba Eliya kalaila, watuhu nawakagamba yumwenga mwa wawoni wa chikale kauyuka. ⁹ Helode agamba, “Sikanta umtwi wa Yohana, mna yuno mntu ni yuhi hwiva izimbuli zino?” Niyo ajendeleza kujeza kumwona Yesu.

Yesu alisa Fyo Kulu

Matayo 14:13-21; Mako 6:30-44; Yohana 6:1-14

¹⁰ Wasigilwa weze wauye niyo wamgambila Yesu chila chintu wadamanye. Niyo ahalawa nawo, waita wenye kwe mzi ukwitangwa Betisaida. ¹¹ Idifyo dya wantu dize dive imbuli iyo, niyo wamtimila. Kawahokela, alonga nawo mbuli za Useuta wa Chohile, nakuhonya wadya waungile kuhonywa.

¹² Umo zuwa dikakonga kuswa, wadya wanampina wakwe mlongo na waidi wambasa nakugamba, “Lagana na wano wantu chani waite, kwe imizi na kwezinkonde zimjihi wakalonde nkande na hantu ha kugona kwa viya hano chili hechedu.”

¹³ Mna awagamba “Wenkeni nyuwe wenye chintu cha kudyā.”

Wahitula, “Chinanayo ni migate mishano na wasamaki waidi. Waunga chikagule nkande ya fyo jima?” ¹⁴ Nahana wantu wakubula magana milongo mishano

Yesu awagamba wanampina wakwe, “Wagam-beni wantu wekale mwe mabunga ya wantu milongo mishano shano.”

¹⁵ Wanampina weze wabinde kudamanya niyo wantu wekale hasi, ¹⁶ Yesu niyo aiguha idya imigate mishano na wadya wasamaki waidi, asinya kulanga, amjimbika Chohile, aibesula, awenka wanampina wawasangile wantu. ¹⁷ Woseni wadya niyo weguta, wanampina walogota ntangu-gulu mlongo na mbili za viya visigazwe.

*Kweila kwa Petulo kwa Yesu
Matayo 16:13-19; Mako 8:27-29*

¹⁸ Zuwa dimwenga umo Yesu akamlombeza Chohile echedu, wanampina wambasa. Awauza, “Idifyo dyanigamba miye ni yuhi?”

¹⁹ Wamhitula “Wamwenga wagamba wi Yohana Mta kubatiza, watuhu wagamba wi Eliya, watuhu nawo wagamba wiyumwenga ywa wawoni wa chikale kauyuka.”

²⁰ Awauza, “Nanywi mwagaze?, Mwanigamba miye ni yuhi?”

Petulo ahitula, “Wi Kulisito ywa Chohile.”

*Yesu asimwila masulumizo na file yakwe
Matayo 16:20-28; Mako 8:30-9:1*

²¹ Yesu niyo awalemeza wasekumgambila mntu yoyose imbuli iyo. ²² Alonga naho kwawo,

“Mwana ywa Mntu aungigwa asulumizwe na kulemelwa ni vilongozi wadalahala na mlavyan-tambiko mkulu na wahinya Sigilizi. Nakomwe, mna mazuwa matatu yakutimila nauyuke.”

²³ Niyo alonga kwa woseni, “Yoyose akunga anitimile aungigwa elemele, aguhe msalaba wakwe chila zuwa, nakunitimila. ²⁴ Kwaviya yoyose akunga ahonye ujima wakwe nawaze, mna yoyose akunga awaze ujima wakwe nauhonye. ²⁵ Kuna wedi wani kwa mntu kuhokela isi njima, mna aho aza ujima wakwe? ²⁶ Mntu ananiwonela soni na amahinyo yangu, Mwana ywa mntu naye namwone soni umo akeza mo ukuka wakwe na Ukulu wa Tate na wandima wa kwembingu wakukile. ²⁷ Nawagambilani chindedi, watuhu hano hawabanike kubula wauwone Useuta wa Chohile.”

*Mwili wa Yesu wahitukila
Matayo 17:1-8; Mako 9:2-8*

²⁸ Mazuwa mfungate eze alonge mbuli izo, Yesu awaguha Petulo na Yohana na Yakobo niyo waita he kagulu kumlombeza Chohile. ²⁹ Umo akalombeza, uso wakwe uhitukila, suche zakwe nazo niyo zang'alisa. ³⁰ Aho wantu waidi nawehadya wakasimwila naye. Nani Musa na Eliya, ³¹ wantu waidi Musa na Eliya walaila wakaoneka mgati mo langazi wo ukuka ukulaila kwembingu. Nendile wakalonga na Yesu mwa yadya nayamlaile kudya Yelusalemu. Chani achintize yawandikwe mwakwe. ³² Petulo na weyawe nawadotwa ni ntongo, mna niyo wenuka nakuwona ukulu wa Yesu na wantu waidi wachimale naye. ³³ Wadya wantu weze wamwase Yesu,

Petulo amgamba, “Zumbe, utana wani uno wihano! Nachizenge mahema matatu, dimwenga dyako, dimwenga dya Musa na dimwenga dya Eliya.” Hamanyaga vitendese chiya akutamwila.

³⁴ Iviya akajendeleza kutamwila, ingu dyalaila na kuwagubika kwa chizuli chakwe, wanampina wogoha umo idingu dikawezila. ³⁵ Izwi dyevika kulaila mwe dingu, “Yuno nuyo Mwanangu, nisagule mwetegelezeni!”

³⁶ Idizwi dize dinyamale, wamwona Yesu ichedu. Wanampina wanyamala kusimwila imbuli ino, chipindi chiya hawamgambile yoyose chochose wawone.

Yesu amhonya mwana mta mpepo

Matayo 17:14-18; Mako 9:14-27

³⁷ Zuwa ditimile Yesu na wadya wanampina watatu wasela kulaila kwa kagulu, fyo kulu dyadugana na Yesu. ³⁸ Mntu yumwenga aguta kulaila mwe difyo, “Mhinya! Nakulombeza, msinye mwanangu echedu! ³⁹ Mpepo nchafu inamwingila aho atula lwasu, kuno yamgwisa chifutu, malovu nayo yalawa mo mlomo, ijendeleza kumlumiza naho haikunga kumlekela aite! ⁴⁰ Nawalombezaga wanampina wako waiguluse, mna waidunduga.”

⁴¹ Yesu ahitula, “Nyuwe lweleko helwikumzumila Chohile naho lwagile! Nanikale nanyuwe kubula ini? Nanikale na nyuwe kubula ini?” Niwajjimizeni kubula ini? Niyo amgamba yudya mntu, “Mlete mwawo hano.”

⁴² Umo yudya mbwanga akeza, mpepo nchafu imgwisa hasi nakumjela chifutu. Yesu aikwamila

impepo iyo, amhonya umbwanga, nakumvuza kwa tatiyakwe. ⁴³ Wantu woseni wehelwa mo udahi mkulu wa Chohile.

*Yesu asimwila naho mbuli ye file yakwe
Matayo 17:22-23; Mako 9:30-32*

Wantu nawechei wehelwa kwa chila chintu naakadamanya Yesu, umo alongaga kwa wanampina wakwe, ⁴⁴ “Mnasekujala chino hunga nilonge nanywi! Mwana ywa Mntu nenkizwe mo udahi wa wantu.” ⁴⁵ Mna wanampina hawakombaganye mbuli iyo manakwe ni mbwani. Naifiswa kwawo chani wasekuikombaganya, naho nawakogoha kumwuza mwe mbuli iyo.

*Mkulu kujinka woseni ni yuhi?
Matayo 18:1-5; Mako 9:33-37*

⁴⁶ Malosano yakonga mgati mwe wanampina wakauzana ni yuhi mkulu kujinka woseni. ⁴⁷ Yesu niyo abunkula viya nawakafanyanya mwe myoyo yawo, ivyo aguha mwana, amchimalisa hankanda hakwe, ⁴⁸ nakuwagamba, “Yoyose akunga amhokele mwana yuno mwe zina dyangu, anihokela miye, naho akunihokela, iviya amhokela yudya anisigile. Kwaviya yoyose wa hasi mwenyu wose nuyo mkulu kujinka woseni.”

*Yoyose hekuhingana nanyuwe ni kwa chausa chenyu
Mako 9:38-40*

⁴⁹ Yohana alonga, “Zumbe, chiwona mntu akugulusa mpepo kwa zina dyako, niyo

chamgamba aleke, kwaviya hemwe dibunga dyetu.”

⁵⁰ Yesu niyo awagamba, “Msekumlemeza, kwaviya yoyose ehamwenga na nyuwe ni mnyenyu.”

Wantu wa Samaliya walemela kumhokela Yesu

⁵¹ Chipindi chikasogela umo Yesu naguhigwe kwigalwa kwembingu, kaviwona akonge ntambo kubula Yelusalemu. ⁵² Kasigila wantu wam-

longweile, waitile kwe kaya ya Samaliya kumdamanyiza chila chintu kwa chausa chakwe.

⁵³ Mna wantu wo mzi udyā hawamhokele, kwaviya ni pwilili kugamba emwe ntambo kwita Yelusalemu. ⁵⁴ Umo wanampina Yohana na

Yakobo weze wawone vino, wagamba, “Zumbe waunga chisigile moto kulaila kwembingu uwalange?”*

⁵⁵ Mna Yesu niyo awahitukila na kuwakwahila.

⁵⁶ Wakaheza waita kwe mzi mtuhu.

Wakunga watende wakumtimila Yesu

Matayo 8:19-22

⁵⁷ Umo wakajenda mwe isila, mntu yumwenga amgamba Yesu, “Nahutimile hohose ukunga wite.”

⁵⁸ Yesu amgamba, “Mauzi yana mabome, wadege nawo wana masasa, mna Mwana ywa Mntu hana hantu hekugona.”

⁵⁹ Amgamba mntu mtuhu, “Nitimila.”

Mna yudya mntu agamba “Zumbe, ndakunileka nuye hamhambe tate.”

* **9:54** Mawandiko matuhu wajeleka saviya adamanyaga Eliya.

⁶⁰ Yesu ahitula, “Waleke wabanike wahambe wabanike wawo. Wite ukalonge Useuta wa Chohile.”

⁶¹ Mtuhu naho agamba, “Zumbe, nahutimile, mna ndakunileka nite halage kukaya kwangu.”

⁶² Yesu amgamba, “Yoyose akukonga kutoza jembe niyo ajendeleza kusinya kunyuma hakuwagila ko Useuta wa Chohile.”

10

Yesu awasagula milongo mfungate na waidi

¹ Eze yajike ayo, Zumbe niyo asagula wantu watuhu milongo mfungate na waidi. Awasigila waididi wamlongwele kujinkila chila mzi na chila hantu endile uyo mwenye nakaunga aite. ² Awagamba, “Ulozo utendesa, mna wata kuvuna ni wajeche. Mlombezeni Zumbe ywenkonde egale wavuni mwe nkonde yakwe. ³ Hitani! Mkaulise nawasigilani saviya ngoto mgatigati mwe mauzi. ⁴ Msekwinula hela hegu mkwiji hegu vilatu, naho msekumlamsa mntu yoyose mwe sila. ⁵ Mkengila mwe nyumba, kongani kugamba, ‘Utindowazi utendeke mwe nyumba ino.’ ⁶ Uneva akwikala umo ni mntu akunga utindowazi, utindowazi wenyu neikale hamwenga nauyo, hegu bule, ndamsa yenyu yo utindowazi ne iwawiyeni wenye. ⁷ Ikalani mwe nyumba iyo, mkadya na kunywa vyo vyose wakuwenkani, kwaviya wandima waugwa wenkigwe maliho yawo. Msekujenda jenda kulaila nyumba imwenga kwita ntuhu. ⁸ Mkengile mwe mzi wowose niyo wantu wawahokeleni,

dyani viya wakuwenkani, ⁹ honyani wanyonje we mo mzi uwo, naho wagambeni wantu wa uko, ‘Useuta wa Chohile wiza haguhi henyu.’ ¹⁰ Mna mkengila mwe mzi niyo hamhokelwe, fosani mo lwazo kuno mkagamba, ¹¹ ‘Hata tifili dikulaila mo mzi wenyu dimamatile mwe viga vyetu chadikung'untula mwenyu. Mna mkumbuke kugamba Useuta wa Chohile wiza haguhi henyu!’ ¹² Nawagambilani chindedi kugamba mwe dizuwa dyo kukantilwa ni Chohile mzi uwo nawafile mbazi kujinka mzi wa Sodoma!

*Mizi heikumzumila
Matayo 11:20-24*

¹³ “Nauluwone weye, Kolazoni! Nauluwone weye mzi wa Betisaida! Uneva mpituko zidamanywe kwenyu zadamanywe uko Tilo na Sidoni, wantu wa uko na weila chikale, wavala suche za majuniya, na kwehaka maivu, kulagisa kugamba waleka masa yawo! ¹⁴ Chohile nawafile mbazi Tilo na Sidoni mwe dizuwa dyo kukantilwa kujinka kwenyu. ¹⁵ Na kwachausa chako weye Kapelinaumu! Waunga wekweze wenye kwembingu? Naudulwe hasi kwe bome hedina uhelo!”

¹⁶ Yesu alonga kwa wanampina wakwe, “Akuwategelezani nyuwe anitegeleza miye, na akuwalemelani nyuwe anilemela miye, na akunilemela miye amlemela yudya anisigile.”

Kuya kwa wadya milongo mfungate na waidi

¹⁷ Wadya wantu milongo mfungate na waidi wauya weleleswa vidala. Wagamba, “Zumbe,”

“hata mpepo zichiva hadya chize chizikwahile kwe dizina dyako!”

¹⁸ Yesu niyo awahitula, “Simuwona Shetani akagwa kulaila kwembingu saviya lumwemwe. ¹⁹ Tegelezani! Siwenkani udahi, chani mdahe kujata nyoka na visuse na nguvu zose za kumhuda yudya mwihii, naho hahana chikunga chiwalumize. ²⁰ Hata ivyo msekwelelwa kwaviya mpepo zawevani, mna mwelelwe kwaviya mazina yenyu yawandikwa kwembingu.”

Yesu elelwa
Matayo 11:25-27; 13:16-17

²¹ Mwe chipindi ichiya Yesu niyo amemezwa chinyemi kwa udahi wa Muye Ukukile, niyo agamba, “Tate, Zumbe dya kwembingu ne isi! Nakuhongeza kwaviya mbuli ufsize kwa wantu wata ubala na umanyi. Kuzivugula kwa wadodo. Heye Tate, zose izo ni kulawana neivyo vikuwagile.

²² “Tate kaninka vintu vyoseni. Hahana akumanya Mwana ukaleka Tate, naho hahana amanyize Tate ukaleka Mwana na yoyose yudya Umwana akunga amlagise kwakwe.”

²³ Akaheza Yesu niyo awahitukila wanampina wakatenda wechedu, awagamba, “Watogolwe ni wantu wakuwona mbuli ziya mkuziwona! ²⁴ Nawagambilani kugamba wawoni na maseuta walozize nawakaungisa wayawone yadya mkuyawona nyuwe, mna hawayawone, nakuyeva yadya mkwiva, mna hawayevile.”

Mliganyo wa Mfambazi ywedi

²⁵ Akaheza mhinya yumwenga ywa Sigilizi niyo achimala amuza Yesu kwa kumjeza. Akamuza, “Mhinya,” “naungwa nitende mbwani chani nihokele ujima wa mazuwa yose?”

²⁶ Yesu amhitula, “Iwandikwa mbwani mwe Sigilizi? Wamanya mbwani ukaisoma?”

²⁷ Yudya mntu ahitula, “ ‘Munge Zumbe Chohile ywako kwa moyo wako wose, kwa muye wako wose, hamwenaga na nguvu zako, na kwa fanyanyi zako zose,’ ” naho “ ‘Munge mnyawo saviya ukweunga we mwenye.’ ”

²⁸ Yesu ahitula, “Kuhitula vikungwa,” “damanya ivyo nawe nawikale.”

²⁹ Mna yudya mhinya Sigilizi nakaunga awoneke ywedi, niyo amuza Yesu, “Mnyangu ni yuhi?”

³⁰ Yesu ahitula, “Handaga na mntu yumwenga akulaila ko mzi wa Yelusalemu akasela kwita Yeliko mwesila adugana na wapolaganyi wamhuta, niyo wamwasa ehaguhi na kubanika.

³¹ Niyo kwalaila mlavyantambiko yumwenga nakajinka mwe sila idya, mna eze amwone yudya mntu, niyo ajinkila mnkanda. ³² Seivyo Mlawi yumwenga naye kabula aho, kajinka nakumsinya yudya mntu, niyo ajinkila mnkanda. ³³ Mna Mfambazi yumwenga endile akatamba mwe sila iyo kabula hayudya mntu, naye eze amwone, moyo wakwe wingilwa ni mbazi. ³⁴ Amsogeila, amwitila mavuta na divai mwe zinkwenje zakwe na kumzingiliza katambala, niyo amkweza mnanga mwe mpunda yakwe amwigala mwe nyumba ya kufikila wajeni, na kumuuguza. ³⁵ Zuwa ditimile

alavya matundu mairi ya hela nakumwinka yudya msinya idya inyumba. Amgamba yudya msinya inyumba, ‘Msinye,’ umo haogola nanuye ne sila ino, ‘nahulihe chochose ukunga ujeseze mo kumsinya,’ ”

³⁶ Yesu niyo amuza yudya mhinya Sigilizi, “Mwezifanyanyani zako, niyuhi mwa wano watatu amwonele mbazi yudya mntu atoigwe na wapolaganyi?”

³⁷ Yudya mhinya sigilizi amhitula, “Ni yudya afile mbazi.”

Yesu ahitula, “Jenda, naho, na ukadamanye saivyo.”

Yesu awatalamkila Masa na Maliyamu

³⁸ Umo Yesu na wanampina wakwe we mwe ntambo, kengila mwe mzi umwenga kudya na kuna mvyele yumwenga akwitagwa Matha kamhokela mwe nyumba yakwe. ³⁹ Masa na ana lumbudye akwitagwa Maliyamu ekale hasi mwe viga vya Zumbe na kwetegeleza mahinyo yakwe. ⁴⁰ Matha endaga na ndima ziloize mnyumba, ivyo kambasa Yesu na kumgamba, “Zumbe, hukuviwona vino lumbu dyangu ana-size nisankane ichedu? Mgambe eze anambize!”

⁴¹ Zumbe amhitula, “Matha, Matha! Wangadika na kwevinya mwe mbuli ziloize, ⁴² mna kuna chintu chimwenga du chikungwa. Maliyamu kasagula chintu chikungiswa, na chiya hahana mntu namhoke.”

11

Mahinyo ya Yesu mwe Kumlombeza Chohile Matayo 6:9-13; 7:7-11

¹ Zuwa dimwenga Yesu nakalombeza hantu hamwenga. Eze abinde, yumwenga mwe wanampina wakwe amgamba, “Zumbe, chihinye kumlombeza Chohile, saviya Yohana awahinyaga wanampina wakwe.”

² Yesu awagamba, “Mkalombeza, gambani vino,
‘Tate,
Zina dyako ditunywe,
Useuta wako wize.

³ Chinke nkande yetu ya chila zuwa.

⁴ Chilekeile masa yetu,
kwaviya suwe chawalekeila wadya
wachidamanyize vihihe.

Naho usekuchijela mwe majezo.’ ”

⁵ Niyo Yesu awagamba wanampina wakwe, “Fanyanyani yumwenga mgati mwenu aite kukaya kwa mbuyaye chilogati nakugamba, ‘Mbuyangu, nikopesha migate mitatu. ⁶ Kwaviya sizilwa ni mbuyangu emwentambo mna sina nkande yoyose ya kumwinka!’ ⁷ Fanyanya mbuyayo akuhitula kulaila kunyumba, ‘Use kunilonda ulosi! Lwivi luvugalwa kale, miye hamwenga na wanangu chimwe zisazi. Siku-daha kwinuka hwinke chochose.’ ⁸ Ni vyedi, chikutimila ni chihi? Nawagambilani kugamba hata hegu henuke nakukwinka umgate kwaviya wi mbuyaye, mna nenuke na kukwinka vyoseni ukunga kwaviya huna soni kujendeleza kumlombeza.

⁹ “Na ivyo nalonga kwenyu, lombeza, nauhokele, londa, namwinkwe, towani hodi, na uvugwilwe ulwivi. ¹⁰ Kwaviya woseni wakulombeza nawahokele, wadya wakulonda nawenkwe, lwivi nalwo naluvugulwe kwa yoyose akutowa hodi. ¹¹ Mwana anamlombeza tatiyakwe samaki, togola namwinke nyoka siyo samaki? ¹² Hegu wamwinka chisuse uneva kalombeza tagi? ¹³ Wihi wenyu mnanawo, mvimanya kuwenka wana wenyu vintu vyedi. Haluse chihimo chani Tati yenyu ywa kwembingu na wenke Muye Ukukile kwa wadya wakumlombeza!”

Yesu na Baizebuli

Matayo 12:22-30; Mako 3:20-27

¹⁴ Yesu nakagulusa mpepo heikulonga, mpepo ize ite, yudya mntu niyo akonga kulonga. Idifyo dyehelwa, ¹⁵ mna wantu wamwenga wagamba, “Ni Belizebuli, mkulu ywa mpepo, amwinkile udahi wa kuzigulusa.”

¹⁶ Watuhu nawakaunga wamhime Yesu, ivyo wamlombeza awadamanyize vilagiso kulagisa kugamba udahi wakwe ulaila kwembingu kwa Chohile. ¹⁷ Mna Yesu nakamanya viya nawakafanyanya, ivyo awagamba, “Wantu wa useuta wowose wakalemana wowo wenye useuta uwo naugwe. Naho wantu wa lukolo lumwenga wakalema wowo wenye, lukolo ulo lwagwa. ¹⁸ Ivyo uneva useuta wa Shetani wepanga wenye mwe mafyo yakutowana, nawikale vivihi? Mwagamba Nagulusa mpepo kwaviya Belizebuli aninka udahi wa kudamanya

ivyo. ¹⁹ Uneva nagulusa mpepo kwa udahi wa Belizebuli, ivyo wantu we difyo dyenyu wazigulusa kwa udahi wayuhi? Wantu awo nawawone kwa sila ya ntendwa zawo kugamba nyuwe mkantilwa! ²⁰ Sivyo, nagulusa mpepo kwa udahi wa Chohile, vino vyalagisa kugamba Useuta wa Chohile wiza kale kwenyu.

²¹ “Mntu mta nguvu, akadima ikaya yakwe kwa viziha, ugoli wakwe wose wikala mpeho. ²² Mna mta nguvu kumjinka aneza nakumtowa, ataha viziha vyakwe na ananavyo nakuvilavya viya abaile.

²³ “Yoyose hehamwenga namiye ahigana namiye, yoyose hekunambiza kuchisanya amwaganisa.

*Kuya kwa Mpepo
Matayo 12:43-45*

²⁴ “Mpepo nchafu ikamlawa mntu, yatamba mwe si nkavu ikalonda hantu hakuhumula. Uneva inalonda haiwone, yelongela, ‘Nanuye kwe nyumba yangu.’ ²⁵ Ivyo yauya nakubwila inyumba ihagilwa na kuhambwa. ²⁶ Akaheza yahalawa yakuguha mpepo ntuhu zihise mfun-gate kujinka yoyo yenye, niyo zeza nakwikala aho. Vyoseni vikaheza, yudya mntu nalumiswe kujinka ivyo neli aho nkongo.”

Chinyemi cha chindedi

²⁷ Yesu eze alonge vino, mvyele yumwenga alaila kulonga mwe diya idifyo nakumgamba, “Chinyemi chivivihi cha mvyele akweleke nakonkeza!”

²⁸ Mna Yesu ahitula, “Iviya, chinyemi chivivihi kwa wadya wakwiva mbuli ya Chohile nakuitimila!”

Kunga mpituko
Matayo 12:38-42

²⁹ Umo wantu wamemile wamzunguluke Yesu, kajendeleza kulonga, “Wantu wa dyelo wana wihi wi vivihi! Waunga vilagiso, hawenkigwe yoyose mna mpituko ya Yona. ³⁰ Mwe ivyo kugamba muwoni Yona nani chilagiso kwa wantu wa Ninawi, ivyo Mwana ywa Mntu nate nde chilagiso kwa wantu wa dyelo. ³¹ Mwe dizuwa dyo kukantila Seuta ywa chivyele ywa Sheba nachimale nakuwalaha wantu wa dyelo, kwaviya atambaga kulaila kwe isi yakwe kwita kwetegeleza milosi ya chimanyi ya Seuta Sulemani, naho nawagambilani hano hana mkulu kumjinka Solomoni. ³² Mwe dizuwa dyo kukan tilwa wantu wa Ninawi nawachimale hamwenga na wantu wa dyelo na kuwalahani, kwaviya weilaga masa yawo weze wamwive Yona aka longi, naho nawagambilani chindedi hano hana yudya mkulu kumjinka Yona!

Ulangazi wa mwili
Matayo 5:15; 6:22-23

³³ “Hahana akuwasha taa niyo aifisa he ntangu hegu kuika hasi hedivungu, Mawandiko matuhu hayana hegu kuika hasi hedivungu. Mna aika he chiya cha kwikiya taa, chani wantu wawone ulangazi umo wakengila. ³⁴ Meso yako yekala saviya taa kwachausa cho mwili. Uneva meso yako ni yedi, umwili mjima niwedi,

mna hegu meso yako sayo yedi, umwili wako mjima nautende nachiza. ³⁵ Haluse, kaulisa kugamba ulangazi wi mwako unase kutenda chiza. ³⁶ Ivyo uneva umwili wako mjima niwedi, naung'aile mazuwa yoseni, saviya taa ikulangaza na ulangazi wakwe.”

*Yesu Akantila Mafalisayo na Wahinya Sigilizi
Matayo 23:1-36; Mako 12:38-40*

³⁷ Yesu eze akomeleze kulonga, Falisayo yumwenga amgonekaga akadye hamwenga naye, ivyo kengila nakwikala hasi kudya. ³⁸ Falisayo uyo nakehelwa eze awone kugamba Yesu hahakile henati kudya. ³⁹ Ivyo Zumbe amgamba, “Kaula, nyuwe Mafalisayo mwelengusa kuse mwe vyampa na sahani, mna mndani mwenyu mmema wihi na finju. ⁴⁰ Wahezi nyuwe! Suyo Chohile adamanye kuse naho nuyo adamanye mndani? ⁴¹ Mna lavyani viya vimwevyampa vyenyu na sahani kwa wachiwa, chila chintu nachitende chilenguka kwachausa chenyu.

⁴² “Namluwone nyuwe Mafalisayo! Mwamlaviza Chohile fungu dya mlongo dya wabwanga vintu saviya nkande na chila mboga zesimile, mna mwabela wedi wa Chohile. Mbuli saizo nizo nendile mkaungwa mzitose mkaleka kujala ntuhu.

⁴³ “Namluwone nyuwe Mafalisayo! Mwaunga vigoda vikigwe koso mwe nyumba zo kuvikila nakulamswa kwa ntunyo mwa magwilo. ⁴⁴ Namluwone! Mwi saviya mbila hezikuwoneka na zikujendelwa ni wantu hewekuvimanya.”

⁴⁵ Yumwenga mgati mwa wahinya Sigilizi angamba, “Mhinyi, kwa kulonga ivyo, wachihuluta suwe naswi!”

⁴⁶ Yesu ahitula, “Naho namluwone nyuwe wahinya Sigilizi! Mwaika mizigo mwe migongo ya wantu heikwinulika, mna nyuwe wenye hamchuluse kadole kuwambiza kwinula imizigo iyo. ⁴⁷ Namluwone! Mwadamanyiza wawoni mbila zedi wadya wawoni wakomigwe ni wadalahala wenyu. ⁴⁸ Nyuwe wenye mwaukula kugamba, kuzumila wababa zenyu, kwaviya wowo wawakomaga wadya wawoni, niyo mwazenga izimbila zawo. ⁴⁹ Kwachausa chino Umanyi wa Chohile wagamba, ‘Nanisigile kwenyu wawoni na wasigilwa, nawakome wamwenga mgati mwenyu nawawasulumize watuhu.’ ⁵⁰ Ivyo wantu wa chipindi chino nawakantilwe kwa ukomi wa wawoni woseni wakomagwa kukongela uumbi we isi, ⁵¹ Kukongela ukomi wa Habili kubula ukomi wa Zakaliya, akomigwe hagati he Nyumba ya Chohile mwe nchanja yo kulaviza ntambiko na Hantu Hakukile. Chindedi nawagambilani, wantu wa chipindi chino nawakantilwe kwachausa cha woseni!

⁵² “Namluwone wahinya Sigilizi! Mtoza dikomwelo dikuvugula ulwivi lwe nyumba yo umanyi, nyuwe wenye hamwingile mndani, naho mwahiga wadya wakujeza kwingila mndani!”

⁵³ Umo Yesu akahasa hadya hantu, wahinya Sigilizi na Mafalisayo wakonga kumvinya kwa

usungu nakumuza mbuli zilozize, ⁵⁴ wakajeza kumtegela wamgwile akalonga chintu chihye.

12

Mwiko kwa wasongaganyi

Matayo 10:26-27

¹ Umo milongo mlongo ya wantu wamemile hamwenga kubula wajatana, Yesu niyo akonga kulonga na wanampina wakwe, “Msinyise mahinyo ya Mafalisayo kugamba ni wasongaganyi.” ² Hahana chintu chochose chifisigwe nachiswese kubunkulwa, naho hahana chinyele nachiswese kumanywa. ³ Kwaivyo, chila mchilongile mwe chiza nachivike nomsi, naho mbuli zozose na mtakalisane mwi wenye mwe chumba nazimpwinkulwe namlonge kulaila kwedigulu.

Wakogohigwa

Matayo 10:28-31

⁴ “Nawagambilani, wambuya zangu, msekuwogoha wadya wakudaha kukoma umwili mna hawakudaha kudamanya chochose chihise.” ⁵ Naniwalagiseni yudya mkungwa mumogohe, mwogoheni Chohile, yudya, akaheza kukoma, nuyo mta udahi wa kumdula mntu kwe bome hedina uhelo. Chindedi nawagambilani, nuyo mkungwa mumogohe!

⁶ “Togolani! Wadege washano hawakutagwa kwa matundu mairi? Naho hahana yumwenga akujalwa ni Chohile.” ⁷ Mna hata fili zimwe mitwi yenyu ziwazwa. Elo msekogoha, nyuwe mna yombe kujinka wadege walozize!

*Kumhitukila Chohile na kumlemela Yesu.
Matayo 10:32-33; 12:32; 10:19-20*

⁸ “Nawagambilani kugamba kwa wadya wakulonga mwa wantu kugamba we kwangu, Mwana ywa Mntu nawadamanyize ivyo mwa meso ya wandima wa kwembingu wa Chohile. ⁹ Mna wadya wakunilemela mwa wantu, Mwana ywa Mntu nawalemele mwa meso ya wandima wa kwembingu wa Chohile.”

¹⁰ “Mntu yoyose akusimwila vihiye mwa Mwana ywa Mntu adaha kulekeilwa, mna chila mntu akuhuluta Muye Ukukile halekeilwe.”

¹¹ “Umo wakawegala mkalahwe mwe nyumba zo kuvikila hegu mwa meso ya wakulu we vilongozi, msekwoyoha chiya mkunga mhitule hegu mkunga mlonge. ¹² Kwaviya Muye Ukukile nawahinye aho chiya mkunga mlonge.”

Mliganyo wa mgoli mhezi

¹³ Mntu mwe difyo amgamba Yesu, “Mhinya, mgambile mlukolo ywangu chipangane ulisi chasizwe ni tatiyetu.”

¹⁴ Yesu amhitula, “Mbuyangu, niyani aninkile kulamula hegu kwinkiza ugoli mgati mwenyu nyuwe waidi?” ¹⁵ Naho ajendeleza kuwagambila wose, “Mkaulise naho mwesinye wenye mwe chila tama ya ugoli, kwaviya wikazi wa chindedi wa mntu haukulawana na vintu ananavyo, hata akatenda na ugoli wi vivihi.”

¹⁶ Niyo Yesu awagambila mliganyo uno, “Hendaga na mntu yumwenga mgoli endaga na mgunda una ulozo utendese. ¹⁷ Akonga kwefanyanya mwenye, ‘Sina hohose hakwika

ulozo wangu wose. Nitende mbwani?’ ¹⁸ Egamba mwenye, ‘vino nivyo nanidamanye,’ ‘Nanitule magulu yangu niyo nazenga matuhu makulu yatendese, umo nanike nkande yangu na vintu vituhu vyose. ¹⁹ Niyo elongela mwenye, Mntu atendile mbafu! Una chila vintu vyedi vyose ukunga kwa mihilimo ilozize. Ikala wikazi wedi, dya, nywa, naho ubwede mwenye!’ ²⁰ Mna Chohile niyo amgamba, ‘Mhezi weye! Dyelo dino nechilo walavya ujima wako, haluse ni yuhi akunga aguhe vintu vino vyoseni weikiye?’ ”

²¹ Yesu niyo akomeleza kugamba, “Vino nivyo vili kwa wose wakweikiya ugoli utendese mna sawo wagoli mwa meso ya Chohile.”

Mzumile Chohile
Matayo 6:25-34

²² Akaheza Yesu awagamba wanampina wakwe, “Nivyo vilekile huwagambani msekwehelwa mwe nkande mkunga iwenkeni ujima hegu mwe suche mkunga kwachausa che mili yenyu. ²³ Ujima ni wedi kujinka nkande, na mwili nawo waungiswa kujinka suche. ²⁴ Kaulani wadege hawakuhanda hegu hawakuvuna, hawana magulu hegu vihenge, Chohile awalisa! Nyuwe mwawagila vidala kujinka wadege! ²⁵ Niyuhi mgati mwenyu akudaha kweongezeza hata zuwa dimwenga kujinka chipindi cho wikazi wakwe? ²⁶ Uneva hamkudaha kudamanya chintu chidodo enga chino, ni mbwani una nkama na vintu vituhu? ²⁷ Kaula maluwa ya kumbago ivyo yakusuka, hayakudamanya ndima hegu kwesumila suche.

Mna nawagambilani kugamba hata Zumbe Sulemani na ugoli wakwe woseni hendaga na suche ntana saviya yano maluwa. ²⁸ Ni Chohile akuvisa mani ya kumbago mani yakutenda hano dyelo nakwaga luvi, yakokwa mwe moto. Hatendese na ukanuni wakuwavisa? Ujeche wani wa uzumizi mnanawo!

²⁹ “Elo msekwehanganya, chila nkanana mfanyanye chiya namdye na kunywa. ³⁰ Kwaviya wantu sawo Wayahudi mno mwe isi nawo wakulonda vintu vyoseni ivyo. Tati yenyu kavimanya kugamba mwavyunga vintu ivyo.” ³¹ Mna, mwevinye no Useuta wakwe, naye nawenkeni vino vintu.

Ugoli wi kwembingu
Matayo 6:19-21

³² “Msekogoha, nyuwe bunga dodo, kwaviya Tati yenyu kelelwa kuwenka Useuta.” ³³ Tagani vintu vyenyu vyose na muwenke wachiwa izihela. Kweikiyeni hela hezikusakala, naho mweikiye ugoli wenyu kwembingu, kudya heku-daha kuhunguka, kwaviya hakuna mbavi akudaha kuubwila, na matele hayakudaha kuubalanga. ³⁴ Kwaviya myoyo yenyu chila nkanana naitende kudya ugoli wenyu wili.

Wandima wakanuni

³⁵ “Mwikale enga wandima wakumgoja mkulu ywawo kwa ntendwa hamwenga na taa zenyu zikaka, ³⁶ mtende saviya wandima wakumgoja mkulu ywawo auye kulaila kwembwedo wa nyinka. Umo akeza nakugong'onda ulwivi, nawamvugwile aho.” ³⁷ Chinyemi chivivihi

kwa wadya wandima wakunga wabwilwe ni mkulu ywawo wakacheleza chipindi akuwiya! Nawagambilani chindedi, nahambule suche yakwe, awaunge wekale hasi wadye nkande, na kuwasankanila. ³⁸ Nawatende na chinyemi wandima wadya nawabwile wakacheleza kubula nechilogati hegu nyumani mwe saa idya! ³⁹ Naho mvimanya kugamba hegu mta nyumba anamanya muda akwizila mbavi, hamlekele avune nakwingila mnyumba.

⁴⁰ “Nyuwe, nanywi, mwaungwa mwemalanye, kwaviya Mwana ywa Mntu neze mwe chipindi hemwikuifanyanya.”

*Mndima mchindedi na suyo mchindedi
Matayo 24:45-51*

⁴¹ Petulo agamba, “Zumbe, mliganyo uno ni wetu suwe, hegu ni kwa chila yumwenga?”

⁴² Zumbe ahitula, “Ni yuhi, naho, mzumizi na mmanyi na msankani? Ni yudya aikigwe ni mkulu ywakwe achimaile weyawe, na kumlagiza awenke nkande mwe chipindi chikigwe.” ⁴³ Mndima uyo natende na chinyemi chivivihi hegu zumbe dyakwe anambwila akadamanya vino umo akauya kukaya!

⁴⁴ Chindedi, nawagambilani, mkulu namtende mndima uyo achimaile vintu vyakwe vyose.

⁴⁵ Mna hegu mndima uyo akelongela mo moyo kugamba mkulu ywakwe akawa kuya niyo akonga kuwatowa wandima watuhu, wagosi na wavyele, na kudya na kunywa nakukolwa,

⁴⁶ ivyo mkulu ywo mndima uyo neze mwe zuwa

hemanyize na saa heimanyize. Naho namtowe engu wantu sawo wazumizi.

⁴⁷ “Mndima akumanya chiya mkulu ywakwe akunga adamanyizwe, mna hakwemalanya kuchidamanya, na asulumizwe kwa kutoigiswa.

⁴⁸ Mna yudya mndima hemanyize mbuli hekunga mkulu ywakwe, na akudamanya mbuli zikuwagila nkanto, natoigwe nkome njeche. Kwaviya chila mntu enkigwe vilozise, naho enkigwe ukulu utendese nauzwe vitendese.”

Yesu nkongelo ya kwenegana

Matayo 10:34-36

⁴⁹ “Siza kuchulika moto isi, nasivyungisa vy-atendile uchuikwa kale! ⁵⁰ Nina ubatizo wa kuhokela, nkunto yani ninanayo kubula uchinte!

⁵¹ Mwafanyanya kugamba nasiza kwigala utondowazi mwe si? Sivyo ivyo, siyo utondowazi, mna mwenegano. ⁵² Kukongela haluse wantu washano wa lukolo lumwenga nawenegane, watatu nawahigane na waidi na wahigane na watatu. ⁵³ Watate nawahigane na wanawawo, wana nawo na watati zawo, wavyele nawahigane na wanachiche wawo, na wanachiche mwe mamizawo, wakwe wa chivyele nawahigane na wakaza wana wawo, wakaza wana nawo mwe wakwe zawo wa chivyele.”

Kukombaganya chipindi

Matayo 16:2-3

⁵⁴ Yesu alonga naho kwa wantu, “Umo mka-wona ingu kulaila ntendele za mwingilo wa zuwa, aho mwalonga kugamba fula yaunga inye naho yavitenda. ⁵⁵ Naho umo mkeva mpeho

ikavumila, mwalonga kugamba kwatenda na chivuguto naho chalaila. ⁵⁶ Nyuwe wasongaganyi! Mmanya kubunkula ivyo isi ili no ulanga, nimbwani hamkudaha kubunkula chipindi cha haluse?

Mwivane na mlemanyi ywako

Matayo 5:25-26

⁵⁷ “Nimbwani nyuwe wenye hamkwelamwila wedi? ⁵⁸ Uneva ukaita kwe chitala na mlahi ywako, mwivane mwe isila hemnati kubula kwechitala. Hegu sivyo nakwigale kwe chitala mkanti, akunga awenke wankondo, naho namjelwe mndani. ⁵⁹ Uko nawikale, nawagambilani, mkabula kuliha hela ya udumo kwa maliho yenyu ya malaho.”

13

Lekani Masa yenyu na Mbanike

¹ Chipindi icho wantu wamwenga nawehadya wamgambilaga Yesu mbuli za Wagalilaya wakomagwa ni Pilato umo nawakachinja wanyama chani walavye ntambiko zawo kwa Chohile. ² Yesu niyo awagamba, “Mwafanyanya kugamba Wagalilaya awo wendaga na masa yatendese kujinka watuhu, hambwe kwaviya wasulumizwa saivyo? ³ Ichindedi sivyo ivyo! Naho nawagambilani kugamba hegu hamnaeile masa yenyu, nyoseni nambanike saviya wabanike. ⁴ Hegu mwafanyanya kugamba wadya wantu mlongo na mnane wagwelagwa nu mnala kudya ko mzi wa Silowamu niyo wabanika wana masa kujinka wekazi wose nawakekala Yelusalemu?

⁵ Ichindedi sivyo ivyo! Naho nawagambilani kugamba hamneile masa yenyu, nyose nambanike saviya wabanike.”

Mliganyo wa mtini hewina hokweleka

⁶ Yesu niyo awasimwila mliganyo uno, “Hendaga na mntu yumwenga mta mti wa mtini mwe nkonde yakwe. Mntu uyo aitaga chani akazungule tini mo mtini uwo, mna niyo aubwila mti uwo hawelege hata ntunda dimwenga.

⁷ Niyo amgamba yudya msinya inkonde, ‘Kaula! Ni mihilimo mitatu neza hano kuzungula tini mo mtini uno, mna silondole chochose. Ukante! Nimbwani ukujendeleza kujeseza isanga vya bule?’ ⁸ Mna yudya msinyi wo mgunda ahitula, ‘Zumbe, ndakuuleka, ujinke mhilimo umwenga, naniuhaile nakuujeila mboleya. ⁹ Hegu uneva uneleka mhilimo ukutimila, navitende vyedi vidala, hegu sivyo ivyo, wadaha kuukanta.’ ”

Mvyele mta mpepo ahonywa mwe Zuwa dya kuhumula

¹⁰ Zuwa dimwenga dya kuhumula Yesu na kahinya mwe nyumba yo kuvikila. ¹¹ Mvyele yumwenga endaga mnyonje, engilagwa ni mpepo zihye kwa chipindi cha mihilimo mlongo na mnane, mgongo wakwe wendaga uhinda hakudaha kuchuluka. ¹² Yesu eze amwone niyo amwitanga, “Mnala, kuhonywa unyonje wako!” ¹³ Amwikiya mikono yakwe, ahadya echulusa mwenye na kumtunya Chohile.

¹⁴ Mkulu ywe nyumba yo kuvikila kehiwa kwaviya Yesu kahonya mwe Zuwa dya kuhumula, ivyo alonga kwa wantu, “Kuna mazuwa

mtandatu yakudamanya ndima, ivyo wize mwe mazuwa ayo chani uhonywe, siyo mwe Zuwa dya kuhumula!”

¹⁵ Zumbe amhitula, “Nyuwe wasongaganyi! Chila yumwenga ywenyu mwe Zuwa dya kuhumula hakukomweila njeku yakwe au mpunda kulaila mwe didewa na kuigala ko kuinywesa mazi? ¹⁶ Haluse mwelekwa yuno ywa Bulahimu nuyo avugailagwa ni Shetani kwa mihilimo mlongo na mine, hakungigwa alekeilwe chifungo chakwe mwe Zuwa dya kuhumula?” ¹⁷ Hitulo dyakwe ditenda wahigani wakwe wahuze, mna wantu watuhu niyo welelwa mwe mbuli zose zikwehela adamanye.

Mliganyo wa Mbeyu ya Haladali

Matayo 13:31-32; Mako 4:30-32

¹⁸ Yesu kauza, “Useuta wa Chohile wi savihiki? Nadaha kuuliganya na mbwani? ¹⁹ Wikala savino. Mntu aguha mbeyu nddo ikwitangwa haladali nakuihanda mwe nkonde yakwe. Yakula na kutenda mti, na wadege wo ulanga wazenga masasa mwa matambi yakwe.”

Mliganyo wa Hamila

Matayo 13:33

²⁰ Yesu kauza naho, “Useuta wa Chohile nani-uliganye na mbwani? ²¹ Wekala savino. Mvyele aguha hamila njeche na kuihanganya na madebe mairi na nusu ukajika unga wose niyo wagwaduka.”

Lwivi lufinyu

Matayo 7:13-14, 21-23

²² Yesu niyo ajendeleza na ntambo yakwe kwita Yelusalemu, kajinkila kwe mizi na kaya, akahinya wantu Mbuli Yedi. ²³ Yumwenga kamwuzwa, “Zumbe, nawahonywe wantu wajeche du?”

Yesu kawahitula, ²⁴ “Damanyani viya mkudaha kwingila mwe lwivi lufinyu, kwaviya wantu walozize nawajeze kwingila mna hawadahe. ²⁵ Mkulu ywa nyumba nenuke nakuvugala ulwivi, niyo umo mkachimala kuse nakukonga kulonga mo ulwivi nakugamba, ‘Zumbe chivugwile ulwivi!’ Nawahituleni, ‘Sivimanyize mwalawahi!’ ²⁶ Niyo mwahitula, ‘Chidya na kunywa hamwenga na nyuwe kuhinya mo mzi wetu!’ ²⁷ Mna nagambe naho, ‘Simanyize uko mkulaila. Halaweni hangu, nyuwe wose mkudamanya yehiye!’ ²⁸ Namwile vivihi nakusigina meno yenyu umo mkamwona Bulahimu, Isaka na Yakobo na wawoni woseni mo Useuta wa Chohile, umo nyuwe mduligwe kuse! ²⁹ Wantu na weze kulaila ulailo wa zuwa na uswelo wa zuwa, na kulaila kwa mwenye mzi na chibula, nakwikala he ngasu mo Useuta wa Chohile. ³⁰ Niyo wadya we waudumo haluse nawatende wankongo, na wadya wankongo haluse nawatende wa udumo.”

Yesu ayunga Yelusalemu
Matayo 23:37-39

³¹ Mwe chipindi icho Mafalisayo wamwenga weza kwa Yesu na kumgamba, “Waungwa uhalawe hano wite hantu hatuhu, kwaviya Helode aunga akukome.”

³² Yesu awahitula, “Hitani mkadigambe diya uzi, ‘Nagulusa mpepo nakuhonya dyelo na luvi, mwe dizuwa dya katatu nanibindilize ndima yangu.’ ³³ Havinati naungwa nitende mwe sila dyelo, luvi, nachisindo siyo vyedi kwa muwoni kukomwa hatuhu mna Yelusalemu.

³⁴ “Yelusalemu, Yelusalemu! Weye ukuwakoma wawoni na wasigilwe ni Chohile kwenyu kwa kuwaduila mayuwe! Nkanana zilozize nasunga niwachisanye wekazi wako saviya nguku akufugasila wanawe hasi mwa mawawa yakwe, mna nyuwe hamnungile! ³⁵ Na kwaivyo Nyumba yenyu nkulu ya kuvikila nailekwe. Nawagambilani kugamba hamniwone naho kubula umo namgambe, ‘Kajimbikwa uyo akwiza kwa zina dya Zumbe.’ ”

14

Yesu Ahonya Mntu Mnyonje

¹ Zuwa dimwenga dya kuhumula Yesu nakaita kudya nkande mwe nyumba ya chilongozi yumwenga ywa Mafalisayo, wantu nawo nawakamsinya Yesu kwa hajihi. ² Mntu yumwenga mta viga na mikono ivimbile kamwizila Yesu, ³ Yesu naye awauza wahinya Sigilizi na Mafalisayo, “Sigilizi yaunga kuhonya mwe Zuwa dya kuhumula hegu bule?”

⁴ Mna wowo niyo wanyamala. Yesu niyo amtoza uyo umnyonje na kumhonya, amleka aite zakwe. ⁵ Niyo awagamba, “Uneva yoyose yumwenga ywenyu mta mwana hegu njeku

igwele mwe bome mwe Zuwa dya kuhumula, hamvilavye aho mwe Zuwa dya kuhumula?”

⁶ Mna hawadahile kumhitula mwe vino.

Untu na Wikazi wedi

⁷ Yesu nakabunkula viya wajeni wamwenga nawakasagula hantu hedi, ivyo kawagambila woseni umliganyo uno. ⁸ “Umo yumwenga anakugoneke kwe nyinka, usekwikala hantu hedi. Vyadahika kagonekwa yumwenga wa awagile kujinka weye, ⁹ mkaya wako, awagoneke woseni waidi, neze nakulonga kwenyu, ‘Mlekeni ekale hano.’ Niyu nawingile soni nakwikala hantu hasi. ¹⁰ Mna, ukagonekwa, jenda ukekale hantu hasi, chani mkaya ywako akeza kulonga kwako, ‘Mbuyangu, so hantu hedi,’ Ino naikwinke ntunyo mwa wajeni woseni. ¹¹ Kwa wadya woseni wakwetenda wakulu nawaselezwe, na wadya wakweseleza nawatendwe wakulu.”

¹² Niyu Yesu amgamba mkaya ywakwe, “Ukalavya nkande ya msi hegu ya chisingi, usekugoneka mbuyazo hegu walukolo wako wakwelekwa hegu wehaguhi wagoli kwaviya nawakugoneke, usekunga kulihwa kwa chiya udamanye. ¹³ Ukadamanya ngasu, wagoneke wachiwa, vilema na waholomale na mantuntu, ¹⁴ naujimbikwe, kwaviya hawadahe kukuliha. Chohile nawalihe mwe zuwa dya uyuso kwa wantu wedi.”

*Mliganyo wa Ngasu Nkulu
Matayo 22:1-10*

¹⁵ Yumwenga mwa wadya wekale mwe meza eze eve vino, amgamba Yesu, “Chinyemi chivivihi kwa wekale he ngasu mo Useuta wa Chohile!”

¹⁶ Yesu amgamba, “Kwendaga na mntu yumwenga nana ngasu nkulu niyo agonekaga wantu walozize.

¹⁷ Chipindi che ngasu chizechibule, kasigila wandima wakwe kugambila wajeni wakwe, ‘Soni, chila chintu chajika!’

¹⁸ Mna woseni wakonga kulavya uzulu yumwenga kutimila mtuhu. Wankongo kamgamba uyo mndima, ‘Sigula mgunda naungwa nite haukaule, hake netegeleza.’

¹⁹ Mtuhu agamba, ‘Sigula jozi shano za njeku ivyo nimwesila kwita hazijeze, hake netegeleza.’

²⁰ Mtuhu agamba, ‘Nivyo silawa mwe kusola, kwa ivyo sikudaha kwiza.’

²¹ “Yudya mndima niyo auya nakumgambila zumbe dyakwe yoseni yano. Zumbe kehiwa nakumgamba mndima ywakwe, ‘Guluka wite kwe zisila nkulu na ndodo zo umzi, walete wachiwa na vilema na mantuntu na waholomale.’

²² Aho mndima agamba, ‘Zumbe, viya ungile vidamanyika kale, mna hechei na hantu ha kwikala.’

²³ Ivyo zumbe amgamba mndima, ‘Jenda wite kwe zisila nkulu na ndodo ze isi uwalete wantu, chani nyumba yangu imeme.

²⁴ Nawagambilani kugamba hamna hata yumwenga mwe wadya wagonekwe nalume nkande yangu ya chisingi!’ ”

*Maliho ya kutenda Mwanampina
Matayo 10:37-38*

²⁵ Aho mafyo makulu ya wantu nayakamtimilizana na Yesu, kahituka nakuwagamba, ²⁶ “Wadya wakwiza kwangu hawakudaha kutenda wanampina wangu hegu wakanungisa miye kujinka tati zawo na mami zawo, mvyele na wanawe, walukolo wawo na walumbu zawo, na kujinka ujima wawo wenye. ²⁷ Wadya hewekwinula misalaba yawo wenye na kunitimila hawakudaha kutenda wanampina wangu.

²⁸ “Uneva yumwenga ywenyu afanyanya kuzenga mnala, wakonga kwikala hasi nakukaula kugamba wonga uzengwe kwa yombe dyani, kukaula hegu una hela ya kuchinta kubindiliza indima iyo. ²⁹ Huna vitendile ivyo, haudahe kukomeleza umnala uwo ukaheza kuzenga msingi, woseni wakuwona chilaile nawakuseke. ³⁰ Nawagambe, ‘Yuno mntu kakonga kuzenga mna hakudaha kubindiliza indima!’

³¹ “Uneva Seuta yumwenga anafosa na wantu mlongo magana mlongo kutowana na seuta mtuhu akwiza na wantu milongo midi magana mlongo, nandekwikala hasi nakukaula hegu ana udahi wa kudaha kuhigana na zumbe mtuhu uyo. ³² Hegu hakudaha, nasigile wantu kudugana na zumbe uyo, kulombeza utondowazi umo yeye achei hale. ³³ Mwe ivyo,” Yesu akomeleza, “Hahana yumwenga mwenyu akudaha kutenda mwanampina ywangu uneva hana lekile chila chintu ananacho.

Munyu Ubanike
Matayo 5:13; Mako 9:50

³⁴ “Munyu ni wedi, mna hegu unaza umunyu wakwe, hakuna sila yakuvuza umunyu wakwe naho. ³⁵ Suwo wedi kwa ulongo hegu zala, wadulwa. Tegelezani, hegu mna magutwi!”

15

Ngoto yagile

Matayo 18:12-14

¹ Zuwa dimwenga umo wachisanya kodi na wata masa watuhu weza kumwetegeleza Yesu, ² Mafalisayo na wahinya Sigilizi wakonga kung'ung'uzika, “Yuno mntu ahokela wata masa naho adya hamwenga nawo!” ³ Ivyo Yesu awagambila mliganyo uno.

⁴ “Fanyanya yumwenga mwenyu ana ngoto gana niyo imwenga mwe izo yaga natende mbwani? Wasa ntuhu mlongo chenda na chenda zikadya nakwita ukalonde iyo imwenga yagile kubula aho nailondole. ⁵ Unailondola, wata tenda na chinyemi nakwihagata mayega yako, ⁶ nakuivuza kukaya. Niyo wetanga wambwiyazo na wajihi wako hamwenga na kuwagamba, ‘Nina chinyemi vidala silondola ngoto yangu yagaga. Nachivineni!’ ⁷ Mwe ivyo, nawagambilani, naku-tende na chinyemi vidala kwembingu mwe mta masa yumwenga akweila masa kujinka wantu milongo chenda na chenda wakuwoneka wedi kulongozi kwa Chohile.

Tundu dyagile

⁸ “Hegu fanyanya mvyele mta matundu mlongo ya hela aza dimwenga mwe ayo natende mbwani? Awasha taa, ahagila nyumba yakwe,

nakusinyisa chila hantu kubula aho nadilondole. ⁹ Anadilondola, etanga wambuya zakwe na wajihi wakwe hamwenga, nakuwagamba, ‘Nina chinyemi vidala silondola tundu dyangu dyagaga. Nachivineni!’ ¹⁰ Mwe ivyo, nawagam-bilani, wandima wa kwembingu wa Chohile watenda na chinyemi mwe yumwenga akweila masa yakwe.”

Mwana Agile

¹¹ Yesu ajendeleza kulonga, “Kwendaga na mntu mta wana waidi. ¹² Umdodo amgamba, ‘Tate, ninka hantu ho ugoli wangu haluse.’ Ivyo yudya mntu enkiza vintu vyakwe mwa wanawe waidi. ¹³ Mazuwa majeche yeze yakajinke mwana umdodo niyo ataga ntendele ya ugoli wakwe nakuhalawa hanyumba na hela. Kaita kwe si ya hale, uko kajeseza hela zakwe mwe wikazi wihiye. ¹⁴ Kajeseza chila chintu nanana-cho. Niyo kwengila gumbo kulu mwe si yose, naye kasigwa hena chintu. ¹⁵ Ivyo aita kwa mkaya yumwenga mwe isi iyo kwe kudamanya ndima, amwigale kwe nkonde yakwe akalise nguluwe. ¹⁶ Nakaunga hegu nakadaha kudya mwe zae dye zinguluwe, mna hahana amwinkile chochose cha kudya. ¹⁷ Ko udumo ezilwa ni fanyanyi na kugamba, ‘Wandima woseni wa tate wana chimemile cha kudya, miye hano nonga kukomwa nisala! ¹⁸ Nanihalawe na kwita kwa tate nakumgamba, Tate, sidamanya masa kwembingu na kwa Chohile hamwenga na weye. ¹⁹ Sikuwagila kwitangwa mwanawo, nitenda saviya yumwenga ywa wandima wako.’

²⁰ Ivyo achimala nakukonga ntambo kuya kwa tati yakwe.

“Nachei hale kulaila kukaya umo tati yakwe amwone, moyo wakwe naumema mbazi, niyo aguluka, edula mwe mikono yakwe kumzunguluka mwanawe nakumsesa. ²¹ Yudya mwana agamba, ‘Tate,’ ‘Sidamanya masa kwa Chohile hamwenga na weye na kwembingu. Sikuwagila kwitangwa mwanawo.’ ²² Mna tati yamntu kentaanga wandima wakwe. Agamba, ‘Sunguzani!’ ‘Igalani suche yedi vidala mumvise. Mviseni mpete mwa kadole kakwe na vilatu mwe viga vyakwe. ²³ Mkaheza mwite mkaguhe ndama idamane mchinje, chivineni ngasu! ²⁴ Kwaviya yuno mwanangu nakabanika, mna haluse ni mjima, nakaga, mna haluse kalondoka.’ Aho ngasu yakonga.

²⁵ “Mwe chipindi icho mwana ywa yudya mdalahala nekwenkonde. Umo emwe sila akauya, eze abule hajihi na hakaya, eva nchelejele na ngoma. ²⁶ Ivyo etanga yumwenga mwa wandima nakumuza, ‘Ni chibwani chikujendeleza?’ ²⁷ Yudya mndima ahitula, ‘Mlukolo ywako kauya kukaya, tati yako naye kachinja ndama idamane, kwaviya kamhokela emjima.’

²⁸ “Yudya mwana umkulu nakehelwa vidala vilekile hengile kunyumba, ivyo tati yakwe afosa na kumlombeza engile. ²⁹ Mna kamhitula tati yakwe, ‘Kaula, mihilimo ino yoseni sikusankanila enga mtumwa, naho salemelaga lagizo dyako. Kuninka mbwani? Hata mbuzi hadamanye ngasu na wambuya zangu! ³⁰ Mna

mwanawo yuno kaza ugoli wako kwa uchilanga, naho eze auye kaya, wamchinjiza ndama idamane!’³¹ Tati yamntu ahitula, ‘Mwanangu, wi hano mazuwa yose hamwenga na miye, chila chintu ninanacho ni chako.’³² Mna chaungwa chidamanye ngasu naho chitende na chinyemi, kwaviya mlukolo ywako nakabanika, mna haluse ni mjima nakaga, mna haluse kalondoka.’ ”

16

Mliganyo wa Mchimaila ugoli

¹ Yesu niyo awagamba wanampina wakwe mliganyo uno, “Kwendaga na mgoli yumwenga endaga akachimaila ugoli wakwe. Yudya mchimaila niyo alongelezwa kwa mkulu ywakwe kugamba abalanga ugoli wa mkulu ywakwe,² Akaheza mkulu ywakwe amwitanga niyo amgamba, ‘Ni mbuli zani nizivile kulawana na weye? Lavya mahokelo yose yo ugoli wangu kulawana na viya wingize na viya vifosize, naho hukudaha kutenda mchimaila ywangu naho.’³ Yudya mchimaila niyo elongela mwenye kugamba, ‘Zumbe dyangu aunga anilavye mo chimaila ugoli. Na nitende mbwani? Kulima sikudaha, naho kwita kwe kulombeza enga mchiwa nawona soni.’⁴ Haluse simanya dyo kudamanya, chani umwo habalazwa mo uchimaila wantu wadahe kunihokela kwe zikaya zawo.’

⁵ “Niyo awetanga wadya wose wakutigizwa ni mkulu ywakwe. Kamuza ywa nkongo, ‘Watigizwa chiyasi chani ni mkulu ywangu?’

⁶ Niyo amhitula, ‘Mavuta ya nyonyo mapila

gana,' yudya mchimaila ugoli niyo amgamba. 'Guha ibaluwa yako ye ntigizo,' mkulu amgamba, 'ikala hasi uwandike watigizwa mapila milongo mishano.' ⁷ Akaheza amwuzwa mtigizwa mtuhu, 'Weye watigizwa chiyasi chani?' Niyo amhitula, 'Majuniya gana ya ngano,' yudya mchimaila niyo amgamba. 'Guha ibaluwa yako ya ivyo mwivane,' 'Uwandike milongo mnane.'

⁸ "Mna mkulu ywakwe niyo amtogola yudya mchimaila ugoli kwaviya adamanye kwa umanyi, kwa viya wantu wa mwe isi ino ni wabala vitendese kujinka wantu wakunga kwikala mo ng'azi."

⁹ Yesu niyo ongezeza kugamba, "Nami nawagambilani, jesezani ugoli we isi ino kwa kutenda na wambuya, chani ugoli uwo ukasila, mhokelwe mo wikazi wa ujima wa mazuwa yose. ¹⁰ Mntu yeyose akunga atende mzumizi mwe mbuli ndodo naatende mzumizi mwe mbuli nkulu, na mntu yoyose yudya hatende mzumizi mwe mbuli ndodo, hakudaha kutenda mzumizi mwe mbuli nkulu. ¹¹ Hegu nyuwe sawo wazumizi mwe ugoli we isi ni yuhi akunga awenkeni ukanuni na kuwatunyani mwe ugoli wa chindedi? ¹² Hegu hwimkanuni na ugoli wa mntu mtuhu kwa uzumizi, ni yuhi akunga awenkeni ugoli wenyu we ichedu?"

¹³ "Hahana mndima akudaha kusankanila wakulu waidi, kwa viya na mwihawe yumwenga na kumungisa mtuhu. Hamkudaha kum-sankanila Chohile no ugoli."

*Milosi yesimile ya Yesu**Matayo 11:12-13; 5:31-32; Mako 10:11-12*

¹⁴ Mna mafalisayo weze weve ayo yose, kwa viya wowo na wakaungisa hela niyo wamona Yesu hakuwagila chintu. ¹⁵ Yesu niyo awagamba, “Nyuwe mwi wantu mkwetenda kugamba mwa-woneka wedi kulongozi kwa wantu, mna Chohile kamanya ye mwe myoyo yenyu. Kwaviya yakutogolwa ni wantu ni maihizo kulongozi kwa Chohile.

¹⁶ “Sigilizi ya Musa na mawandiko ya wawoni yalongwa kubula kwiza kwa Yohana, kukongela chipindi icho Mbuli Yedi ya Useuta wa Chohile yalongwa, naho chila mntu engiza kwa nguvu mo useuta uwo.” ¹⁷ Mna ni vihufu vitendese imbingu ne isi kujinka, ukaleka kubula helufi imwenga ya Sigilizi yuswe.

¹⁸ “Mntu yoyose akumwasa mkaziwe niyo asola mntu agonya, yoyose nasole mvyele asigwe agonya.”

Mgoli na Lazalo Mchiwa

¹⁹ “Hendaga na mntu yumwenga mgoli vidala, na akavala suche zina langi ya zambalau na chitani zina yombe kulu na kudamanya ngasu chila zuwa.” ²⁰ Naho nahana mchiwa yumwenga akwitangwa Lazalo, mchiwa uyo naana nkwenje mwili mjima wantu na wakamgoneza ho lwivi lwe nyumba ya yudya mgoli. ²¹ Yudya mchiwa na akaungisa adye nkande ikulagala mnanga mwe imeza hadya akudila yudya mgoli, naho makuli na yakeza yakamlambita mwezi nkwenje ahadya agonile.

²² “Yudya mchiwa niyo abanika, wandima wa kwembingu niyo wamguha wakwikala naye haguhi na Bulahimu.” Yudya mgoli naye niyo abanika, niyo ahambwa, ²³ Elo, kudya kwedi-bome hedina uhelo akasulumizwa niyo asinya kulanga niyo amwona Bulahimu, kwa luhale, na Lazalo akatenda ehankanda hakwe. ²⁴ Elo niyo etanga kwa izwi nkulu, Tate Bulahimu! Nifila mbazi, naho mgambe Lazalo atweze akadole kakwe mwa mazi anitwekeze hata twentwe dimwenga mo lulimi lwangu, kwaviya nasulumila vidala mo umoto uno!

²⁵ “Mna Bulahimu niyo amhitula, ‘Kumbuka, mwanangu, kugamba mo wikazi wako mwe isi wenkagwa yedi, Lazalo niyo ahokela yehiye.’ Haluse Lazalo atondowazwa, weye wasulumizwa.” ²⁶ Ukaleka ayo, mgati mwenyu na suwe hana bome kulu, chani wakunga kwiza kwenyu kulaila kuno wasekudaha, na wauko wasekudaha kwiza kuno. ²⁷ Yudya mgoli agamba, Elo, nakulombeza weye, tate Bulahimu, msigile Lazalo aite kwe nyumba ya tate, ²⁸ Kwaviya nina walukolo washano. Chani awagambe wanase kwiza kuno kwa masulumizo.

²⁹ “Bulahimu niyo amgamba, ‘Walukolo wako wana mawandiko ya Musa na ya wawoni ya kuwafunda, waleke wayategeleze.’ ³⁰ Mna yudya mgoli niyo agamba, ‘siyo ivyo, tate Bulahimu! Mna uneva mntu yumwenga anauyuka nakuwabasa, naweile kulaila mwa masa yawo.’ ³¹ Mna Bulahimu niyo amhitula, ‘Uneva hawanawevile Musa na wawoni, hata anauyuka mntu anawabasa hawamwive.’ ”

17

Masa

Matayo 18:6-7, 21-22; Mako 9:42

¹ Yesu niyo awagamba wanampina wakwe, “Vintu naviwahose wantu vyaungwa vilaile, mna namanye mwenye mntu yudya akunga avitende vilaile!” ² Na vita vyedi mntu uyo atalizwe yuwe kulu dya kusigintila mwe singo akadulwe mwe bahali ukaleka akahosa yumwenga ywa wadodo wano wakole masa.” ³ Kwaivyo mwedime vyedi!

Uneva mlukolo ywako anakola masa, mkwahile, na uneva aneila, mlekeile. ⁴ “Uneva ana kola masa nkanana mfungate kwa zuwa, na chila nkanana auya kwako akagamba ‘neila kwako,’ mlekeile.”

Uzumizi

⁵ Wasigilwa niyo wamgamba Zumbe, “Chongezeze uzumizi wetu.” ⁶ Zumbe niyo ahitula, “Uneva mna uzumizi saviya kapuluzi ka mbeyu ikwitangwa haladali, na mkadaha kuugamba umti uno wo mkuyu, ‘Ng’oka na ukehande mwe bahali!’ Nawo na uweveni.”

Vikungwa mndima

⁷ “Chigambe kwa mliganyo yumwenga ywenyu ana mndima ywakwe akulima kwe nkonde hegu akudima ngoto, togolani akauya kulaila kwe nkonde, namungambe uyo mndima sunguza so udye nkande?” ⁸ Bule! Mna, namgambe, ‘nikiya nkande, naho wikale ahano kubula nibinde ukudya na kunywa, vikaheza wenawe nivyo na udye.’ ⁹ Togola, haumtogle uyo mndima kwa viya kadamanya yadya malagizo, bule? ¹⁰ Nivyo

vili kwenyu nyuwe, uneva mdamanya yadya yose mgambigwe mdamanye, gambani, ‘Suwe chiwandima du, chibinda yadya chungigwe chidamanye.’ ”

Yesu ahonya wadya wantu mlongo wata matana

¹¹ Umo Yesu nemwe ntambo ya kwita Yelusalemu, nakajinka mwe mihaka ya Samaliya na Galilaya. ¹² Umo akengila mwe kaya imwenga niyo adugana na wantu mlongo wata matana. Wachimala kwa luhale, ¹³ waguta wakagamba, “Yesu! Zumbe! Chifile mbazi!”

¹⁴ Yesu eze awawone niyo awagamba, “Hitani kwa walavyantambiko mkelagise chani wawakauleni.”

Mwesila wakajenda niyo walenguswa. ¹⁵ Yumwenga ywawo eze awone kahonywa, niyo auya, kuno akamtunya Chohile kwa izwi kulu. ¹⁶ Niyo amfikila madi Yesu kuno akamtunya. Uyo mntu nani Mfambazi. ¹⁷ Aho Yesu agamba, “wantu walenguswe hawendile mlongo, awatuhu wekuhi? ¹⁸ Hawoneke mtuhu awiye kumtogola Chohile mna yuno mjeni uyodu?” ¹⁹ Akaheza Yesu amgamba yudya mntu, “Chimala wite zako, uzumizi wako ukuhonya.”

*Kwiza kwa Useuta wa Chohile
Matayo 24:23-28, 37-41*

²⁰ Mafalisayo weza wamuze Yesu useuta wa Chohile nawize ini. Awahitula, “Useuta wa Chohile hawize kwa kuwoneka pwilili. ²¹ Naho hahana yumwenga nagambe, ‘Kaula, wihano!’

Hegu, ‘Wihadya!’ Kwaviya useuta wa Chohile wi mgati mwenyu.”

²² Niyo awagamba wanampina wakwe, “Mazuwa yeza ayo mkunga munge muwone zuwa dimwe dya Mwana ywa Mntu, mna hamdiwone. ²³ Wantu nawawagambeni, ‘Kaulani, ekudya!’ Mna nyuwe msekufosa naho mkawabasa. ²⁴ Kwaviya enga lumwemwe viya lukwaka kwembingu na kumulika uko na uko, nivyo Mwana ywa Mntu akunga eze mwe dizuwa dyakwe. ²⁵ Mna aungwa nkongo asulumiziswe na kulemelwa ni wantu wa dyelo. ²⁶ Saviya mwe dizuwa dya Nuhu nivyo vikunga vitende mwe chipindi cha Mwana ywa Mntu. ²⁷ Mwa mazuwa yadya wantu na wakadya na kunywa, naho kusola na kusolwa, kubula zuwa diya Nuhu eze engile mwe safina na fula nkulu niyo yanya na kuwakoma wose. ²⁸ Nivyo vyendaga mwa mazuwa ya Lutu. Wantu na wakadya na kunywa, kugula na kutaga, kuhanda na kuzenga. ²⁹ Mna zuwa diya Lutu eze akulawe Sodoma, niyo kwalaila moto wa chibiliti usela kulaila kwembingu na kuwakoma woseni. ³⁰ Ivyo nivyo vikunga vitende zuwa diya akwizila Mwana ywa Mntu.

³¹ “Mwe dizuwa idyo mntu yudya aungagwa aselezwe hasi kulaila mnanga mwe nyumba asekusela kwita kwe nyumba yakwe akaguhe vintu vyakwe, seivyo mntu ekwenkonde asekuya kaya. ³² Kumbukani yadya yamlaile mkaza Lutu! ³³ Yoyose nadime ujima wakwe nawaze, mna yudya nalavye ujima wakwe

na audime. ³⁴ Nawagambilani nyuwe, mwe dizuwa idyo, wantu waidi nawatende wagona mwe lusazi lumwenga, yumwenga aguhigwa, yumwenga asigwa. ³⁵ Wavyele waidi nawatende wabunda hamwenga, yumwenga naguhigwe, yumwenga nasigwe.” ³⁶ Wantu waidi nawatende mwenkonde imwenga, yumwenga naguhigwe, yumwenga asigwa.

³⁷ Wanampina niyo wamuza, “Zumbe, mbuli zino nazidamanyike kuhi?”

Yesu niyo awahitula, “Hadya hana chimba chiwoile, naho hakuchima magushu.”

18

Mliganyo wa mvyele abanikilwe ni mgosi na mlamuzi

¹ Akaheza Yesu awagambila wanampina wakwe mliganyo uno kwa kuwalagisa kugamba mazuwa yose waungigwa wamlombeze Chohile naho wasekufa chevu. ² Agamba, “Mwe mzi msiku kwendaga na mkanta yumwenga hekumogoha Chohile hegu hekumtunya mntu yoyose.

³ Seivyo kwendaga na mvyele abanikilwe ni mgosi mo umzi uwo nakajendeleza kumbasa akalombeza enkigwe vintu vyakwe vikumuwigila, akagamba, ‘Nambiza mwe vikuniwigila mwa mhiga ywangu!’ ⁴ Kwa chipindi chitali yudya mkanta kalemela kudamanya, mna keuza mwenye akagamba, ‘Hata hegu sikumwogoha Chohile hegu sikutunya mntu yoyose, ⁵ mna kwaviya yudya mvyele abanikilwe ni mgosiwe mwe

chivuzovuzo akuninka, nani kaule kugamba ahokela vikumuwagila. Hegu sanititende, najendeleze kwiza kunijela maya!’ ”

⁶ Akaheza Zumbe agamba, “Tegelezani ivyo mkanta uyo ahiye ivyo alongile.” ⁷ Elo, Chohile hawenke wadya wedi kulongozi kwa Chohile wantu wakumwila chilo na msi wambizwe? Nakawe kuwambiza? ⁸ Nawagambilani nyuwe, hakawe kuwenkani vikuwoneka vyedi kulongozi kwa Chohile. Mna Mwana ywa Mntu aho akwizila nabwile wazumile mwe isi?

Mliganyo wa Mafalisayo na wachisanya kodi

⁹ Yesu awagambila naho mliganyo uno kwa wantu wewone kutenda wedi na kubela chila mntu mtuhu. ¹⁰ “Nakuna wantu waidi wakweile kwita kwe kulombeza mwe Nyumba nkulu ya Chohile, yumwenga nani Falisayo, mtuhu ni mchisanya kodi.”

¹¹ “Yudya Falisayo kachimala hankanda mwenye akalombeza zavino, weye Chohile, ‘Nakuhongeza weye, Chohile, kugamba miye suyo mbafu, naho nimchindedi naho si mgonyi hegu mbunyanyi, sayuno mchisanya kodi ehadya hankanda hekwiva. ¹² Nafunga mazuwa maidi chila juma, naho nalavya fungu dyangu dya mlongo dya vintu vyose ni nanavyo.’

¹³ “Mna yudya mchisanya kodi kachimala kwa luhale naho haungile hata kwinula uso wakwe kwembingu, mna kutowa mwe chifuwa chakwe nakugamba, ‘Chohile, nifila mbazi, miye ni mkola masa!’ ¹⁴ Yesu niyo agamba, Nawagambilani,” “mchisanya kodi, kauya kaya

akatenda kalekeilwa masa yakwe mna suyo Fal-isayo, akuoneka ywedi kulongozi kwa Chohile. Kwaviya woseni wakwekweza nawaselezwe, woseni nawo wakunyanyahala nawatendwe wakulu.”

Yesu Ajimbika Wana Wadodo

Matayo 19:13-15; Mako 10:13-16

¹⁵ Wantu wamwenga nawamwila Yesu chani awajelekele mikono yakwe. Wanampina weze wawone niyo wawakwahila kwa kudamanya ivyo, ¹⁶ mna Yesu kawetanga wadya wana kwakwe nakugamba, “Walekeni wana weze kwangu msekuwachinda, kwaviya Useuta wa Chohile wikwa wadodo sawano. ¹⁷ Chindedi nawagambila vino! Yoyose hekuhokela Useuta wa Chohile enga mwana hawingile.”

Mntu mgoli

Matayo 19:16-30; Mako 10:17-31

¹⁸ Chilongozi yumwenga ywa Chiyahudi amuza Yesu, “Mhinya Ywedi, nidamanye mbwani nihokele ujima wa mazuwa yose?”

¹⁹ Yesu amuza, “Ni mbwani ukunitanga ywedi?” “Hakuna mntu ywedi ukaleka Chohile du. ²⁰ Kuyamanya malagizo, ‘Usekugonya, usekukoma, usekubawa, usekulonga udanti, watunye iso na nyokwe.’ ”

²¹ Yudya mntu ahitula, “kukongela ni mdodo, sitimila malagizo yano yoseni.”

²² Yesu eze eve vino, amgamba, “Kuchei nach-intu chimwenga ukungigwa udamanye. Taga vyoseni unanavyo uwenke wachiwa izihela, nawe nautende na ugoli kwembingu, ukaheza

wize unitimile.” ²³ Mna yudya mntu eze eve vino, kengilwa ni chinyulu vidala, kwaviya nanimgoli vitendese. ²⁴ Yesu kawona kugamba nana chinyulu vitendese, “Udala wi vivihi kwa mntu mgoli kwingila mo Useuta wa Chohile! ²⁵ Ni vidala vitendese kwa mntu mgoli kwingila mo Useuta wa Chohile kujinka ngamiya kujinka mwe ntundu ya singano.”

²⁶ Wantu wamwivaga wamuza, “Ni yuhi, naho, akudaha kukombolwa?”

²⁷ Yesu ahitula, “Hechikudahika kwa mntu chadahika kwa Chohile.”

²⁸ Niyo Petulo agamba, “Kaula! Suwe chileka kaya zetu nakukutimila weye.”

²⁹ Yesu awagamba, “Chindedi,” naho nawagambilani kugamba yoyose akwasa nyumba hegu mvyele hegu mlukolo hegu welesi hegu wana kwachausa cha Useuta wa Chohile, ³⁰ nahokele vilozese mwe chipindi chino na wikazi wa ujima wa mazuwa yose mwe mihilimo ikwiza.

Yesu asimwila nkanana ya katatu ye file yakwe na kuuyuka kwakwe

Matayo 20:17-19; Mako 10:32-34

³¹ Yesu awaguha hankanda wadya wanampina mlongo na waidi nakuwagamba, “Tegelezani! Chaita Yelusalemu kudya chila chintu chiwandikwe ni wawoni mwe Mwana ywa Mntu nachitende chindedi. ³² Kwaviya nalavigwe mwe mikono ya wantu sawo Wayahudi, wadya wakunga wamtile, wamhulute na kumtwela mate. ³³ Nawamhute na kumkoma, mna mazuwa matatu yakutimila nauyuke.”

³⁴ Mna wadya wanampina hawakombaganye chochose mwe vino vintu, nikugamba ulosi ufisizwa wowo, naho hawamanyaga nichibwani Yesu nakakisimwila mwe mbwani.

Yesu Ahonya tuntu Mlombezi

Matayo 20:29-34; Mako 10:46-52

³⁵ Hadya Yesu eze atende haguhi no mzi wa Yeliko, kwendaga na mntu yumwenga tuntu ekale hankanda he sila, akalombeza. ³⁶ Eze eve fyo dya wantu wakajinka, auza, “Kuna mbwani?”

³⁷ Wamgamba, “Yesu wa Nazaleti ajinkila hano.”

³⁸ Aguta, “Yesu! Mwana ywa Daudi! Nifila mbazi!”

³⁹ Wantu walongole wamkwahila nakungamba anyamale. Mna niyo agutisa, “Mwana ywa Daudi! Nifila mbazi!”

⁴⁰ Elo Yesu niyo achimala nakuwalagiza wamwigale yudya tuntu kwakwe. Eze abule hajihi, Yesu amuza, ⁴¹ “Waunga hudamanyize mbwani?”

Ahitula, “Zumbe,” “Naunga niwone naho.”

⁴² Yesu amgamba, “Kwaivyo wana! Uzumizi wako ukuhonya.”

⁴³ Ahadya yudya tuntu niyo adaha kuwona, niyo antimila Yesu, kuno akamhongeza Chohile. Fyo dize diwone ivyo, wose wamtunya Chohile.

19

Yesu na Zakayo

¹ Yesu kajendeleza kwingila Yeliko naho nakajinkanya. ² Nakuna mchisanya kodi

mkulu kudya akwitangwa Zakayo, endaga mgoli. ³ Nakajeza kusinya Yesu nani yuhi, mna nani mntu mjihi naho hadahile kumwona Yesu kwachausa che difyo. ⁴ Ivyo kalongola kulongozi kwe difyo nakukwela kulanga kwe mkuyu amwone Yesu, kwaviya Yesu nakaunga ajinkile mwe sila iyo. ⁵ Umo Yesu eze abule hadya hantu, kasinya kulanga nakumgamba Zakayo, “Zakayo sunguza usele, kwaviya naungwa dyelo nikale mwe nyumba yako.” ⁶ Zakayo kasunguza kusela na kumhokela kwa chinyemi. ⁷ Wantu wose wawone ivyo wakonga kung'ung'uzika wakagamba, “Mntu yuno kaita na kwikala na mntu mta masa!”

⁸ Mna Zakayo niyo achimala nakumgamba Zumbe, “Zumbe! Tegeleza, naniwenke wachiwa nusu yo ugoli wangu, naho hegu namhokaga mntu yoyose chakwe, nanilihe nkanana nne kujinka.”

⁹ Yesu amgamba, “Dyelo wambulwa wingila mwe nyumba ino, kwaviya mntu yuno, naye, ni mwelekwa ywa Bulahimu. ¹⁰ Kwaviya Mwana ywa Mntu keza kuzungula na kwambula wagile.”

Mliganyo wa matundu ya Zahabu

Matayo 25:14-30

¹¹ Umo wantu waketegeleza yano, Yesu kajendeleza na kuwagambila mliganyo. Kwaviya nehaguhi no mzi wa Yelusalemu, nawo nawakafanyanya kugamba mazuwa yo Useuta wa Chohile nawihajihi na kulaila. ¹² Ivyo agamba, “Kwendaga na mntu yumwenga mkulu atambaga kwita mwe si ya hale vidala

chani akatendwe seuta, akaheza auye kukaya. ¹³ Umo henati kuhalawa, kawetanga wandima wakwe mlongo nakuwenka chila yumwenga tundu dya zahabu nakuwagamba, 'Kaulani mwadaha kudamanya mbwani mwe chino chani mwingize umo miye sihali.' ¹⁴ Mna, wantu wa kwawo niyo wamwihiwa, ivyo wasigila wantu kwakwe kugamba, 'Hachikunga mntu atende seuta ywetu.'

¹⁵ "Yudya mntu niyo atendwa seuta nakuya. Akaheza alagiza wadya wandima wakwe enkile yadya matundu weze, chani akaule chila yumwenga icho engize. ¹⁶ Ywa nkongo keza nakulonga, 'Zumbe, miye singiza matundu ya zahabu mlongo mwe imwenga waninkaga.' ¹⁷ Agamba, 'Kudamanya vyedi,' 'wimndima ywedi! Kwaviya na wi mkanuni kwa vintu vidodo, nahutende mchimaila ywa mizi mlongo.' ¹⁸ Mndima ywa kaidi keza nakugamba, 'Zumbe, miye singiza matundu mashano ya zahabu mwe imwenga waninkaga.' ¹⁹ Uyo naye amgamba, 'Nahutende mkulu mwe mizi mishano.'"

²⁰ "Mndima mtuhu keza nakugamba, 'Zumbe, tundu dyako dya zahabu dino dihana, nasidifisa mwe katambala ka mo mkono. ²¹ Nahakogoha, kwaviya wi mntu mdala. Waguha sicho chako naho wavuna hwihandile.' ²² Amgamba, 'Wimndima ehiye! Nahukantile kwa ulosi wako mwenye! Kuvimanya kugamba ni mdala, kuguha sicho changu nakuvuna sihandile. ²³ Nivyedi, elo, nimbwani hwikiye hela zangu kwa wakulavya vyongezekele? Niyo nahokela chongezekele umo ukanivuziza.'

24 “Niyo alonga kwa wadya nawachimale hadya, ‘Guhani idyo iditundu dye zahabu kulaila kwakwe mmwinke mndima yudya mta matundu mlongo.’ 25 Mna wamgamba, ‘Zumbe, ana matundu mlongo kale!’ 26 Awahitula, ‘Nawagam-bilani,’ kugamba mtu mta chintu, nongezewe, mna wadya hewena chintu, hata chiya chidodo wananacho nawahokwe. 27 Haluse, kwa wadya wankondo wangu hawaungile miye nitende seuta ywawo, waleteni hano muwakome mwa meso yangu!’ ”

Mwingilo wa kwe ngasu uko Yelusalemu

Matayo 21:1-11; Mako 11:1-11; Yohana 12:12-19

28 Yesu eze alonge vino, kawalongweila kwita Yelusalemu. 29 Umo akabula hajihi na Betifage na Besaniya ho lugulu lwa Mizeituni, kasigila wanampina waidi walongole, 30 awasigila vino, “Hitani kudya ko mzi wikulongozi kwenyu, umo mkengila, namlondole mwana mpunda atalizwe henati kukwelwa. Mchohweleni mumwigala hano. 31 Uneva mntu anawauzani ni mbwani mwamchohola, mgambeni kugamba Zumbe amunga.”

32 Waita intambo yawo nakubwila chilachintu saviya Yesu awagambile. 33 Umo wakamchohola yudya mwana mpunda, umwenye awauza, “Ni mbwani mkumchohola?”

34 Wahitula, “Zumbe, amunga,” 35 niyo wamwigala mwana mpunda uyo kwa Yesu. Wadula suche zawo mwe mpunda iyo nakumwambiza Yesu kukwela. 36 Umo

akajendeleza, wantu watandaza suche zawo mwe sila.

³⁷ Eze abule haguhi na Yelusalemu, hantu hana seleza kwita kolugulu lwe Mizeituni, fyo kulu dya wanampina wakwe welelwa na kukonga kumhongeza Chohile na kumtologa kwa izwi kulu kwa mpituko zose wawone. ³⁸ Wakagamba, “Ajimbikwe seuta akwiza kwa zina dya Zumbe! Utondowazi kwembingu na ukuka kwa Chohile!”

³⁹ Niyo Mafalisayo wamwenga mwe difyo walonga wamgamba Yesu. Wagamba, “Mhinya,” “wakwahile wanampina wako wanyamale!”

⁴⁰ Yesu awahitula, “Nawagambilani kugamba uneva wananyamala, mayuwe nayagute.”

Yesu awila Yelusalemu

⁴¹ Yesu eze abule haguhi no umzi, na eze awone, kawila, ⁴² akagamba, “Hegu du wamanyize dyelo dino chintu chikudaha kukwigaila utondowazi! Mna haluse hukudaha kuchiwona! ⁴³ Kwaviya mazuwa yeza umo wankondo wenyu nawawazunguluke kwa nkondo, aho nawazenge chiwambaza cha kuwachinda nakuwavugaila ntendele zose. ⁴⁴ Nawawakomeni vitendese na wantu we mwe viwambaza vyenyu, hahana yuwe dikunga disigazwe hantu hakwe, kwaviya hawakombaganye chipindi umo Chohile akunga eze awambulenil!”

Yesu engila kwe Nyumba ya Kuvikila

Matayo 21:12-17; Mako 11:15-19; Yohana 2:13-

22

⁴⁵ Yesu niyo engila mwe Nyumba nkulu ya Chohile nakukonga kugulusa wakutaga mayombe, ⁴⁶ akawagamba, “Iwandikwa mwa

mawandiko kugamba Chohile kagamba, ‘Nyumba nkulu ya Chohile ya Kuvikila naitende nyumba ya kulombezeza.’ Mna nyuwe mwihitula hantu hakwefisiza wabavi!”

⁴⁷ Yesu na kahinya chila zuwa mwe Nyumba nkulu ya Chohile. Walavyantambiko wakulu, wahinya Sigilizi, na vilongozi wa wantu nawakaunga wamkome, ⁴⁸ mna hawabunkule sila yakumkoma, kwaviya wantu wose nawakamwetegeleza, wasekuleka kwiva ulosi wowose.

20

Mbuli ya udahi wa Yesu

Matayo 21:23-27; Mako 11:27-33

¹ Zuwa dimwenga umo Yesu nakahinya wantu mwe Nyumba nkulu ya Chohile na kulonga Mbuli Yedi, walavyantambiko wakulu na wahinya Sigilizi, hamwenga na wadalaha, weza ² nakumgamba, “Chigambile, Wadamanya mbuli zino kwa udahi wa yuhi? Ni yuhi akwinkile udahi uno?”

³ Yesu awahitula, “Gojani niwauze mbuli. Nigambilani, ⁴ Udahi wa Yohana wo kubatiza ulaila kwembingu hegu kwa mntu?”

⁵ Niyo wafanyanya chalumwe, “Chigeze? Uneva chinagamba, ‘Ulaila kwembingu,’ nagambe, ‘Nimbwani, hamumzumile Yohana?’ ⁶ Mna uneva chinagamba ‘Ulaila kwa wantu,’ dino difyo dyose nadichitowe mayuwe, kwaviya wabunkula kugamba Yohana endaga muwoni.”

⁷ Ivyo wahitula, “Hachivimanyize uko ulaile.”

⁸ Yesu awagamba, “Saniwagambileni, ni kwa udahi wani nadamanya mbuli zino.”

*Mliganyo ywa Mkodisha nkonde ya mizabibu
Matayo 21:33-46; Mako 12:1-12*

⁹ Yesu niyo ajendeleza kuwagambila mligano uno, “Kwendaga na mntu yumwenga nakalima nkonde yakwe ya mizabibu, niyo aikodisha kwa walimizi, niyo atamba kwita si ya hale kakwikala uko kwa chipindi chitali. ¹⁰ Umo chipindi cho uvuni we zabibu chize chibule, niyo amsigila mindima ywakwe yumwenga kwa wadya walimizi chani wamwinke ntendele yakwe yo ulozo. Mna wadya walimizi niyo wamtowa yudya mindima na kumvuza mikono bule. ¹¹ Yudya mntu niyo amsigila mindima mtuhu, mna naye niyo wamtowa saiviya na kumtendela vihiye na kumvuza mikono bule. ¹² Niyo asigila mtuhu ywa katatu, yuno naye weze wamtowe na kumlumiza niyo wambalaza. ¹³ Vikaheza yudya zumbe mta inkonde ye mizabibu niyo agamba, ‘Nitende zeze? Nani msigile mwanangu hungisa, wadaha wakamwiva.’ ¹⁴ Wadya walimizi weze wamuwone yudya mwana niyo wagambilana, ‘Yuno nuyo mlisi, haluse chimkome chani uno ulisi utende wetu.’ ” ¹⁵ Niyo wamlavya mweidya inkonde ye mizabibu, wamkoma.

Yesu niyo auza, “Yuno zumbe mta inkonde nawatende mbwani wadya walimizi?” ¹⁶ “Neze awakome wadya walimizi na kuwenka walimizi watuhu idya inkonde ye mizabibu.”

Wantu weze weve ziya izimbuli, niyo wamhiga wagamba “Havikudahika!”

17 Mna Yesu niyo awasinya, awagamba, “Mawandiko yano Yakukile manakwe ni mbwani?

‘Yuwe dilemelwe ni wazesi, haluse ditenda yuwe kulu dya msingi.’

18 “Mntu yoyose anagwa mnanga mwe diya diyuwe nakantike vihandehande, naho dinamgwela mntu yoyose nadimtiginte enga unga.”

Mbuli ya kuliha kodi

Matayo 22:15-22; Mako 12:13-17

19 Wahinyi wa Sigilizi na walavyantambiko wakulu na wamanya kugamba mligano uwo wawalanga wowo, ivyo na wakaunga wamgwile ahadya, mna nawakawogoha wantu. 20 Ivyo niyo wakonga kumhanga Yesu, niyo wasigila wazuza waketenda ni wantu wedi chani wamgwile mo ulosi wakwe, na mwe sila iyo wadahe kumlavya mwe mikono ye vilongozi we isi.

21 Awo wazuza niyo wamgamba, “Mhinyi, chimanya kugamba walonga na kuhinya mbuli za chindedi, chimanya weye hukupagula, weye wahinya ichindedi chenye che sila ya Chohile.

22 Elo chigambile hegu ni vyedi hegu sivyo vyedi mwe sigilizi yetu kuliha kodi kwa mkulu ywa Chilumi!”

23 Yesu niyo amanya viya wamtegile, niyo awagamba, 24 “Nilagisani ivyo hela iyo ili, nauza iyo isula ne chapa ni yayuhi?”

Niyo wamhitula, “Niya Mkulu ywa Chilumi”

25 Yesu niyo awagamba, “Elo mwinkeni mkulu ywa Chilumi ivyakwe na Chohile ivyakwe.”

²⁶ Elo wadya wantu niyo wadunduga kungwiza mwe mbuli yoyose, niyo wehelwa hawahitule, niyo wanyamala dwii.

Mbuli ya Kuyuka

Matayo 22:23-33; Mako 12:18-27

²⁷ Mna Masadukayo wadya wakugamba wabanike hawakudaha kuyuka, niyo wamhitula Yesu wagamba, ²⁸ “Mhinyi, Musa kachiwandikila vino hegu mntu anabanika kuno kasa mkaziwe heleke wana, vyongigwa mlukolo ywakwe amsole yudya mvyele, chani amwelekele wana yudya mlukolo abanike. ²⁹ Mna na kuna walukolo mfungate. Ywankongo asolaga mvyele niyo abanika heleke mwana, ³⁰ mlukolo ywa kaidi niyo ampala yudya mvyele naye niyo abanika, ³¹ ywakatatu seivyo vilaile kwa wose mfungate, wose na wabanika hewekele wana. ³² Weze wabanike wose yudya mvyele naye niyo abanika. ³³ Nauza mwe dizuwa idyo dyo kuuyuka, mvyele uyo natende mkaza yuhi? Kwaviya na kasolwa ni wose mfungate.”

³⁴ Yesu niyo awagamba, “Wantu we mihilimo ino wasola na kusolwa, ³⁵ mna wadya nawafanyanywe kugamba wawagila kuyuswa na kwikala mwe mihilimo ikwiza hawasole hegu kusolwa. ³⁶ Naho hawabanike vituhu, kwa viya na watende saviya wandima wa kwembingu, na watende wana Chohile. Kwa viya wauyuka. ³⁷ Mna mbuli yo kuyuka ni chindedi, hata Musa ailongaga mwa Mawandiko yakwe Yakukile, hadya awandikaga mbuli ya saka dikwaka moto niyo amtaja Zumbe saviya Chohile

ywa Bulahimu na Isaka na Yakobo. ³⁸ Uyo suyo Chohile ywa wabanike, mna ni Chohile ywa wajima, kwaviya kwa uyo woseni wekala.”
³⁹ Wahinyi Sigilizi watuhu wagamba, “Mhinyi, kuhitula vyedi vidala!” ⁴⁰ Niyo hawamuzize vituhu.

Mbuli ya Mesiya

Matayo 22:41-46; Mako 12:35-37

⁴¹ Yesu niyo awauza, “Kwa mbwani wantu wagamba Kulisito ni mwana ywa Daudi? ⁴² Kwa viya Daudi mwenye nakalonga mwe chitabu chakwe cha zabuli, ‘Zumbe na kamgamba zumbe ywangu. Ikala kwe ntendele ya kulume kwangu.

⁴³ Kubula aho naniwaike wadya wakukwihiwa enga fumbi dya kwikiya viga vyako.’

⁴⁴ Elo ni vivihi Daudi akumwitanga Yesu ‘Zumbe’, nivivihi naho, Kulisito adaha kutenda mwelekwa ywa Daudi?”

Yesu Awafunda Wahinya Sigilizi

Matayo 23:1-36; Mako 12:38-40

⁴⁵ Yesu niyo awagambila wanampina wakwe ahadya ha wantu wose. ⁴⁶ “Mwedime na wahinya Sigilizi, wakunga kujinka jinka wavika nkazu, wakungisa kulamswa ni wantu kwa kutunywa kwa magwilo, wongisa kwikala hantu na hedi mwe midugano mwa nyumba yo kuvikila na kuguha hantu hedi mwe zingasau, ⁴⁷ Wawahoka ugoli wadya wafilwe ni wagosi zawo mwe zi nyumba zawo, na kulombeza malombezo matali chani wawoneke kulongozi kwa wantu. Kwaviya nawakantilwe vitendese!”

21

Malavyo ya Mvyele abanikilwe ni mgosi

Mako 12:41-44

¹ Yesu eze enule meso awawona wagoli waidi wakajela malavyo mwe shanduku mndani mwe nyumba nkulu ya Chohile. ² Niyo amona mvyele yumwenga afilwe ni mgosiwe, ajeleka wahela waidi mndani mwe chiya ichiya. ³ Yesu niyo agamba, “Nawagambilani chindedi, mvyele yuno afilwe ni mgosiwe kajeleka majeleko makulu mwe ino mpamba kujinka wose. ⁴ Kwa viya wantu wose walavya malavyo yawo mwe hela ziya zisigale mwe zimbuli zawo. Mna yuno mvyele na uchiwa ananawo kalavya chiya chikunga chimwambize mo wikazi wakwe.”

Yesu Asimwila mwe Uvuni wa Nyumba nkulu ya kuvikila

Matayo 24:12; Mako 13:1-2

⁵ Mna wanampina watuhu na wakalonga mwe mbuli ze Nyumba nkulu ya Chohile, ivyo ihambigwe kwa mayuwe ya zahabu, hamwenga na majeleko yalavigwe kwa chausa cha Chohile. Mna Yesu niyo agamba, ⁶ “Yose mkuyawona sicho chintu, nayeze mazuwa hamuwone hata yuwe dimwenga, mnanga mo mnyawe, chila chintu nachibanangwe.”

Nkunto na Masulumizo

Matayo 24:3-14; Mako 13:3-13

⁷ Mna niyo wamwuzwa, “Mhinyi, mbuli izo na zilaile ini? Naho ni chilagiso chani chikunga chilagise mbuli izo zihaguhi kulaila,?”

⁸ Yesu niyo awahitula, “Kaulani, sima mnadantwe. Wantu walozize naweze waketanga zina dyangu, wakagamba, ‘Miye nuyo Kulisito!’ ‘Chipindi chibula!’ Mna nyuwe msekuwatimila. ⁹ Mna mkeva mbuli za nkondo na nkunto ze isi msekogoha, ayo yaungwa yakonge kulaila, mna udumo wa yose haunati.”

¹⁰ Akaheza Yesu niyo ajendeleza kulonga agamba, “Si naitowane na si ntuhu, naho useuta nautowane na useuta. ¹¹ Chila hantu na kulaila chisingisa chikulu mwe isi, nakutende na sala na manyonje ya kwinkilizana, na kutenda na mbuli za kutisa na vilagiso vikulu kulaila kwembingu. ¹² Mna nyumani mbuli izo hez-inati kulaila, namgwilwe na kusulumizwa, na mwigalwe kwe kukantilwa mwe nyumba zo kuvikila na kuwagwilani, naho namwigalwe kulongozi kwa maseuta na wakulu kwa chausa che dizina dyangu. ¹³ Ivyo namlavye ukuzi wangu kulongozi kwawo. ¹⁴ Mna mwekambe mndani mwe myoyo kugamba ivyo mkunga mweile hem-nati kulahwa. ¹⁵ Kwa viya naniwenke mbuli zedi zo kulonga zikunga zileke wakuweihiwa hawadahe kulemela hegu kuhigana na nyuwe. ¹⁶ Welesi wenyu, walukolo wenyu na wambuya zenyu nawawalemele, na watuhu na mkomwe. ¹⁷ Wantu wose nawawaihiwe kwa chausa cha zina dyangu. ¹⁸ Mna hata luvili lumwenga mwe mitwi yenyu halwage. ¹⁹ Kwa viya yo uijimizi mnanawo, wikazi wenyu hawage.”

*Yesu Asimwila mwe Uvuni wa Yelusalemu
Matayo 24:15-21; Mako 13:14-19*

²⁰ “Chipindi namuwone umzi wa Yelusalemu uzungulukwa ni wankondo, aho manyani kugamba kubalangwa kwakwe kwihaguhi. ²¹ Aho wadya nawatende Yudeya wagulukile kwe milima, wadya we komzi wafose, na wadya wekwe zinkonde wasekuya komzi wa Yelusalemu. ²² Kwa viya mazuwa ayo ‘Na yatende ya nkunto’, chani yadya yose yawandikwe mwa Mawandiko Yakukile yachinte. ²³ Wavyele wasoka na wakonkeza nawaluwone mwa mazuwa ayo! Kwa viya nakutende na nkunto nkulu mwe isi na maya ya Chohile nayawagwele wantu wano. ²⁴ Watuhu nawakomwe kwa mabamba, watuhu na waguhi gwe mateka kulaila mwe chila si na mzi wa Yelusalemu na uguhi gwe ni wantu wa si ntuhu kubula chipindi chawo chize chisile.

*Kwiza kwa Mwana ywa Mntu
Matayo 24:29-31; Mako 13:24-27*

²⁵ “Nakutende na vilagiso mwedizuwa na mo mnenge na mwezintondo. Mwe zisi zose nazi-tende na nkunto wantu na welelwe kulawana na mawimbi makulu kwe bahali. ²⁶ Wantu na wafe kifimbazi kwa chausa cha woga wakagoja mbuli zikunga zilaile mwe isi yose, kwaviya vyose vina nguvu kwembingu navisingiswe. ²⁷ Nawamwone mwana ywa Adamu akasela mwa maingu kulaila kwa Chohile, kamema nguvu na ukuka. ²⁸ Umo izimbuli izo zikakonga kulaila, chimalani niyo mwenule mitwi yenyu kulanga kwa viya ukombolwa wenyu wihaguhi.”

*Hinyo dya mtini**Matayo 24:32-35; Mako 13:28-31*

²⁹ Yesu niyo awagambila mligano ukugamba, kaulani ivyo wili mtini na miti mituhu yose. ³⁰ Mkawona kugamba mani yo mtini yakonga kusuka bunkulani wenye kugamba chipindi cha zuwa kali chihaguhi. ³¹ Saivyo, mneza kuwona mbuli izo zikalaila mmanyeye kugamba Useuta wa Chohile wihaguhi. ³² Nawagambilani chindedi, cheleko chino cha haluse hachijinke, izimbuli izo zose hazinati kulaila. ³³ Mbingu ne isi vyose na vijinke, mna ulosi wangu haujinke.

Ungi wa Kusinya

³⁴ “Mkaulise myoyo yenyu inase kuzamilwa ni mbuli zimwe isi ino, saviya ukozi na kutumbwazikila wikazi, mkaulise kwa viya zuwa idyo nadiwezile kwa kuwetukizani. ³⁵ Kwaviya zuwa idyo na diwezile saviya mtego ukufyuka kwa wose wakwikala mwe isi. ³⁶ Elo, nagamba mcheleze mkalombeza chila zuwa chani mwinkwe nguvu za kwenega mbuli zose izo nazilaile nanywi mchimale kulongozi kwa Mwana ywa Mntu.” ³⁷ Yesu nomsi nakekala mwe Nyumba nkulu ya Chohile akahinya, nechilo nakaita kugona ko lugulu lwe Mizeituni. ³⁸ Mtondo wantu wose nawakaita kwe Nyumba nkulu ya Chohile chani wakamwetegeleze.

22*Njama za kumkoma Yesu**Matayo 26:1-5; Mako 14:1-2; Yohana 11:45-53*

¹ Zuwa kulu dya migate heijeligwe hamila, ik-witagwa Pasaka nadisogela. ² Walavyantambiko wakulu na wahinya sigilizi nawakalonda mbuli ya kumkoma Yesu mna nawakogoha wantu.

*Yuda azumila kumhituka Yesu
Matayo 26:14-16; Mako 14:10-11*

³ Shetani amwingila Yuda akwitangwa Isikaliyote, yumwenga mgati mwa wadya wasigilwa mlongo na waidi wa Yesu. ⁴ Yuda aita akulonga na Walavyantambiko wakulu na wadya wadimi we nyumba nkulu yo kuvikila, ivyo akunga amhituke Yesu chani wamgwile. ⁵ Niyo welelwa wangamba nawamwinke hela anadamanya ivyo. ⁶ Yuda azumila, niyo akonga kulonda hantu hedi hakumhituka Yesu chani wamgwile, mna wantu wasekumanya.

*Yesu Emalanya Kudya nkande ya Pasaka
Matayo 26:17-25; Mako 14:12-21; Yohana
13:21-30*

⁷ Niyo dyabula zuwa dya migate heijeligwe hamila, zuwa idyo nidyo idizuwa dya ukuchinjwa mwanangoto we Pasaka. ⁸ Ivyo Yesu awasigila Petulo na Yohana awagamba, Hitani mkachikiye vintu vye ngasu chani chidahe kudya Pasaka. ⁹ Mna niyo wamuza, “Waunga chikaikiye kuhi?”

¹⁰ Yesu awahitula, Tegelezani umo mkaita ko mzi namdugane na mgosi ketwika biga dya mazi, mtimileni kubula aho he nyumba akunga engile. ¹¹ Mgambileni mta inyumba iyo mhinyi akuza chikuhi icho ichumba hunga nidile Pasaka hamwenga na wanampina wangu? ¹² Naye

nawenkeni chumba chikulu cha kulanga chihambigwe vyedi, ikani umo ivintu.

¹³ Niyo waita wabwila saviya wagambilwe ni Yesu, niyo waika ivintu vye ingasu ye dizuwa dye Pasaka.

Nkande ya Chisingi ya Zombe

Matayo 26:26-30; Mako 14:22-26; 1Wakolinto 11:23-25

¹⁴ Ichipindi chize chibule Yesu niyo ekala adye inkande hamwenga na wasigilwa wakwe. ¹⁵ Yesu niyo awagamba, siungisa chidye hamwenga mwe ingasu ino ye dizuwa dye Pasaka umo sinati kusulumizwa.

¹⁶ Nawagambilani ichindedi sanidye vituhu kubula ize idamanyike mwe idizuwa idyo dyo useuta wa Chohile hadinati kubula.

¹⁷ Niyo achiguha ichikombe amtogola Chohile agamba, “Guhani chino ichikombe mhokelezane kunywa. ¹⁸ Nawagambilani chindedi kukongela haluse saninywe naho divai ino ikudamanywa na zabibu, kubula Useuta wa Chohile nawizile.”

¹⁹ Niyo aguha umgate, amtogola Chohile niyo aubesula, awenka, awagamba, uno nuwo umwili wangu, ukulavigwa kwa chausa cha nyuwe, mdamanye savino chani mnikumbuke chila mkadamanya.

²⁰ Niyo adamanya saivyo ne ichikombe nacho, weze wabinde ukudya, niyo agamba, chikombe chino ni lagano hya dya Chohile dikuukulwa kwa sila ya sakame yangu, ikwitika kwachausa cha nyuwe.

²¹ Mna kaulani yudya akunga anihituke ehano he meza. ²² Chindedi Mwana ywa mntu aita

akukomwa saviya vikigwe, mna hangi mwenye yudya mntu akunga amhituke.

²³ Ahadya niyo wakonga kuuzana wo wenye ni yuhi akunga amhituke Zumbe ywawo.

Kuhigana mwe Ukulu

²⁴ Wadya wasigilwa niyo wakonga kuhigana wo wenye ni yuhi mgati mwetu akunga atende chilongozi mwa weyawe. ²⁵ Yesu niyo awagamba, “Maseuta wa si ntuhu wawalongoza wantu wawo kwa nguvu, na wadya wakulongoza ‘Wakwetanga wambuya wachila mntu’.

²⁶ Mna visekutenda ivyo mwenyu mna yudya akunga atende mkulu mwenyu aungwa atende mdodo kujinka wose akunga atende chilongozi aungwa atende mndima. ²⁷ Nauza mkulu ni yuhi ni yudya akwikala mwe meza akagoja nkande hegu ni yudya akumwigaila? Nafanyanya ni yudya ekale he meza akagoja inkande hegu miye sikala hano enga mndima ywenyu.

²⁸ “Nyuwe namwihamwenga na miye umo hasulumila. ²⁹ Saviya Tate aninkile Useuta saivyo miye nami naniwenkeni nyuwe Useuta.

³⁰ Nidye na kunywa he meza yangu mwe useuta wangu naho namwikale mwe vigoda vyenyu vyo useuta mkayakantila makabila mlongo na maidi ya izulaeli.

Yesu alotela Ukani wa Petulo

Matayo 26:31-35; Mako 14:27-31; Yohana 13:36-38

³¹ “Simoni, Simoni! Tegeleza! Shetani kalekelwa chipindi cha kuwajezani nyuwe,

saviya mntu akuheta ngano. ³² Mna miye siku-lombezeza kwa Chohile chani uzumizi unanawo usekuhunguka naunihituke mna unauya uwa-jele moyo walukolo wako.”

³³ Petulo niyo amhitula amgamba, “Zumbe, miye semalanya kale nite na weye kwedigeleza hata habanika sina mbuli.”

³⁴ Yesu amhitula, “Nakugambila, Petulo,” “Zogolo hadinati kwila neichilo naunilemele nkanana ntatu kugamba hunimanyize.”

Mkwiji na Sime

³⁵ Yesu niyo awauza wanampina wakwe “Umo nawasigilagani msekutoza hela hegu mkwiji hegu vilatu mwahungukilagwa ni chibwani?”

Niyo wamhitula. “Bule,”

³⁶ Yesu awagamba mna yudya mta mkwiji wa hela naguhe, mta mkwiji we vintu naye naguhe. Seivyo hene bamba natage isuche yakwe chani agule. ³⁷ Nawagambila imbuli ino ya mawandiko yano Yakukile yekigwa hamwenga na wata ubanasi yongigwa yadamanywe. Yadya hungigwa nidamanye yehaguhi kubula

³⁸ Wanampina wakwe niyo wamgamba, “Zumbe, kaula hano!” Yesu niyo awahitula, “Vichinta!”

Yesu Alombeza Chohile ko lugulu lwa Mizaituni

Matayo 26:36-46; Mako 14:32-42

³⁹ Yesu niyo ahalawa enga viya nakadamanya niyo aita ko lugulu we imizaituni mna wanampina wakwe niyo wambasa. ⁴⁰ Eze abule uko niyo

awagamba mkalombeza sima mwingile mwe majezo.

⁴¹ Niyo awasa aita hale hadodo utali wa mntu akudula yuwe hadya dikugwela. Niyo afika madi alombeza. ⁴² “Tate,” uneva hegu ukaunga, unusize chikombe cha masulumizo. Mna visekutenda viya hunga miye, mna “Ivyo ukunga navitendeke.” ⁴³ Aho mndima ywa kwembingu kulaila kwa Chohile niyo eza amjela moyo. ⁴⁴ Umo emwe masulumizo makulu niyo ajendeleza kulombeza niyo alawa chiluke saviya madwentwe ya sakame niyo yajuluzika kubula hasi.

⁴⁵ Eze abinde ukulombeza niyo auya hadya hantu awasize wanampina wakwe niyo awambwila wagona, kwaviya nawana chinyulu. ⁴⁶ Niyo awagamba kwambwani mgona? Inukani mlombeze chani msekwingila mwe majezo.

Kugwilwa kwa Yesu

Matayo 26:47-56; Mako 14:43-50; Yohana 18:3-

11

⁴⁷ Umo hanati kubinda ukulonga fyo dya wantu niyo dyeza dikalongozwa ni Yuda yumwenga mwe wadya wasigilwa mlongo na waidi, Yuda niyo ambasa Yesu chani amlamse kwa kumsesa. ⁴⁸ Mna Yesu niyo amgamba vino Yuda, wamhituka Mwana ywa mntu kwa kumsesa?

⁴⁹ Wadya wanampina wakwe weze wawone izimbuli zikudamanywa, niyo wagamba Zumbe chiwasenge mabamba? ⁵⁰ Yumwenga mwe wadya wanampina niyo amsenga bamba

mindima ywa Mlavyantambiko Mkulu, niyo amsenga idigutwi dyakwe dya kulume

⁵¹ Aho Yesu niyo amgamba, leka, “Vyachinta!” Niyo adonta idigutwi dya yudya mntu na kumhonya.

⁵² Yesu niyo awagamba wadya Walavyantambiko wakulu, wadalahala wa wadimi we nyumba nkulu ya Chohile na wantu wakulu wose wezile kungwila vino mwiza mtoza mabamba na makome mwiza kunigwila enga miye ni mbavi?

⁵³ Umo nanihamwenga na nyuwe mwe nyumba nkulu ya Chohile kwa chila zuwa hamnigwile mna chindedi chino nicho ichipindi chenyu, chino nicho chipindi cho udahi wa shetani.

Petulo amhituka Yesu

Matayo 26:57-58, 69-75; Mako 14:53-54, 66-72; Yohana 18:12-18, 25-27

⁵⁴ Niyo wamgwila wamguha wamwigala kubula kwe inyumba ya Mlavyantambiko mkulu mna Petulo nakamtimila Yesu kwa kunyuma luhalehale. ⁵⁵ Moto naujimbwa hagati ho uwa wo mdugano wose nawekala hamwenga, Petulo naye nehadya. ⁵⁶ Mndima yumwenga mvyele eze amwone Petulo kekala haguhi ho moto, niyo amng'oilila meso amgamba, Yuno mntu nehamwenga na Yesu.

⁵⁷ Mna Petulo niyo alemela agamba, We mvyele miye simmanyize.

⁵⁸ Chize chijinke chipindi chidodo mntu mtuhu niyo amwona Petulo amgamba, Weye wiyumo mwe wano wagwiligwe,

Mna Petulo niyo amhitula amgamba we mbwawe suyo miye.

⁵⁹ Enga saa dimwinga dijinkile mntu yumwenga niyo eza kumvilikiza chindedi yuno ne ehamwenga na Yesu, hambwe kalaila Galilaya.

⁶⁰ Mna Petulo niyo amgamba, we mbwawe simanyize icho ukulonga,

Ahadya umu achekulonga zogolo niyo dyaila. ⁶¹ Zumbe Yesu niyo ahituka na kumsinya Petulo, ahadya Petulo niyo akumbuka yadya agambilwe ni Zumbe, dyelo zogolo hadinati kwila naunihituke nkanana ntatu. ⁶² Aho Petulo niyo afosa kweise, na kwila vidala.

Yesu atilwa na kutoigwa

Matayo 26:67-68; Mako 14:65

⁶³ Wadya wantu nawakamdima Yesu niyo wamtila nakumtowa. ⁶⁴ Wamgubiga ameso niyo wamuza, “Akutoile ni yuhi? Hebu bunkula chikaule?” ⁶⁵ Niyo wamhuluta vidala.

Yesu egalwa mwa meso ye Chitala

Matayo 26:59-66; Mako 14:55-64; Yohana 18:19-24

⁶⁶ Kwize kuche, wakulu wo mzi na wantu niyo wekala chitala, Wahinya Sigilizi na walavyantambiko wakulu naweyumo mwe icho chitala, Yesu niyo egalwa he chitala. ⁶⁷ Niyo wamuza, “Chigambile,” “Weye nuyo masiya?”

Kulisito niyo awagamba, “Uneva nina wagambilani, nyuwe hamnizumile, ⁶⁸ naho hegu ninawauzani hamnihitule. ⁶⁹ Mna kukongela vino

haluse Mwana ywa Mntu nekale haguhi na Chohile Mta nguvu.”

⁷⁰ Wose niyo wamuza, “Elo, chigambile weye nuyo Mwana ywa Chohile?”

Yesu niyo awagamba, “Nyuwe mlonga mwagamba miye nuyo.”

⁷¹ Niyo wagamba, “Hachikunga ukuzi mtuhu mwakwe! Suwe wenye chimwiva ivyo alongile!”

23

Yesu Egalwa kulongozi kwa Pilato

Matayo 27:1-2, 11-14; Mako 15:1-5; Yohana 18:28-38

¹ Akaheza wantu wose niyo wachimala, wamwigala Yesu kulongozi kwa Pilato, ² Wakonga kumlongeleza wakagamba, “Yuno mntu nachimbwila akawadanta wantu wose, walemele kuliha kodi kwa Seuta ywa Lumi na kwetanga hambwe nuyo Kulisito, Seuta.” ³ Pilato amuza Yesu, “Weye wi seuta ywa Wayahudi?”

Yesu amhitula. “Niweye ukulonga,”

⁴ Akaheza Pilato awagamba walavyantambiko wakulu hamwenga ne difyo dya wantu, “miye sikuwona wavu wowose wakumkantila yuno mntu.” ⁵ Mna wowo walahiliza wakagamba, “Kwa sila ya mahinyo yakwe awaluvya wantu wadamanye wavu mwe isi yose ya Yudeya. Kakongela Galilaya haluse kubula hano.”

Yesu Egalwa kwa Helode

⁶ Pilato eze eve ayo, niyo auza, “Vino mntu yuno ni mkaya wa Galilaya?” ⁷ Eze

amanye kugamba Yesu ne mo mkowa ukulongozwa ni Helode, niyo amwigala kwa Helode, kwaviya Helode naye nendile eyuko Yelusalemu. ⁸ Helode eze amwone Yesu niyo eleleswa, kwaviya nakeva kale izimbuli zakwe, ivyo nakamgoja kwa chipindi chitali. Nana msuhi amwone Yesu akadamanya vilagiso. ⁹ Ivyo niyo amuzisa, mna Yesu hahitule dyodyose. ¹⁰ Walavyantambiko wakulu na wahinya Sigilizi wendaga aho walavyaga malaho makulu mwa Yesu. ¹¹ Ivyo Helode hamwenga na wankondo wakwe wambasa Yesu na kumjela soni, niyo wamvisa suche zikale za chiseuta na kumvuza kwa Pilato. ¹² Mwe dizuwa diya Helode na Pilato wendaga hawekwivana, mna kukongela dizuwa idyo niyo watenda wambuya.

Yesu Akantilwa file

Matayo 27:15-26; Mako 15:6-15; Yohana 18:39-19:16

¹³ Ivyo Pilato niyo etanga chitala cha wakulu wa walavyantambiko, vilongozi, na wantu wawo, ¹⁴ awagamba, mnigaila mntu yuno mwagamba nakawadanta wantu. Haluse tegelezani, nize nimuze imbuli iyo mwa meso yenyu simuwone na lema dyodyose mwa ayo mkumlaha. ¹⁵ Naho Helode hamwone lema dyodyose, nivyo vilekile kamvuza kwetu. Mntu yuno hadamanye dyodyose dikuleka ankantilwe kukomwa. ¹⁶ “Ivyo nanilagize atoigwe nkome niyo namlekela.” ¹⁷ Chila zuwa dya Pasaka Pilato na kaungwa alekele mfungwa yumwenga. ¹⁸ Mna wose hamwenga watula lwasu, “Muse

yuno mntu! Chifungwile Balaba!” ¹⁹ Balaba nakajelwa mndani kwa wavu wa nkumbizi mwe kaya, naho nakakoma wantu. ²⁰ Pilato nakaunga amlekele Yesu, ivyo niyo alonga nawo vituhu. ²¹ Mna wowo niyo watula lwasu vituhu, “Mtungike! Mtungike!”

²² Pilato awagamba nkanana ya katatu, “Kabalangani? Sikuwona ubanasi wowose mwakwe vikuleka akomwe! Nanilagize atoigwe nkome vikaheza nimlekele.” ²³ Mna wowo wajendeleza kutula lwasu vidala kugamba Yesu aunngwa atungikwe mo msalaba, na mo udumo wo lwasu lwawo niyo wahudwa. ²⁴ Ivyo Pilato kamkantila Yesu saviya nendile wakaunga. ²⁵ Amvugwila kulaila kwedijeleza yudya waungile, yudya ajeligwe kwedijeleza kwa wavu wa nkumbizi na kukoma wantu, amwinkiza Yesu kwawo wamdamanye ivyo wakunga.

Yesu Atungikwa mo Msalaba

Matayo 27:32-44; Mako 15:21-32; Yohana 19:17-27

²⁶ Umo wakamwigala ko kumtungika mwe sila, wadugana na mntu yumwenga akwitagwa Simoni wa si ya Kilene endaga akalaila kwe kaya zihaguhi. Wamchimalisa, wamkankalisa etwike msalaba wa Yesu, na kumtimila mnyuma. ²⁷ Fyo kulu dya wantu dimtimila, mgati mwawo namna wavyele nawakalomboleza na kwila. ²⁸ Yesu awahitukila awagamba, “Nyuwe wavyele wa Yelusalemu! Msekuniila miye, mna kweileni nyuwe wenye na wana wenyu. ²⁹ Kwaviya

mazuwa nayeze aho wantu wakunga walonge, ‘Chinyemi china wadya hewakweleka, wadya hawajezaga kweleka hegu konkeza!’

³⁰ Chipindi icho wantu nawakonge kuyagamba magulu, ‘Chigweleni!’ Na wagulu, ‘Chigubikeni!’

³¹ Kwaviya uneva wantu wautendela mti mbisi seivyo, naitende zeze kwa mti unyaile?”

³² Kwendaga na wantu watuhu waidi, wendaga weihiye, wegalagwa hamwenga na Yesu ko kutundikwa. ³³ Weze wabule hantu hakwitangwa, “Gobela dya mtwi”, niyo wantungika Yesu mo msalaba, na hamwenga

na wadya wabanasi waidi, yumwenga ntendelo ya kulume yumwenga kumoso kwakwe.

³⁴ Akaheza Yesu agamba, “Walekeile, Tate kwaviya hawamanyize diya wakudamanya.”

Niyo wapangana izisuche za Yesu kwa kuzitoila tegatega. ³⁵ Wantu nawachimala hadya wakakaula kuno vilongozi wa Wayahudi wakamtila wakagamba, “Ambulaga wantu watuhu, haluse neambule mwenye hegu nuyo Kulisito yudya asagulwe ni Chohile!”

³⁶ Wankondo nawo niyo wantila, wamwigaila divai igwaduke, ³⁷ na kumgamba, “Kweambule mwenye hegu weye wi seuta ywa Wayahudi!”

³⁸ Ulahi na uwandikwa savino kulanga kwakwe, “Yuno nuyo Seuta ywa Wayahudi.”

³⁹ Yumwenga mwa wadya wabanasi atundikwe mo msalaba amhuluta, akamgamba, “Weye hwi Kulisito? Elo kweambule mwenye ukaheza uchambule naswi!”

⁴⁰ Mna yudya mnyawe niyo amkwahila, amgamba, “Weye hukumogoha Chohile? Hata

hegu waungwa uhokele kanto seiyo. ⁴¹ Suwe, ivyovili, vyachiwagila, kwaviya chongigwa chinkigwe kanto kwa yadya chidamanye, mna yuno mntu hana icho abalange.” ⁴² Niyo amgamba Yesu, “Unikumbuke, Yesu, mo Useuta wako!”

⁴³ Yesu niyo amhitula amgamba, “Chindedi dyelo dino nautende hamwenga nami hantu hahoile.”

Kubanika kwa Yesu

Matayo 27:45-56; Mako 15:33-41; Yohana 19:28-30

⁴⁴ Yendaga saa mtandatu vino no msi, umo zuwa dilekile kulangaza isi, niyo kwatenda na chiza kubula saa chenda. ⁴⁵ Paziya dyendile ditungikwa mwe Nyumba ya Chohile ditatuka vihande vidi. ⁴⁶ Yesu niyo aguta kwa izwi kulu, “Tate! Mwe mikono yako naika muye wangu!” Kalonga vino nakubanika.

⁴⁷ Yudya mnkondo kawona chiya chilaile, niyo amtunya Chohile, akagamba, “Chindedi nani mntu ywedi!”

⁴⁸ Umo fyo dya wantu nawadugane hadya kukaula yose yalaile, wose niyo wauya kukaya, waketowa mwe vifuwa vyawo kwa chinyulu. ⁴⁹ Wadya wantu woseni wammanyaga Yesu, hamwenga na wadya wavyele wantimilaga kulaila Galilaya, wachimala kwa hale wakakaula.

Kuhambwa kwa Yesu

Matayo 27:57-61; Mako 15:42-47; Yohana 19:38-42

⁵⁰ Kwendaga na mntu yumwenga akwitangwa Yusufu, mwelekwa ywa mzi umwenga wa

Wayahudi ukwitangwa Alimataya. Endaga mntu ywedi akutunyiswa. ⁵¹ Nendile akagoja kwiza kwa useuta wa Chohile. Hata hegu endaga yumwenga mwe Chitala Chikulu cha Wayahudi, endaga hevanaga nawo mwe ntendwa yawe. ⁵² Yusufu aitaga kwa Pilato nakulombeza mwili wa Yesu. ⁵³ Niyo auseleza umwili hasi, auvisa sanda, nakuwika mwe mbila yadamanyagwa mwe luwe naho hayadamanyaga ndima. ⁵⁴ Dyendaga zuwa dya kuhumula nadyo dihajihi nakukonga.

⁵⁵ Wadya wavyele wezaga na Yesu kulaila Galilaya wamtimila Yusufu nakuwona imbila na ivyo mwili wa Yesu nauhambwe umo. ⁵⁶ Niyo wauya kukaya kudamanya malihamu na mavuta yakupwepweleka wauhake umwili.

Wahumula mwe Zuwa dya kuhumula, saviya Sigilizi ikunga.

24

Kuyuka wa Yesu

Matayo 28:1-10; Mako 16:1-8; Yohana 20:1-10

¹ Zuwa dya kuhumula dya nkongo dya juma chilo chilo wadya wavyele niyo waita kwembila, nawenula yadya mavuta wadamanye. ² Wadya wavyele mo kulomboleza wabwila diya diyuwe difingiliswa hale ne mbila. ³ Mna weze wengile mndani mwe mbila hawauwone umwili wa Zumbe Yesu. ⁴ Umo wachei kwehelwa mwe mbuli iyo, niyo walaila wantu waidi wavaile suche zing'alise wachimala haguhi na wowo. ⁵ Wadya wavyele niyo wengilwa ni woga na kwinama chifudifudi kubula hasi. Wadya wantu

wawagamba, “Kwambwani mwamlonda mntu mjima mwe wantu wabanike? ⁶ Hahali hano kauyuka, kumbukani ivyo awagambilagani viya achei Galilaya. ⁷ ‘Yongigwa mwana ywa mntu alavigwe mwe wantu wata masa na kusulumizwa na kuyuka zuwa dya katatu.’ ”

⁸ Aho wadya wavyele niyo wakumbuka ulosi wakwe. ⁹ Weze wauye kulaila kwe mbila, niyo wawagambila mbuli zose wadya wasigilwa mlongo na yumwe na wadya nawakamtimila Yesu. ¹⁰ Awo walongile izimbuli kwa wasigilwa ni Maliyamu Magidalena, Yona, na Maliyamu nine dya Yakobo, hamwenga na wadya wavyele wendile wehamwenga. ¹¹ Awo nawo niyo wawagambile wasigilwa mbuli izo. Wasigilwa hawatolotoze imbuli iyo, niyo hawaizumile. ¹² Mna Petulo niyo afosa aguluka kubula kwembila, eze afuname nakusungila mndani mwakwe aona sanda iyodu. Niyo auya kukaya kuno kehelwa ni mbuli izo zilaile.

Kutalamka kwita Emau
Mako 16:12-13

¹³ Mwe diziwa idyo, wantu waidi mgati mwa wanampina wakwe na wakaita mwe kaya imwenga ikwitagwa Emau, kaya iyo ihale no mzi wa Yelusalemu enga lujendo lwa masa maidi. ¹⁴ Nawakatamwila wenye mwe mbuli zose zilaile. ¹⁵ Umo nawakatamwila na kuzana wowo wenye, Yesu mwenye niyo alaila alongozana nawo. ¹⁶ Nawamona kwa meso mna hawammanyize kugamba ni Yesu. ¹⁷ Yesu awauza, “Mwatamwila mbuli zani hano he sila?”

Wowo niyo wachimala, kuno wana chihovu. ¹⁸ Yumwenga akwitangwa Kilopa, amhitula agamba, “Weye ichedu wi mjeni mo mzi uno wa Yelusalemu, vitende humanjize mbuli zilaila mwa mazuwa yano?”

¹⁹ Yesu awauza, kulaila mbwani? Wamhitula, mbuli za Yesu ywa Nazaleti, yudya nani muwoni, mta udahi wa kudamanya na kulonga ko uso wa Chohile na wantu wose. ²⁰ Wakulu wa walavyantambiko hamwenga na vilongozi wetu wamlavya chani akantilwe file, niyo wamsulumiza mo msalaba. ²¹ Mna suwe nachina msuhi kugamba uyo nuyo akunga aikombole Izulaeli, elo dyelo ni zuwa dya katatu kukongela hadya izimbuli izo zilaile. ²² Ukaleka ayo wavyele watuhu mwe bunga dyetu wachitusa, nawaita chilochilo kwembila. ²³ Hawaubwile umwili wakwe, wauya na kugamba walailwa ni wandima wa kwembingu niyo wawagambila kugamba ni mjima. ²⁴ Wetu watuhu nawaita kwe mbila wawona ivyo walongile wadya wavyele, mna yeye hawamuwone.

²⁵ Niyo Yesu awagamba, “Nyuwe wahezi na wata myoyo midala ya kuzumila mbuli zose za wawoni walongile! ²⁶ Elo havyungigwe Kulisito asulumizwe akaheza engile mwe ukuka wakwe?” ²⁷ Niyo awagambila mbuli zose ziwandikwe mwa Mawandiko Yakukile, kukongela muwoni Musa kubula wose.

²⁸ Weze wabule hajihi ne idya ikaya nawakaita, Yesu enga ajendeleza ne ntambo awasa. ²⁹ Mna wowo wamlombeza wamgamba, usekwita kwaviya zuwa diswa chilo chengila. Ivyo

engila he ikaya na kwikala nawo. ³⁰ Eze ekale na kudya nkande hamwenga nawo, aguha mgate aujimbika, aubesula awenka. ³¹ Ahadya meso yawo niyo yagubulwa, wambunkula kugamba ni Yesu, mna ahadya niyo ahalawa kuno wakasinya. ³² Niyo wagambilana togolani “Myoyo yetu haisangale vidala umo akatamwila na suwe mwe sila na kuchigambila Mawandiko Yakukile?”

³³ Niyo wahalawa isa idya, niyo wabula Yelusalemu niyo wawabwila wadya mlongo na yumwe wadugana hamwenga na wantu watuhu we dibunga dyawo. ³⁴ Wakalonga, Zumbe kauyuka chindedi, naye kamlaila Simoni.

³⁵ Niyo wawagambila mbuli zose mbuli zose zilaile mwe sila neivyo wambunkule Yesu umo akabesula umgate.

Yesu Alaila kwa Wanampina wakwe

Matayo 28:16-20; Mako 16:14-18; Yohana 20:19-23; Ntendwa 1:6-8

³⁶ Umo nawakawagambila ayo, Yesu mwenye alaila achimala hagati hawo, awagamba, Mtende na utondowazi.

³⁷ Wasetuka na kwingilwa ni woga, nawa-manyana wawona mpepo. ³⁸ Mna yeye awagamba, kwambwani mnankama? Kwambwani mwatenda na nkama mwe myoyo yenyu? ³⁹ Kaulani imikono ne viga vyangu, chani mmanyane ni miye, nitozanitozani muwone, kwa vya mpepo haina mwili na mavuha enga vino mkuniwona.

⁴⁰ Eze alonge iyo, awalagisa imikono yakwe ne viga vyakwe. ⁴¹ Umo hawenati kuzumila kwa chinyemi wananacho kuno wakehelwa, awauza,

hano mna nkande yoyose? ⁴² Niyo wamwinka chihande cha samaki yokigwe. ⁴³ Aiguha, aidya kuno wose wakamsinya.

⁴⁴ Niyo awagamba, “Uno nuwo ulosi nahawagambilani umo nendaga nichei hamwenga na nyuwe, kugamba vyaungwa nichintize mbuli zose niwandikilwe mwe Sigilizi ya Musa, na mwamawandiko ya wawoni na Zabuli.”

⁴⁵ Niyo agubula fanyanyi zawo chani wamanye Mawandiko Yakukile, ⁴⁶ awagamba, “Ivyo nivyo viwandikwe kugamba Kulisito nasulumizwe zuwa dya katatu nauyuke. ⁴⁷ Naho kugamba kwa zina dyakwe wantu wose kukongela Yelusalemu nawagambilwe Mbuli Yedi weile chani walekeilwe masa yawo. ⁴⁸ Nyuwe namtende waukuzi wangu mwe mbuli zino. ⁴⁹ Miye mwenye naniwegaileni yudya Tate ekiye ndagano kugamba namsigile kwenyu, mna ikalani muno mo mzi kubula mwinkigwe idya nguvu ikulaila kulanga.”

Yesu Aguhigwa kwita Kwembingu

Mako 16:19-20; Ntendwa 1:9-11

⁵⁰ Niyo awalongoza kubula Besaniya, enula imikono yakwe awajimbika. ⁵¹ Umo akawajimbika, awasa, aguhigwa kulanga kwembingu. ⁵² Wamvikila, niyo wauya Yelusalemu kuno wana chinyemi vidala. ⁵³ Nawo nawakekala kwe nyumba nkulu ya Chohile chila zuwa, wakamjimbika Chohile.

Lagano hya
The New Testament in the Zigua language of
Tanzania

copyright © 2014 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Zigua

Contributor: The Word For The World

Zigua & The New Testament in Zigua

This translation, published by The Word for the World Bible Translators and Pioneer Bible Translators, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World Bible Translators at www.twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

3de16edb-af58-5e1e-a052-fe27295c9b15